

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Temmuz-Ağustos 2023 Sayı: 113

Fiyatı: 5 TL

Muhalefetin bütün sorunların çözümünü olarak sunduğu ve kitlelerde büyük bir beklenti yarattığı 14-28 Mayıs seçimleri, önemli bir değişiklik yaratmadan sonuçlandı. AKP-MHP yönetimi yerinde kaldı. Fakat gerek yönetim, gerekse de muhalefet artık eskisi gibi değil, olmayacak da. Daha önemlisi, uzun süredir “seçmen” haline getirilen halk da seçimden önceki halk değil!

Diyalektiğin kuralı işliyor; her şey değişiyor!

Seçimlerden sonra büyük bir hayal kırıklığı yaşayan halkın önemli bir kesimi, tepkilerini muhalefete yöneltti. Bir kez daha kandırılmış ve ortada bırakılmış olmanın kızgınlığı ve öfkesi içinde. 20 yılı aşkın süredir devam eden AKP saltanatının muhalefet partilerinin yardımıyla sürdürüldüğünü daha net görmeye başladı. Değişimin seçimle değil, kendi gücüyle olacağını daha fazla hissediyor artık.

Elbette bu gerçekleri görmek tek başına yetmiyor. Kendi gücüne güvenmeyi, harekete geçmeyi, örgütlenmeyi başaramadığı sürece, daha derin bir karamsarlığa, umutsuzluğa sürüklenmesi kaçınılmaz. Fakat koşullar öylesine zorluyor ki, hayatta kalmak için bile mücadele gerekiyor. Bütün mesele bu mücadeleyi doğru hedef ve araçlarla yürütebilmek...

Şimdiden “yerel seçim” yaygarası başladı bile. Seçim yorgunu halkı, başka arayışlara yönelmeden yine seçimlere kilitlemeye çalışıyorlar. Muhalefet partilerinde “değişim” seslerinin yükselmesi ya da göstermelik “özeleştiriler” yapılması, tabandan yükselen öfkeyi bastırmak, yeniden umut haline gelebilmek içindir. Kimi rötuşlar yaparak aynı yolu izlemeye devam edecekler.

Onların ne yapacağı belli! Önemli olan bizim ne yapacağımızdır!

Sayfa 2’de sürüyor

**Ne kaderdir ne de sonsuz
çektiğimiz acılar**

**YIKILACAK
EN SONUNDA
SÖMÜRÜCÜ ZORBALAR!**

Ne kaderdir ne de sonsuz çektiğimiz acılar

YIKILACAK EN SONUNDA SÖMÜRÜCÜ ZORBALAR

Erdoğan yönetimi, kabine değişikliğine giderek yeni dönemine başladı. Muhalefetin en çok tepki duyduğu Süleyman Soylu'ya bakanlık vermedi. Daha önemlisi, ekonomi yönetimini Mehmet Şimşek'e bıraktı; işbaşında kalabilmek için ABD-AB blokunun "kayyum"unu görevlendirdi.

Şimşek de faizleri yükselterek, TL'nin değerini düşürerek ilk icraatını gerçekleştirdi. Ardından başta akaryakıt olmak üzere tüm ürünlere devasa zamlar geldi. Asgari ücret zammı yine işçinin eline geçmeden eridi.

İşçi ve emekçiye reva görülen, "açlık sınırı"nın altında bir yaşamdır. "Kemer sıkma" politikası denilerek, yine halkın boğazı sıkılacak, işsizlik artacak, vergi yükü ağırlaşacak.

Daha fazla çalışıyoruz, ama "ölüm sınırı"nda yaşamaya mahkum ediliyoruz. Patronlar kar rekorları kırarken, ücretlerimiz eridikçe eriyor. Dünya ölçeğinde "yaşam koşulları en kötü" 10 ülke arasındayız. Sendikalaşma oranı yüzde 10'ların altında, TİS ve grev hakkı gaspedilmiş bir ülkenin, farklı bir tablosu olabilir mi?

Bu tabloyu değiştirmek bizim elimizde! Örgütlenerek, fiili grevleri başlatarak, direnişleri büyüterek yepyeni bir ülke ve dünya yaratabiliriz!

Erdoğan'ın Soylu'ya görev vermemesi, Şimşek'i yeniden getirmesi, liberal kesimlerde "yumuşama" belirtisi olarak yorumlandı.

Kimse bunlara kanmasın! Aksine ekonomik saldırı ile siyasi saldırı at başı gidiyor. "24 Ocak Kararları"nın nasıl 12 Eylül rejimiyle hayata geçirebildilerse, yeni ekonomi politikalarını da daha fazla baskı ve şiddetle uygulamaya sokacaklar.

Seçimlerin üzerinden daha bir ay geçmeden gözaltı ve tutuklama furysı başladı. Cumartesi Anneleri'nden Gezi'nin yıldönümüne, Madımak protestolarına kadar her eyleme saldırıyorlar. Milletvekili seçilmesine rağmen Can Atalay halen cezaevinde. Gazeteci Merdan Yanardağ, bir montaj videoyla tutuklandı.

Bütün bunlar muhalif kesimlere gözdağı vermek içindir. İşçi ve emekçiler kafasını kaldırmamasın, saldırı politikaları rahatlıkla yaşama geçebilsin diyor.

Erdoğan daha seçim akşamı yaptığı konuşmada, kitleye Kılıçdaroğlu'nu yuhallattı, Demirtaş'ın idamını istedi. Kürt-Türk, Alevi-Sünni ayrımını canlı tutarak, şovenizmi körükleyerek ayakta kalmaya çalışıyor.

Buna son yıllarda "göçmen düşmanlığı" eklendi. Dünyanın dört bir yanından cihatçı çeteleri toplayıp donatarak Suriye'de gerici iç savaşı

körükleyen Erdoğan, Suriye'den Türkiye'ye göçün de sorumlusudur. AB'den aldığı fonlarla cihatçı çeteleri "paramiliter güç", Suriyelilerin önemli bir kısmını da "oy deposu" olarak kullanmaya devam ediyor.

Buna tepki duyan büyük bir kesim, öfkesini Erdoğan yönetimine ve onun arkasında duran emperyalistlere değil de, göçmenlere yöneltiyor. Faşist partiler de her yerde olduğu gibi bu tepkiyi kullanarak milliyetçiliği körüklüyor. Ümit Özdağ'ın Zafer Partisi'nin tek argümanı, "Suriyelileri evlerine göndermek" oldu.

Sayıları 5 ila 10 milyon olduğu söylenen Suriyeliler, AKP'yle özdeşleştikleri, bir takım ayrıcalıklara sahip oldukları için, tepkilerin odak noktasında. Son olarak Kocaeli-Dilovası'nda çıkan olaylar, göçmen sorununun yeni çatışma alanı olarak büyüyeceğini gösteriyor.

Göçmen sorunu, emperyalistlerin yarattığı devasa bir sorun haline geldi. Fransa'da günlerdir süren "göçmen isyanı", emperyalistlerin kendi yarattıkları sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını gösteriyor. Bir yanda göçmenleri "ucuz işgücü" olarak kullanıyor, pis işlerini yaptırıyorlar; diğer yandan da "yabancı düşmanlığı"nın hedefi haline getirip ırkçılığı-faşizmi yükseltiyorlar.

Bir göçmen gencin Fransız polisi tarafından katledilmesi, Fransa'da göçmen isyanını ateşledi. Geçtiğimiz yıllarda ABD'de bir siyahın polis tarafından öldürülmesine karşı nasıl bir infial koptuysa, benzer bir durum yaşanıyor. Sadece Fransa'da değil, Avrupa'nın değişik ülkelerinde protestolar yükseliyor.

AB emperyalistleri Türkiye'yi "göçmen çöplüğü" haline getirdi adeta. AKP de "din kardeşliği", "insani görev" vb. yalanlarla bu göçmenleri barındırmaya devam ediyor. Bu da Türkiye'de de göçmen sorununu öne çıkartıyor.

Göçmen sorunu esasında etnik değil, sınıfsal bir sorundur. Çözümü de sınıfsal olacaktır

Bize yaşatılan acılar, zulüm ve baskılar, "kader" de değildir; sonsuz da... Yeter ki, her tür yapay ayrımı elimizin tersiyle itip sınıfsal saflaşmayı esas alalım ve sınıf savaşını yükseltelim!

Okurlara...

Merhaba,

Seçim sonuçlarına ilişkin bir "yenilgi" havası estirmeye çalışıyor hem AKP, hem de muhalefet partileri.

Oysa yenilen biz değiliz!

Daha seçim akşamı, AKP'nin zafer kutlamalarına izin vermeyen emekçi semtler, muhalefetiyle hükümetiyle düzen partilerinin yaratmaya çalıştığı kaybetme duygusunu yerle bir etti.

Zaten ekonomik kriz bu kadar canyakıcı biçimde derinleşirken, asgari ücret belirlendiği anda açlık sınırının altına düşerken, enflasyon hızla yükselmeye devam ederken, sağlık ve eğitim alanındaki sorunlar fiziksel ve zihinsel geleceğimizi tehdit ederken; işçi ve emekçilerin, salt bir "seçim yenilgisi"nden dolayı moral bozmaya zamanı da koşulu da yoktur.

Birleşerek, örgütlenerek, mücadele ederek; önümüze engel koymaya çalışan reformist, parlamentarist, uzlaşmacı partileri ve sendikaları ezip geçerek onlara gerçek dersi vereceğiz ve yenilenin kim olduğunu göstereceğiz!

Sahte umutlar, boş beklentilerle oyalanmaya son verip kendi kaderimizi kendimiz belirleyeceğiz! Üretimden gelen gücümüzle umudu ve geleceği biz yaratacağız!

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

113. Sayıda

3	Seçim bitti kriz ve öfke sürüyor
5	"Seçmen" değil "halk"ız
6	AKP'nin seçim kutlamalarına semtlerde direniş
7	Yenilen biz değiliz
8	Muhalefetin seçim yenilgisinin nedenleri
9	Rojava'ya saldırılar durdurulsun
10	İşsizler ordusunu örgütlü güce çevirelim
11	Asgari ücret belirlendi
12	Fransa'da göçmen isyanı
13	Eğitimin dincileştirilmesi: ÇEDES projesi
14	PDD 25 yaşında
16	Rusya'da Wagner isyanı
17	Marmaray'da işçi cinayeti
18	Adana'da Remzi Basalak kitabının tanıtımı
19	İşçi hakları gaspında Türkiye ön sırada
20	Madımak katliamının 30. yıldönümü
21	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
23	Parlamentodan yararlanmak mı barışçıl devrim hayalleri yaymak mı-2

Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çağdaş Büyükbaş

Adres: Mecidiyeköy mah. Ayfer sk. No: 10/5 Asım Bey Ap. Şişli/ İst. Tel: 0538 777 99 01, devrimcidurus@gmail.com, proleterdevrimcidurus2.org

Baskı: Berdan Matbaacılık, Davutpaşa cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216 Topkapı/İst.

Tel: (0212) 613 1211, ISSN: 2147-4028, Yayınevi sertifika no: 48918

YEDİVEREN YAYINLARI Yerel Süreli Yayın Sayı: 113 Temmuz-Ağustos 2023, 5 TL(KDV %0)

Seçimlerin üzerinden bir ayı aşkın zaman geçti, ama seçim sonuçlarının etkileri devam ediyor. Seçimlere dair değerlendirmeler de hız kesmeden sürüyor. Önceki seçimlerden daha farklı bir tablo ile karşı karşıyayız.

Son seçimler, derin ekonomik krizin ve katliama dönüşen depremin üzerine geldi. Buna siyasi, ahlaki çöküşü, keyfi ve kuralsız yönetimin yarattığı çürüme-yi de ekleyebiliriz. Bütün bunlar, AKP-MHP yönetimine karşı büyük bir tepkiye yolaçmıştı. **Muhalefet, bu tepkiyi sokağa taşırmadan sandığa taşıma görevini büyük oranda başardı. 14-28 Mayıs'ta gerçekleşen iki seçime**

Yenilgiler yetim kalır

Seçim öncesinden başlayan ittifak ve parti-içi sürtüşmeler, seçim yenilgisiyle iyice gün yüzüne çıktı. Önceki seçimlerde CHP'den aldığı 15 milletvekiliyle ayakta kalabilen Akşener, bunun için CHP'ye ödedikleri "diyet" in bitmediğini söyleyip "en büyük pişmanlığım" dedi. **Parti içindeki konumunu koruyabilmek ve İYİP'in seçim yenilgisinin üstünü örtebilmek için faturayı CHP'ye kesti.**

Oy oranları yüzde 1'i bile bulamayan Babacan ve Davutoğlu da aynı yolu izlediler. CHP üzerinden 10-15 milletvekili ile meclise girdikleri halde, kendi oylarıyla kazandıklarını iddia ettiler. Daha önce birleştirici rolünden dolayı CHP

üzerine gitmiyor! Aksine Erdoğan'ı tebrik edip, "bize muhalefet görevi düştü" diyerek hemen kabulleniyorlar. Sadece bu tutumları bile, sistemin bir parçası olduklarını göstermiyor mu?

20 yılı aşkın süredir AKP'nin işbaşında kalması, bu muhalefet sayesinde gerçekleşti. **AKP'nin önü, Deniz Baykal'ın başkanlığındaki CHP'yle açılmıştı.** O zamanlar bütün tepkiler Baykal'a yöneldi. Kılıçdaroğlu büyük umutlarla geldi, ama değişen bir şey olmadı. Kılıçdaroğlu, CHP tabanının tepkilerine rağmen Ekmelettin İhsanoğlu gibi bir gericiyi, cumhurbaşkanı adayı olarak destekledi ve "tıpış tıpış gidip oy vereceksiniz" dedi. Yine CHP tabanının itirazına rağmen son seçimlerde bir çok gerici-faşist adayı seçilecek yerlere yerleştirdi, onları meclise taşıdı ve "en sağcı meclis" in oluşmasına önayak oldu.

Şimdi sadece eski Adalet Bakanı Saadettin Ergin'in Çankaya'dan gösterilmesine "yanlış oldu" diyor, diğerleri doğruymuş gibi... Geline nokta tüm seçim politikasını "yanlış" bulsa ne çıkar! Tıpkı "son yılların en adaletsiz seçimini yaşadık" demesi gibi... Bu "adaletsiz" hileli-sopalı seçimi itirazsız kabul ettikten, yönetimi kutsadıktan sonra, bu sözlerin hiçbir kıymeti-harbiyesi yoktur!

Sadece son seçimler değil, kaç seçimdir hile-manüplasyon-tehditle kazanıyorlar ve hepsine muhalefet bo-yuneğiyor. Dahası "hile oldu ama seçim sonuçlarını değiştirecek boyutta değil" diyerek, AKP'nin gerçekten kitlelerden aldığı oyla yönetime geldiğine inandırmaya çalışıyorlar. **Yeter ki, kitlelerin seçimlere, dolayısıyla düzene güveni sarsılmasın! Bir sonrakine yine büyük bir umutla "tıpış tıpış" sandığa gitsin!..**

CHP'nin başına kim gelirse gelsin, "düzenin bekası" için üzerine düşen görevi yerine getirecektir. Kişilerden bağımsız olarak, ne zaman ki halkın tepkisi düzen sınırlarının dışına çıkar, muhalefete rağmen radikal biçimlere bürünerek yönetimi sarsar, işte o zaman kitleleri yeniden sisteme çekebilmek için muhalefet partileri yönetime getirilir. Dünyada ve ülkemizde "sol" ya da "sosyal-demokrat" partilerin işbaşına geldiği dönemlere bakılırsa, bu gerçek net biçimde görülür.

Muhalefet krizi

Kitleler AKP'ye değil, artık muhalefete tepki gösteriyor. **Bu saltanatın**

Seçim bitti Kriz ve öfke sürüyor!

Muhalefet partileri seçim sonuçlarını kabullense de kitlelerin önemli bir kesimi, AKP'nin bu seçimi de hileyle aldığını biliyor. Dolayısıyla yönetimin meşruiyeti de sağlanmış değil. O yüzden ne yönetim, ne de muhalefet rahat! Her ikisi de halkın öfkesinden, bu öfkenin sokağa taşmasından korkuyorlar. Seçimler geride kaldı. Ama halkın yaşamında değişen bir şey yok! Ne kriz bitti, ne de kitlelerdeki öfke dindi. Krizin yükü daha ağırlaşmış şekilde halkın sırtına yıkılacak yine. Ama işçi ve emekçiler bu durumu sessizce kabullenmeyecek!

de katılım yüzde 80'lerin üzerinde oldu. Halkın önemli bir kesimi AKP döneminin artık son bulacağına inandı; -ikincisinde biraz düşse de- son yılların en yüksek katılımlı seçimi gerçekleşti.

Fakat **umut ve beklenti çıtası ne kadar yükselirse, hayal kırıklığı ve karamsarlık o kadar derin oluyor.** Özellikle son 10 yıldır (Gezi Direnişi'nden bu yana) her seçimde giderek yükselen oranda, muhalefet "bu kez kazanacağız" duygusunu pompaladı. Son seçimlerde ise, bu duygu zirveye çıktı. O yüzden düşüş de çok daha şiddetli oldu. Şimdi düşüşün sonuçları yaşanıyor.

Hayal kırıklığı bu kez daha derin ve muhalefet partilerine tepki daha büyük. Bir yandan "değişim" sesleri yükseliyor, bir yandan da sözde özeleştirilerle tepkiler yatıştırılmaya çalışılıyor. Fakat artan öfke ve güvensizliği gidermeleri artık kolay değil.

CHP'den HDP'ye, seçim sonrası başlayan kaynama sürüyor. Parti başkanları ve yönetimler istifaya zorlanıyor, köklü bir anlayış değişikliği talebi artıyor; daha önemlisi "toplumsal mücadeleye yükselmeden seçim kazanılmaz" gerçeği giderek tüm muhalif kesimler tarafından dillendiriliyor.

ve Kılıçdaroğlu'na methiyeler dizener, şimdi suçlama yarışına girmişti.

Bu ittifakın en fazla kaybedeni CHP'de ise sular durulmuyor. Kılıçdaroğlu'na yönelik suçlamalar, ittifak politikası başta olmak üzere seçim başarısızlığından dolayı yükseliyor. Ama Kılıçdaroğlu dahil hiç bir lider, yenilginin sorumluluğunu üstlenmeye yanaşmıyor. "Zaferin sahibi çok olur, ama yenilgiler hep yetim kalır" mış sözünü kanıtlarcasına...

Elbette seçim yenilgisinin sorumlusu tek tek kişiler değildir ve bu çemberin yarılması da tek tek kişilerin değişmesiyle olmayacaktır! **Ortada bir sistem var ve tüm düzen partileri bu sistemin bir parçası!** Herkes rolünü oynuyor! Seçimler, bu sistemin devamında çok önemli bir araç. Yönetimler meşruiyetini seçimler üzerinden sağlıyor. Halkın oylarıyla geldikleri yanılışmasını bu sayede başarıyorlar. Muhalefet partilerinin görevi de halkın öfkesini seçimlere kanallandırmak ve yönetimlerin meşruiyetini sağlamak.

Seçimlerden sonra **hiçbir muhalefet partisi, seçimlerin meşru olmadığını, sonuçlarını tanımamak gerektiğini söylemiyor!** Seçim hilelerinin

devam etmesinde muhalefetin rolünü daha fazla görmeye başladı çünkü. Tepkiler artarsa, muhalefet partilerinde “değişim” kaçınılmaz olacak. Bunu da yönetim veya başkan değişimi gibi rötuşlarla gidermeye çalışacaklar.

Seçim sonrası “özeleştir” kavramı -uzun bir süreden sonra- yeniden revaçta. Selahattin Demirtaş’ın HDP’ye dönük eleştirileriyle başlayıp CHP’ye uzanan bir “özeleştir” istemi var. Bu sistem, parti tabanları başta olmak üzere kitlelerdeki hoşnutsuzluğu ve güvensizliği ifade ediyor; aynı zamanda bu güvensizliği gidermeyi, yeniden umut ve beklentiyi arttırmayı amaçlıyor.

Bununla birlikte kişisel ikbal, siyasal beklenti gibi saiklerle de hareket ediliyor. Zira **Demirtaş’tan İmamoğlu’na parti yönetimlerini “özeleştir”ye davet edenler, sanki kendileri bu sürecin bir parçası değillermiş gibi davranıyorlar.** Oysa “Emek ve Özgürlük İttifakı”nın Kılıçdaroğlu’nu desteklemesinde Demirtaş’ın etkisi büyük oldu. Seçimlerden aylar öncesinden başlamak üzere HDP kitlelerini Kılıçdaroğlu’na oy vermeye çağıran oydu. İkinci turda Ümit Özdağ’la imzalanan protokole rağmen (ki “kayyumlar” bile savunulur hale gelmişti) Kılıçdaroğlu’nu desteklemeye devam etti.

Seçimlerde sadece CHP değil, HDP ve ittifakları da yenildi. O yüzden seçim sonrası bu partilerde iç kargaşa ve sorgulama arttı. Demirtaş ve İmamoğlu, hem tabanın tepkisine tercüman olarak sempati toplamaya, hem de bu süreçteki paylarını gizleyerek aklanmaya çalışıyor. Daha önemlisi tepkileri yönetimlere çevirerek, yeni döneme kambursuz bir şekilde girmeye hazırlanıyorlar.

Demirtaş’ın “aktif siyaseti bıraktığını” söylemesi, bu amacı örtmeye yarayan ayrı bir siyaset tarzıdır. Üstelik PKK’ye ve Öcalan’a tepkili Türkiye’deki sol kesimin de desteğini alıyor. Kürt burjuvazisi de Öcalan’a alternatif olarak Demirtaş’ın öne çıkmasından memnun görünüyor. Bu koşullar devam ettiği sürece, Kürt hareketinin fiili ve doğal lideri olmaya devam edecektir.

İmamoğlu’nun ise egemenler tarafından şirildiği açık. Cumhurbaşkanı aday olarak uzun süre konuşulması, anketlerde birinci gösterilmesi ve Akşener tarafından ileri sürülmesi boşuna değil. Zaten ANAP kökenli olduğu, gerici ve faşistlerin desteğini aldığı biliniyor. Fakat CHP tabanı tarafından aynı oranda destek görmüyor. Üstelik CHP içinde farklı klikler ve adaylar da söz konusu. Dolayısıyla İmamoğlu’nun işi daha zor.

Kesin olan muhalefette taşların yerinden oynadığıdır. Oturana kadar da muhalefetin krizi sürecektir.

Muhalefet krizi, yaşadığı iç kargaşadan ibaret değil. Bir yandan kitlelerin öfkesini yatıştıracak, yeniden güveni tesis edecek bir hat izlemesi gerekiyor; diğer yandan Erdoğan’ın dillendirdiği “milli ve yerli muhalefet” istemine uygun, hükümetle uyumlu bir çalışma yürütmesi isteniyor. Bu kısaç altında ittifakların çatırdaması, parti-içi çelişkilerin kızışması kadar doğal ne olabilir?

Diğer yandan meclis aritmetiği “milli-yerli muhalefet”e uygun hale gelmiş durumda. **İYİP, Deva, Gelecek, Saadet gibi partiler, AKP’ye şimdiden göz kırpmaya başladılar.** Erdoğan’ın “yeni anayasa” teklifi dahil pekçok konuda birlikte hareket ederlerse, kimse şaşırmasın.

Erdoğan, seçim akşamı yaptığı konuşmada, İstanbul ve Ankara’yı almaktan söz etti. Onun amacı, muhalefeti güçsüz düşürüp hegemonyasını arttırmak ve kendisine uyumlu bir muhalefet oluşturmak. Fakat kitlelerin talebi, mücadeleci bir muhalefetten yana. Bu durum, seçim öncesi oluşan AKP karşıtlığı temelindeki ittifakları, “tek aday” etrafında birleşmeyi ortadan kaldırıyor. **Yeni dönemde parçalı bir muhalefet olacak, sol ve sağ bloklaşma yeniden ve daha net çizgilerle ortaya çıkacak.** Sonuçta muhalefet yeniden biçimlenecek.

Zaten “birleşik muhalefet”in uzun süre devam etmesi mümkün değildi. Son seçimler bunu gösterdi. Ayrıca AKP gibi bir partinin, ona benzeyerek, uzlaşarak “helalleşerek” değil; sadece ve sadece ayrılarak, mücadele ederek, “hesaplaşarak” yenilebileceğini de...

Emperyalistlerin dayatmaları

Bu seçimlere büyük anlamlar yüklenmişti. Türkiye “yeni yüzyıl”a girerken 20 yıllık AKP saltanatı yıkılacak, karanlık dönem son bulacaktı! Her şey çok güzel olacak, bahar gelecekti! Ama öyle olmadı!..

Esasında iç ve dış koşullar AKP’nin yenilmesi için son derece elverişliydi. İçerde kitlelerin tepkisi büyümüş, dışarda AKP’nin dayandığı emperyalist destek zayıflamıştı. AKP içte milliyetçiliği körükleyip baskıyı arttırarak, dışta Rusya-Çin blokunu arkasına alarak bu durumu telafi etmeye çalıştı. Öte yandan ABD-AB emperyalistlerini ikna etme çabasından hiç vazgeçmedi.

Muhalefetin kitleyi sokaktan uzak tutması sayesinde çok büyük eylemler de olmuyordu. Dolayısıyla iç dinamikler muhalefet eliyle bastırılmış durumdaydı. Ama muhalif partiler yönetime gelip de kitlelerin talepleri karşılanmazsa, biriken öfke kısa sürede taşacaktı. Kriz koşullarında yönetime kim gelirse gelsin kitlelerin taleplerini karşılama ihtimali yoktu. Bu durumda büyük direnişlerin patlama olasılığı yüksekti.

Emperyalistler ve işbirlikçiler, karlarını korumak ve kitlelerin olası direnişlerini bastırabilmek için, bir kez daha AKP’de karar kıldılar. ABD-AB emperyalistleri, AKP’nin Rusya’ya yanaşmasını dizginlemek, Türkiye’deki yatırımlarını devam ettirebilmek için AKP-MHP yönetiminin devamına razı geldi. Fakat aynı zamanda AKP’ye kendi isteklerini de dayattı.

Bunların başında ekonominin dümenine Mehmet Şimşek’in yeniden oturtulması geliyordu. Erdoğan işbaşında kalabilmek için, ABD’nin isteklerine boyun eğeceğini aylar öncesinden ortaya koymuştu. Şimşek hakkında söylediklerini, faizler konusunda NAS vurgusunu yuttu; Şimşek’i göreve davet etti. **Şimşek, ABD’nin bir kuyumu gibi**

atandı adeta. Şimşek’le birlikte Merkez Bankası dahil ekonomi yönetimi de değişti.

Bu durumu Osmanlı’nın son dönemindeki “Duyun-i Umumiye” yönetimine benzetenler haksız sayılmazlar. AKP’ye güvenmeyen ABD-AB emperyalistleri, ekonomi yönetimine doğrudan el koydular. Şimşek aracılığıyla ilk yaptıkları da faizleri yükseltmek, TL’yi daha da düşürmek oldu. Erdoğan, itiraf niteliğinde *“bu durumu kabullendik”* dedi.

Sözde demokrasiyi savunan bu emperyalist güçler, hileli seçimlerle AKP’nin yeniden seçilmesini hiç sorun etmediler; aksine seçimlere katılımın yüksekliğini öne çıkarıp “Türkiye demokrasisini” övdüler, AKP’yi kutladılar. Keza hala sosyalizm maskesini kullanan Çin veya Rus emperyalistleri, AKP gibi gerici-faşist bir partiyi desteklemekte hiçbir beis görmedi. Emperyalistleri ilgilendiren tek şeyin, kendi çıkarları ve tekellerinin karları olduğunu bir kez daha kanıtladılar.

Sonuç yerine

Seçimler geride kaldı. Ama halkın yaşamında değişen bir şey yok! Ne kriz bitti, ne de kitlelerdeki öfke dindi. Başta gıda ve kira olmak üzere zamlar devam ediyor. Yakında yeni vergilerin geleceği, varolanların artacağı söyleniyor. “Kemer sıkma” denilerek krizin yükü daha ağırlaşmış şekilde halkın sırtına yıkılacak yine.

Ama işçi ve emekçiler bu durumu sessizce kabullenmeyecek! Kendi deneyimlerinden öğrenerek mücadeleyi büyütecekler. **Son seçimler bir kez daha gösterdi ki, tepeden tırnağa örgütlü bir güce karşı örgütlü bir şekilde mücadele edilmezse yenilgi kaçınılmazdır.**

Diğer yandan muhalefet partileri seçim sonuçlarını kabullense de kitlelerin önemli bir kesimi, AKP’nin bu seçimi de hileyle aldığını biliyor. Dolayısıyla yönetimin meşruiyeti de sağlanmış değil. Üstelik AKP’nin hileli seçimlerine rağmen toplumun büyük bir kesimi bu yönetime karşı olduğunu ortaya koydu. Bunu “iktidar” da muhalefet de biliyor. O yüzden **ne yönetim, ne de muhalefet rahat! Her ikisi de halkın öfkesinden, bu öfkenin sokağa taşmasından korkuyorlar.**

Onun için sürekli sandığı gündemde tutuyorlar. Daha şimdiden yerel seçim yaygarasına başladılar bile. **Seçimlere 9 ay varken bu yaygara, kitlelerin artan öfkesini yeniden sandığa gömmek içindir.** Yenilginin ardından muhalif partilerin kendilerine dönük sözde özeleştiril yaklaşımları kimseyi aldatmasın! Halktan eylemli bir tepki gelmediği sürece, yine bildiklerini okumaya devam edecekler.

Düzen partilerine artık güvenmediğimizi, onlara oy vermeyeceğimizi gösterelim! **Kurtuluşun seçimle değil, kendi gücümüzle olacağını bilerek her yerde örgütlenelim! Üretimden gelen gücümüzü ortaya koyalım! Sarı sendikaları, reformist partileri aşarak taleplerimiz uğruna dövüşelim!** İşte o zaman gerçek değişim ortaya çıkacak, yaşam ve çalışma koşullarımız düzelecektir! Bunun başka da bir yolu yoktur.

Seçim yolsuzlukları ve hilelerle dolu bir seçimi daha geride bıraktık. Her anından “kumpas” taşan bu seçimin sonrasında, kitlelerin düzen partilerine bir kere daha güven duyması ve sandığa koşması, bir kere daha bu tiyatronun parçası olması isteniyor.

Elbette aktif, önemli, belirleyici bir parçası olarak değil; sahnedeki bir dekor, masadaki bir süs, perdenin bir kıvrımı olarak varolması, asla ve asla bunun ötesine geçmemesi koşuluyla...

Egemen sınıflar ve onların sözcüsü düzen partileri, kendi aralarında her tür pazarlığı yürütüp kararları alıp buna göre sonuçları belirlerken, bir kenarda ölü sessizliği içinde beklemesi koşuluyla...

Seçim yolsuzlukları diz boyu

14 Mayıs sonrası başta CHP olmak üzere muhalif partiler, seçimde yapılan hileler üzerinde fazla durmadılar. Hatta üstünü örten bir tutum içine girdiler. Ancak zaman geçtikçe, hilelerin ne kadar boyutlu ve yaygın olduğu açığa çıkmaya başladı.

Bunların bir bölümü sandık sonuçları ile ilgiliydi. Kürt kentlerindeki kimi sandıklarda Yeşil Sol Parti'ye ve Kılıçdaroğlu'na verilen oyların tümü, milletvekili pusulasında MHP'ye, cumhurbaşkanlığında Erdoğan'a yazılmıştı mesela. **Bazı sandıklarda yüzde 565 katılım görünüyordu. 2 bin 838 sandıkta yüzde 100'den fazla katılım vardı, geçersiz oy sıfırdı ve oyların tümü Erdoğan'a verilmişti,** vb. vb...

Bu şekilde, “yaşamın ve siyasetin doğasına aykırı” olduğu düşünülen sandık sayısı yaklaşık 22 bin olarak hesaplanıyor. Ve bu sandıklarda yaklaşık 6 milyon oy kullanılmış... Tümü Erdoğan'a yazılan 6 milyon oy!

Yüzde 100 ve üzeri oy kullanılan sandıklarda, “görevli” belgesiyle polis ve askerlerin çok fazla oy kullandığı görülüyor. Öyle ki, yapılan hesaplamalara göre, sistemde 6 milyon 700 bin fazladan seçmen tespit edilmiş. Tümü Erdoğan'a oy veren, ama seçmen listesinde yer almayan 6 milyon 700 bin hayalet!

Son 1 yılda yabancı uyruklu seçmen sayısı 1 milyon kişi artmış. Erdoğan'ın “ev alana vatandaşlık bedava” kampanyası nedeniyle, bir ev alıp 15-20 kişilik aile vatandaşlık kazanınca, Türkçe bilmeyen yüzbinlerce kişi artık sandıklarda oy kullanıp seçim sonuçlarını belirleyebiliyor.

Seçim hileleri bunlarla da sınırlı değil. Seçimler başlamadan önce mühürlenmeyen zarflar ve oy pusulaları; önüne koyduğu onlarca oy pusulasında Erdoğan'a mühür basan sandık görevlisi videosu; dövülen, tehdit edilen sandık müşahitleri; AKP'liler kalabalık biçimde yüklendiği için sandığa yaklaşamayan, yaklaştırılmayan muhalif partililer; HDP adıyla seçime girilmediği için Kürt halkının müşahit bulundurma hakkının gaspedilmesi; Kürt kentlerinde silme MHP'ye yazılan oylar; ıslak imzalı tutanaklardaki rakamların bilgisayara geçirilirken ya da birleştirme tutanaklarında farklılaştırılması; oy çuvallarının ilçe seçim kuruluna taşınırken araca muhaliflerin alınmaması; birçok sandıkta polis ve asker yığınağı

“Seçmen” değil, “halk”ız!

Sandıkla değil mücadelemizle değiştireceğiz!

ile seçmen ve muhalefet üzerinde baskı kurulması; tutanakların hazırlanmasını geciktirmek için yenden, yeniden oyları saydırmak; Kılıçdaroğlu'nun oy deposu olan ilçelerde sayımı geciktirmek; Kürt kentlerinde ellerinde oy torbalarıyla YSK'nın önünde bekleyenlere polisin gaz sıkması...

Son 10-15 yılda her seçimde gördüğümüz, ama her defasında görmeye devam ettiğimiz sayısız yolsuzluk-hile ve oy çalma yöntemi...

Bir kere daha, herkesin gözü önünde ve apaçık biçimde seçimler çalınmış; bir kere daha kitlelerin tercihleri, kullandıkları oylar çöpe atılmış; bir kere daha muhalefet partileri kendilerine inanan, güvenen, bu nedenle sandığa koşan kitleleri yüzüstü bırakmışlardır!

Koş, koş, sandığa koş!

Şimdi büyük bir pervasızlıkla bu kitle yeniden sandığa çağırılıyor. Bu da yetmiyor, bir de görev konuyor: Herkes yanında ya oy kullanmamış birini, ya da Erdoğan'a oy vermiş birini getirsin! Öyle ki, oy kullanmaya gitmeyen, doğrudan “vatan haini” ilan ediliyor.

Adeta bir “seferberlik” havası yaratıyorlar. Herkes sandığa koşsun, dünyanın en önemli işini yaparçasına oyunu kullansın ve yaşadığı tüm sorunların çözüleceği inancıyla evine-güvenli alanına geri dönsün!

Hileler sonucu seçimler kaybedilirse, sonraki seçimde yeniden koşsun, yine oy kullansın! Bu hileleri önlemek için uğraşmaya gerek yok! **Yeter ki, daha çok kişi sandığa gitsin, seçimlerden umudunu kesmesin!**

“Aynı yolu izleyerek farklı sonuç elde edeceğine düşünmek ahmaklıktır!” Ama muhalefet partileri her defasında aynı yolu kullanarak, farklı sonuç çıkacağı konusunda kitleleri ikna etmek için çok büyük bir çaba harcıyorlar.

Ve kitleler bir kere daha güvenmek, bu defa oyların çalınmayacağını düşünmek istiyor; çok büyük bir çaresizlikle yeniden, yeniden sandığa gidiyor.

Kitlelerin tüm görevi, oylar sandığa girinceye kadar... Islak imzalı

tutanaklara sahip çıkması yeterli! Gerisi? Gerisi yok!

Oylar sayılırken YSK'nın önünde kitlesel biçimde beklemek yok! Oylar çalındığında hesabını sormak yok! YSK sonuçları geciktirdiğinde baskı unsuru oluşturmak yok! Mücadele etmek yok! Kararlı ve etkin biçimde seçim sonuçlarına sahip çıkmak yok!

Kitlelerin sadece “seçmen” olmasını istiyorlar; her seçimde oy kullanan, bu “demokrasi” tiyatrosunun figüranı olan, geleceği hakkında yapılan tüm hesapları evinde sessizce bekleyen, kendisini ifade etmenin tek yolunun bir kağıt parçasını sandığa atmak olduğunu düşünen “seçmen”ler sürüsü olarak kalmasını...

Sadece AKP, MHP, İYİP gibi faşist-gerici partiler, CHP gibi burjuva düzen partisi de değil, HDP'sinden TKP'sine solcu partiler de kitlelerin misyonunu böyle sınırlandırmaya çalışıyorlar, her defasında aynı sahtekarlıklara hep birlikte göz yumuyorlar.

Üstelik bu sahte sonuçlar üzerinden yorumlar yapıyorlar. “MHP'nin yükselişini neden öngöremediklerini” konuşuyorlar mesela; buradan hareketle “Türk siyasetinin sağcılaştığı” tespitini yapıyorlar. Oysa HDP'nin oyları MHP'ye yazılmış; MHP yükselmemiş! **HDP, kendisinden çalınan oyların peşine düşeceğine, kayıplarının sorumluluğunu TİP'in seçimlere ayrı girmesine bağlıyor.** Ve TİP'in beklediğini alamadığı üzerinden yorumlar yapılıyor. Oysa ne HDP'nin ne de TİP'in oyları gerçek değil.

Soylu'ya Gazi'de protesto

Gazi Mahallesi'ne 26 Mayıs günü oy istemek için giden Süleyman Soylu, halkın büyük tepkisi ile karşılaştı. Soylu'nun seçim otobüsünden yaptığı konuşmalar, öfkeyi daha da büyüttü.

Gazi'de zafer işareti yapan bir grupla karşılaşan Soylu, seçim otobüsünün içinden *“PKK ile içiçe geçmişsiniz, onların işaretini yapıyorsunuz”* diye bağırdı. Kitle Soylu'yu yuhalamaya başlayınca, PKK hakkında konuşmaya devam etti ve *“Çocuklarınızı LGBT'den kurtardık”* dedi. Kitlenin tepkisi büyüyünce polis kitleyi ablukaya aldı. Ancak bu, kalabalığı artırdı. Yüzlerce kişi İsmetpaşa Caddesi'nde *“Hak, hukuk, adalet!”*, *“Hizbullah'ın itleri yıldırılmaz bizleri!”* sloganlarıyla yürüyüşe geçti. Polisin saldırısı sonucunda, çok sayıda kişi gözaltına alındı. Mahalle halkı gözaltıları engellemek için polisle tartıştı.

Gazi Mahallesi bir kere daha direnişçi yüzünü göstermiş oldu. Oy istemek için Gazi'ye giden Soylu, hızla bölgeden ayrılmak zorunda kaldı.

Seçim hilelerinin üzerine gidileceğine, birbirine düşülüyor.

Diğer yandan seçim sonrası estirilen sağcı rüzgar, gerici ve faşist partilerin artan talepkarlığı karşısında tam bir sessizlik hakim. Kılıçdaroğlu'nu desteklemek adına bu gerici-faşist kesimlerle birlikte hareket etmek normalleştiriliyor, kanıksanıyor.

14 Mayıs sonrası **sağdan-sola bütün partilerin ortak kaygısı, kitlelerin sandığa, seçimlere ve sisteme güvensizleşmesini önlemek!** Sırf bu yüzden hep birlikte **“seçim hileleri sonuçları etkileyecek düzeyde değil”** nakaratını tekrarlayıp duruyorlar.

Oyları kim sayıyor?

Oysa sadece anormal sonuçlara sahip 22 bin sandıktaki sonuçlar iptal edilse, seçimleri ilk turda Kılıçdaroğlu kazanacaktır. Ya da sadece oylar yeniden sayılsa, bütün sahte ve mükerrer oylara rağmen yine Kılıçdaroğlu kazanır. Yeni bir seçime gerek yoktur! 14 Mayıs seçim sonuçlarının düzeltilmesi için ısrar etmek ve bunun mücadelesini vermek yeterlidir!

Ama muhalefet partilerinin tümü, “sol” geçinenler de dahil olmak üzere, bu sonuçları kabullenmekte ve halkın da kabullenmesini istemekte, buna zorlamaktadır. Ve bu, son derece bilinçli ve sistemli bir biçimde yapılmaktadır. Öyle ki, muhalefet partileri hileyi yapan yönetimden daha büyük bir çaba göstermektedir, bu hileli seçimi halkın kabullenmesi için...

Ortada gerçekten bir “danışıklı dövüş” var! Haber ajanslarıyla, YSK’yla, AKP’siyle, CHP’siyle, televizyon kanallarıyla, yorumcularıyla, reformist partileriyle, “solcu” aydınlarıyla, hepsi bu işin bir parçası durumunda!

14 Mayıs seçim günü ve sonrasında yaşanan her şey, egemen sınıfların seçimleri ikinci tura bırakmak konusunda anlaştığını; ve burjuva sistemin tüm kurumlarıyla (reformist partisinden yandaş kurumlarına kadar) bu anlaşmayı kitlelere kabullendirmeye çalıştığını gösteriyor.

Seçimler sözkonusu olduğunda Stalin’in şu sözü hatırlanır: **“Oyları kimin attığı değil, kimin saydığı önemlidir!”** Seçimlerin sonucunu da sandığa atılan oylar değil, egemen sınıfların yaptığı uzlaşmalar belirler.

Burjuvazi için en büyük tehdit, Erdoğan’ın mı, Kılıçdaroğlu’nun mu başa geçeceğinden daha çok, kitlelerin sisteme karşı bir kopuş yaşaması ihtimalidir. En önemli hedefleri, kitlelerin sisteme olan bağlılığının pekiştirilmesidir. 14 Mayıs’tan bugüne, en büyük vurgunun “küskünler”e, “sandığa gitmeyenler”e yapılmasının nedeni de budur. Çünkü Türkiye’deki

egemen sınıflar için seçim sonuçlarından daha önemli olan şey, seçimlere katılım düzeyidir.

Seçimde yapılan hileler konusunda sesleri çıkmayan reformist partilerin, seçimlere katılım oranını yükseltmek için cansiperane, hatta yer yer CHP’den daha coşkuyla çalışmalarının tek sebebi, “sistemin bekası” konusunda üstlendikleri görevdir. Çünkü reformist partiler de bu düzenin bir parçasıdır ve Erdoğan’ın gitmesinden daha fazla önemsedikleri şey, kitleleri bu sistemin içinde tutabilmektir. Aksi halde parlamentodan ve seçimlerden umudunu kesmiş işçi ve emekçilerin onları aşarak kavgayı büyütmesi, en büyük korkularıdır.

Sandık değil mücadele gücü belirler

Ülke siyaseti, sandığa atılan oylarla ya da oy atan kişilerin duygu-düşünceleriyle belirlenmez. Siyaseti yönlendiren, hükümetleri de hükümetlerin politikalarını da belirleyen unsur, işçi ve emekçilerin mücadele gücüdür. Sandıkta çıkacak sonuç, önceden kitlelerin eyleminin gücü doğrultusunda şekillenmiştir zaten.

Mesela **geçtiğimiz Ocak ayında metal sektöründe Erdoğan’ın grev yaşasına rağmen işçilerin greve çıkması, Erdoğan’ın “artık yönetemez” olduğunun göstergesiydi ve burjuvazinin ona ihtiyacının azalmasının bir nedeniydi.** Sonrasında bu tutum sürdürülemedi. İşçi-emekçi eylemleri, seçim gündemine kurban edildi, 1 Mayıs bile, seçimlere endekslendi, geçiştirildi. Maltepe mitinginde, CHP’nin seçim kazanacağını varsayarak **“gelecek yıl Taksim’deyiz”** açıklaması yapılabacağına, bu yıl kitlesel biçimde Taksim zorlansaydı, belki de ikinci tura gerek kalmadan Erdoğan yönetiminin sonu gelmiş olacaktı.

Düzen partileri ve reformistler, kitlelerin pasif birer “seçmen” olmasını istiyorlar.

Oysa kitleler ne “pasif” kalabilir, ne de “seçmen”liğe sıkıştırılabilir. Üretimden gelen gücünü kullandığı sürece ve kullanabildiği oranda sadece seçim sonuçlarını değil, genel olarak ülkenin siyasi-ekonomik politikalarını değiştirecek güce sahiptir.

Erdoğan yönetiminin son bulması da, seçim sonrasında ekonomik-siyasi kazanımlar elde edebilmek de, sandığa gidecek “seçmen” sayısı değil, kitlelerin mücadele gücüyle olacaktır. Kazanmanın başka bir yolu yoktur.

25 Mayıs 2023 tarihinde
internet sitemizde yayınlandı.

AKP’nin seçim kutlamalarına semtlerde direniş

Seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından, AKP’liler “kutlama” adı altında araç konvoyları gezdirerek, havaya ateş açarak terör estirmeye, muhalifler üzerinde baskı kurmaya çalıştılar. Onların bu saldırgan tutumlarına karşı, emekçi semtlerinden büyük tepki yükseldi.

Okmeydanı, Nurtepe, Sarıgazi, Gülsuyu, Gazi mahallelerinde toplanan kitle, AKP konvoylarının mahalleye girmesine izin vermedi. Sarıgazi’de polis, toplanan kitleye gaz bombalarıyla saldırdı. Nurtepe’de ise polis akrepleri uzun süre bekledi.

Ayrıca, kutlama yapan AKP konvoyunun yanından geçerken AKP bayrağını alarak yere fırlatan motosikletli, internette en çok paylaşılan ve beğenilen videolar arasına girdi.

Semtlerde ortaya çıkan bu tablo, seçim sonuçlarına ve yaratılmak istenen “yenilgi” havasına karşı en güzel cevaptı. Sandıkta kazanmak için her türden hileyi yapan AKP’ye karşı, asıl kazanımın sokaklarda olduğunu, bu kitleyi yıldıramayacağını gösterdi.

AKP’liler iki kişiyi öldürdü

Ordu’da İYİP üyesi Engin Kurt, “kutlama” adı altında terör estiren AKP’lilerle tartışırken kalbinden bıçaklanarak öldürüldü. Mersin’de ise başına “yorgun kurşun” isabet ettiği ileri sürülen 15 yaşındaki Muhammed Eslek 31 Mayıs’ta hayatını kaybetti.

Amed’deki “kutlamalar”da başrolde Hizbullahçılar vardı ve sokakta rastgele ateş açtılar.

Can Dersimliler firmasının Gümüşhane-Trabzon seferini yapan otobüsü ise MHP’liler tarafından Gümüşhane girişinde durdurularak yolculara **“otobüsün ateşe verileceği”** tehdidi savruldu. Saldırı, kolluk güçlerinin gözleri önünde gerçekleşti, ama hiçbir müdahale olmadı.

Bu halk sizi istemiyor

Eski bakan Nebati, uçağın rötar yapmasına neden olduğu için kendisine tepki gösteren yolculara **“Hazmedeceksiniz kardeşim, Erdoğan kazandı”** diye laf yetiştirmeye çalışıyordu. Gerçekte ise seçimi ne kadar büyük hileler sayesinde kazandıklarını, en iyi onlar biliyorlar. Bu hileler olmasa, seçimleri hezimetle kaybedeceklerini, bu halkın artık onlara büyük bir tepki duyduğunu, kurtulmaya çalıştığını çok iyi biliyorlar. **Seçim öncesinde kitlenin karşısına her çıktıklarında büyük protestolarla karşılaştılar. Seçim “zaferi” gününde bile, emekçi semtlere konvoyları giremiyor, halk onları engelledi.** Bunun öfkesiyle daha fazla saldırmaya çalışıyorlar.

Seçimlerin resmi sonuçları bir şey ifade etmiyor. **Bu halk sokakta, üretim alanlarında verdiği mücadele ile kazanacak!**

Yenilen biz değiliz!

2023 cumhurbaşkanı seçimlerinin ikinci turu da tamamlandı. Bir kez daha “adam kazandı”! Resmi sonuçlara göre, Erdoğan, oyların yüzde 52,16’sını, Kılıçdaroğlu yüzde 47,84’ünü aldı.

Şimdi bu rakamlara inanmamız isteniyor! Erdoğan’ın halkın yarısından fazlasının oyunu aldığı ve “milli irade”yi temsil ettiği yalanına kanmamız bekleniyor! “Seçim” adı altında oynanan demokrasilik oyununu kabullenmemiz, yapılanları sineye çekmemiz telkin ediliyor...

Öncesinde söylediğimiz gibi, **seçim sonuçlarını doğru kabul edip onun üzerinden “kitlelerin tercihi” diyerek yorumlar yapmayı reddediyoruz... Çünkü sandığa giren oylarla çıkan oyların aynı olmadığını biliyoruz.** Çünkü bu düzende belirleyici olanın, “oyları atanlar” değil “sayanlar” olduğunu görüyoruz. Her seçimde bir öncekini aratan baskı ve şiddet, hile ve entrika, yalan ve iftira kampanyaları ile kazandıklarına tanık oluyoruz.

Son olarak Urfa’da yaşananlar mesela... Kadınların yerine oy kullanan erkekler, beş-on tane sahte kimlikle dolaşanlar, bütün bunlara göz yuman görevliler... Müdahale edenlere dönük saldırılar...

CHP milletvekilleri bile saldırıya uğradı, linç girişimiyle karşı karşıya kaldılar. Sadece Urfa’da değil, İstanbul’da, muhalefetin en güçlü olduğu yerlerde bile sahte oy kullananlara rastlandı, gruplar halinde saldırılar gerçekleşti. Ki bunlar açığa çıkanlardı. Açığa çıkmayan daha neler olduğunu tahmin etmek güç değil...

İki hafta önceki seçimlerde de onbinlerce sandıkta usulsüzlük yapıldığı ortaya çıktı. Bunlara güya itiraz da edildi. Ama sonuçları beklemeden “ikinci tur” a razı oldular. Sonra da ağız birliği ederek *“itirazlar kabul edilse de sonuçlar değişmiyor”* dediler!

Oysa Kılıçdaroğlu ilk turda kazanmıştı. Yapılan hileleri ortaya çıkarıp onun mücadelesini vermek yerine “ikinci tur”u kabul etmeleri, bugünkü sonucu belirledi.

Esasında muhalefet, 7 Haziran 2015’teki seçimlerden bu yana yeniktir. 7 Haziran seçimlerinde tek başına hükümet kuramayan Erdoğan’ın *“bu seçimleri tanımiyorum”* diyerek 1 Kasım’da *“yeniden seçim”* dayatmasına boyun eğerek, bugünlere uzanan yolu döşediler. Sonrasında *“atı alan Üsküdar’ı geçti”*ğinde, mühürsüz oylar geçerli sayıldığında, her seçim öncesi yapılanlara *“Anayasa’ya aykırı”* demelerine rağmen kabul edildiğinde, bugün yaşananlar kaçınılmaz oldu.

Bu seçim sonuçları, egemenler tarafından bize dayatıyor. Her şey kapalı kapılar arkasında binbir türlü dolap ve pazarlıkla hallediliyor. Devletin gerçek sahipleri olan işbirlikçi tekeli burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin farklı klikleri arasında yaşanan savaşta kim galip gelirse, onun istediği oluyor. Lenin’ in dediği gibi, seçimler, *“birkaç yılda bir, egemen sınıfın hangi temsilcisinin halkı parlamentoda temsil edeceğine ve ezeceğine karar vermek”* için yapılıyor. *“En demokratik cumhuriyetlerde bile burjuva parlamentarizminin gerçek özü”* budur. Bizim gibi emperyalizme bağımlı

ülkelerde ise, bu klik kavgalarının arkasında emperyalist güçler de bulunuyor.

Son seçimler-

de ABD-AB bloku ile Rusya-Çin blokunun kapışması daha açık bir şekilde görüldü. ABD’nin “ılımlı İslam” projesiyle yönetime getirilen AKP ve Erdoğan, bu kez Rusya-Çin blokuna dayanarak ayakta kalmayı başardı. Bu aynı zamanda ABD-AB blokunun zayıfladığının yeni bir göstergesi oldu.

Yüzlerine hangi maskeyi takarlarsa taksınlar emperyalistler için asolan kendi çıkarlarıdır. Rusya’nın Türkiye’deki çıkarları da Erdoğan yönetimini desteklemesini gerektiriyordu. 15 Temmuz ABD darbesinde olduğu gibi, bir kez daha Erdoğan’ın arkasında durarak onun galip çıkmasını başardılar.

Kısacası **seçimler, emperyalist güçlerin ve işbirlikçi kliklerin kendi aralarındaki savaşı biçiminde cereyan ediyor. Kliklerden kim güçlüyse o kazanıyor. Halk da farkında olmadan bu kliklerden birine yedekleniyor. Hele ki örgütsüz ve çaresizse...**

Ardından burjuva akademisyenlere, muhalif aydınlar görev düşüyor. Seçimlerin “sosyolojik-psikolojik” analizlerini yaptırtıp sözde bilimsel açıklamalarla halkın kabullenmesi sağlanıyor. Kendisini “sol”da gören birçok kurum ve kişi de bu yorumları tekrarlayıp duruyorlar: *Meğerse halk “togg”muş! Meğerse “milliyetçi rüzgarlar” baskınmış! “Faşizmin kitle tabanı artmış”mış!..*

Bütün bu yorumlar, egemenlerin değirmenine su taşıyan, nesnellikten kopuk değerlendirmelerdir. Hepsini elimizin tersiyle bir kenara itelim!.. Halk gerçek anlamda bir ölüm-kalım savaşı veriyor; açlıkla-işsizlikle terbiye ediliyor! Karnını doyurmak dışında başka hiç bir şey düşünemez hale getiriliyor. Bir yandan muhalefetin boş umutlarına kanıp sandığa koşuyor, bir yandan “iktidar”ın baskı ve şiddetinden korkup siniyor.

Tuzu kuru yorumcular da *“bu halka müstahak”, “halk bunları hak ediyor”* deyip duruyor. **Önce halkı örgütsüzlüğe mahkum edip tek kurtuluş yolu olarak sandığı gösterenler, sonra sorumluluğu halka yıkıp onu suçluyorlar! Her zamanki aydın ukalalığı, küçük-burjuva üstenciliği ile...**

Sanki güllük-gülistanlık bir seçim olacakmış gibi davrananlar; *“bir oy ver her şey değişsin”*, sonrası *“bahar”* diyenler, kısacası muhalefet partilerinin sözcülüğünü üstlenenler, kendileri değilmiş gibi...

Her seçim öncesi *“bu kez oylara sahip çıkacağız”* *“bir oyun çalınmasına bile izin vermeyeceğiz”* diyerek, boş umutlarla halkı kandırmayı ve sandığa çekmeyi başaran muhalefet sözcüleri de, seçim akşamları süt dökmüş kediye dönüyor. Ya ortadan kayboluyorlar, ya

da *“sandık sonuçlarına saygılıyız”, “halk bize muhalefet görevi verdi”, “gereken dersleri çıkaracağız”* gibi yıllardır dinlediğimiz nakaratları tekrarlayıp duruyorlar... Sanki normal bir seçim yapılmış, demokratik bir yarış yaşanmış gibi...

Kılıçdaroğlu da diyor ki, *“son yılların en adaletsiz seçimini yaşadık!”* Oysa son yıllarda seçimlerin hiç biri adil ve demokratik değildi. Ama daha önemlisi, bu “adaletsizlik”ler karşısında ne yapıldığıdır. Nasıl bir mücadele yürüttünüz? Halkı arkanıza alıp sokağa çıktınız mı? Sandık dışında başka mücadele biçimlerini gösterdiniz mi, bunları yaşama geçirdiniz mi?

Aksine halkı korkutup sokaktan uzak tuttular, her tür yasadışı, keyfi uygulamayı kanıksattılar. Seçimle her şeyin değişeceği yalanına inandırıp bu oyuna ortak ettiler. Ve her defasında halkı yüz üstü bırakarak Erdoğan yönetimine mahkum ettiler.

AKP’nin ittifak politikasıyla Hüda Par ve YRP gibi şeriatçı partiler, katiller meclise girmiş oldu. CHP’nin daha sağa kayarak oluşturduğu seçim ittifakı ise 35 gerici-faşist vekilin meclise girmesini sağladı. Böylece son yılların en gerici meclisi oluştu. Deva, Gelecek, Saadet gibi gerici-faşist partiler mecliste AKP-MHP blokuyla birlikte hareket ederlerse, şaşmamak gerekir.

Böyle bir meclisten ve böyle bir yönetimden kimse “yumuşama” beklemesin! **Seçim sonrası Erdoğan’dan herkesi kucaklamasını bekleyenler, yine hayal kırıklığına uğrayacaklar. İcazetle, merhamet dilenmekle hiç bir zaman, hiç bir yerde elde edilen bir hak olmamıştır, olmayacaktır...**

Bu seçim sadece hileli değil, “sopalı-silahlı” bir seçim oldu. Urfa’da linç girişimi dışında birçok yerde saldırılar gerçekleşti. Seçim akşamı ise, güya seçim kutlaması yapan AKP-MHP güruhu Ordu’da bir kişiyi öldürdüler. Yani seçimlere kan da bulaştı. Bırakalım “yumuşama”yı, baskı ve şiddetin sömürü ve zorbalığın daha da aratacağı bir döneme giriyoruz.

Seçim öncesinde kim kazanırsa kazansın bizi zor bir dönemin beklediğini söylemiştik. **Gerçekler devrimcidir! Biz herkese ve herşeye rağmen gerçekleri söylemeye devam edeceğiz.**

Diyoruz ki, bu seçimlerde yenilen biz değiliz! Yenilen halk değil!

Yenilen burjuva muhalefetidir! Onların peşine takılan reformist partilerdir!

Ne yazık ki, her seçim dönemi “bu kez değişecek” diyerek halkı yeniden kandırıyorlar. Halkın örgütsüz oluşuna güveniyorlar. Emperyalistlerden reformistlere kadar hepsinin rollerini rahatça oynayabilmeleri ve “seçim sonucu” diyerek bize bir şeyleri dayatabilmelerinin en önemli nedeni budur.

Seçim sonuçları bir kez daha gösterdi ki, kendi gücümüze güvenmek dışında bir seçeneğimiz yoktur. Denize düşenin yılana sarılması misali “kurtarıcı” diye tutunulan her şey, ölüme sürüklemektedir.

O halde yaşamak için direneceğiz! Sadece nefes alıp-vermek, makarna-bulgurla doymak için değil, insanca yaşamak için örgütleneceğiz, mücadeleyi yükselteceğiz. **Kurtuluşumuzun sandıktan değil, mücadeleden geçtiği bilinciyle hareket ettiğimizde, kazanan biz olacağız!**

29 Mayıs 2023 tarihinde
internet sitemizde yayınlandı.

Muhalefetin seçim yenilgisinin nedenleri

Erdoğan'ın yine kazanması üzerinden, umudunu bu seçimlere bağlamış olan bütün muhalif kesimler bir muhasebe yapıyorlar.

Biz seçimlerin kitleleri sisteme bağlamak için kullanılan bir araç olduğunu, sorunların çözümünün sandığa atılacak bir oyla değil, sınıf mücadelesinin yükselmesiyle gerçekleşeceğini çeşitli biçimlerde ifade ettik. Bu nedenle seçimin de, aldıkları yenilginin de tarafı değiliz. Ancak seçim sonuçları bizi de ilgilendiriyor ve ayrıntılı bir değerlendirmeyi gerekli kılıyor.

En başta yenilginin gerçek nedenleri üzerinde durmak gerekiyor. Çünkü muhalefet partileri, bunu kitlelerin gözünden saklamak için büyük çaba harcıyorlar ve sorunu hep başka yerlerde göstermeye, kitleleri kandırmaya çalışıyorlar. İkincisi, seçme ve seçilme hakkı, düzen-içi demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır ve son yıllarda bu hak, hiç olmadığı kadar açık biçimde gaspediliyor.

Bu koşullarda bugüne kadar Erdoğan'ın kazandığı her seçimden sonra yazdığımız nedenleri, bir kere daha kısaca hatırlatmak istiyoruz.

1- Seçmen listeleri düzeltilmelidir.

28 Mayıs seçimlerinden birkaç gün önce, YSK'nın listesinde kayıtlı 6 milyon 700 bin "hayalet seçmen" olduğu tespit edildi. 2019 yılından bugüne, tek bir ölüm kaydı bile YSK listelerine girmemişti. Yani AKP, hayatta olmayan kişileri ya da farklı yöntemleri (mesela basit isim-harf değişiklikleri ile) kullanarak 6.7 milyon "fazla seçmen" elde etmiş, sahte kimlikler üzerinden 6.7 milyon fazla oy kazanmıştı.

Seçim günü üzerinde 5-6 tane sahte kimlikle yalananlar oldu. Keza asker ve polislerin çok sayıda sandıkta "görev belgesi"yle oy kullandığı, MHP'li, AKP'li yöneticilerinin farklı sandıklarda birden fazla oy kullanmaya çalıştığı ortaya çıktı.

Bunun yanında, yaklaşık 2 milyon Suriyeli sığınmacıya doğrudan vatandaşlık verildiği, yaklaşık 1 milyon kişiyi de "ev satışı" üzerinden vatandaş yaptıkları tahmin ediliyor. Bunlar en asgari rakamlar, gerçek oranlar bilinmiyor, bazı veriler üzerinden tahminler yürütülüyor. Bu da, yine AKP'nin hanesine, en az 3 milyon doğrudan oy anlamına geliyor.

Elimizdeki rakamlardan biri de şu: Sandığa giden her 6 seçmenden birinin yabancı olduğu belirtilmiş. Yaklaşık 64 milyon seçmenden 56 milyon 28 Mayıs günü oy kullanmış. Bunun altıda biri, yaklaşık 9 milyon ediyor.

Nasıl sayarsak sayalım, Erdoğan'a giden haksız oyların, en iyimser durumda bile, 10 milyonun üzerinde olduğu anlaşılıyor. Yaklaşık 28 milyon oy alan Erdoğan'dan bu 10 milyon oy (yüzde 15 civarında) düştüğünde, zaten Kılıçdaroğlu seçimleri açık-ara kazanmış oluyor.

Seçmen listelerinin düzeltilmediği koşullarda muhalefetin seçim kazanması neredeyse olanaksız.

Bu nedenle **muhalefet partileri, gerçekten seçim kazanmak istiyorlarsa, seçmen listeleri düzeltilmeden bir daha seçimlere girmemek konusunda kararlı davranmalıdır.**

2- Düzen partileri için bile, tek mücadele alanı seçim sandığı olmamalıdır.

Bugün seçimlerle ilgili her şey ya "yasa-dışı" ya da "kural-dışı"dır. Erdoğan'ın üçüncü defa aday olması, üniversite diplomasının olmaması, bakanların milletvekili aday olmasına rağmen istifa etmemesi, milletvekili seçildikten sonra bile bakan olarak seçim çalışması yürütmesi, AKP'nin seçim çalışmasında devletin tüm olanaklarını seferber edebilmesi, YSK üyelerinin atama biçimi, YSK ve AA'nın veri açıklama yöntemi, seçim sürecinde seçim yasasının değiştirilmesi vb. vb...

Bunların her biri, seçimleri protesto etmek için yeterlidir. Ancak CHP başta olmak üzere tüm muhalefet partileri, bunların hepsine "Anayasa'ya aykırı" dedikten sonra, sorun yokmuş gibi duruma adapte oluyor. **Erdoğan "Anayasa'ya aykırı" davranarak "suç işliyor"sa (her seferinde bunu söylüyorlar), CHP ve diğer muhalefet de Anayasa'nın çiğnenmesine göz yumarak suç işliyorlar. Oysa burjuva sistem için "Anayasa'yı korumak" da bir mücadele alanıdır.** Bu ihlallerden herhangi biri için "bu koşullarda seçime girmeyiz" cümlesi kurulmuyor.

AKP ile kurulan seçim ilişkisi, bir futbol maçına şöyle benzetiliyor. Hakem karşı takımı tutuyor, maç başlar başlamaz oyuncularınıza kırmızı kart gösteriyor, hiçbir kuralı karşı takıma uygulamıyor; buna karşın sizin yaptığınız nizami hareketlere bile düdük çalıyor. Hatta maç oynanırken rakibiniz lehine yeni kurallar getiriyor. Buna rağmen maça devam ediyor ve taraftarlarınıza kazanma sözü veriyorsunuz! Bu, göz göre göre kendinizi, taraftarlarınızı kandırmaktır! Muhalefet partilerinin yaptığı budur.

Başta CHP olmak üzere hiç biri, AKP'nin herhangi bir saldırısı, ihlali, yasa-tanımsızlığı karşısında mücadele vermiyor, durumu değiştirmek için uğraşmıyor; biraz homurdanıyor, sonra AKP'nin minderinde dövüşmeye devam ediyor. Ve tabi bu durumda her dövüşün sonucu, tuş oluyor!

3- Reformizmin teslimiyetçi-uzlaşmacı tutumu, egemen sınıfları değişime zorlamıyor.

Hükümetler egemen sınıfların tercihleri ve uzlaşmaları sonucunda kurulur. Ancak bu "tercihler" sınıf mücadelesinin düzeyinden bağımsız değildir. Bir adayın seçimleri kazanmasının öncelikli koşulu, "kitle hareketini kontrol altında tutabilme becerisi"dir. Erdoğan, son dönemde kitlelerin nezdinde fazlasıyla yıprandı, bu yanı sıra da burjuvazi için "marjinal fayda oranı" oldukça düştü.

Ne var ki, **devrimci hareketlerde tasfiyeciliğin başgöstermesiyle güçlenen reformizm, öylesine**

baskın hale geldi ki, Erdoğan her biçimde nefes alma ve kendini yenileme olanağını yakaladı.

Mesela 1 Mayıs günü kitlesel biçimde Taksim zorlanmış olsaydı, Erdoğan'ın seçimleri kaybetme ihtimali artardı. Ama birçok devrimci kurum ve reformist kesimler, DİSK'in peşine takıldılar; üstelik devrimcilerin karar alma süreçlerinden dışlanmasına razı gelerek Maltepe'ye gittiler. Ve DİSK, bir kez daha "bu Maltepe'ye son gelişimiz, seneye Taksim'deyiz" açıklamasını yaptı. DİSK, 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanmasını, CHP'nin seçim kazanmasına tabi kılmış, devrimci kurumlar ve reformistler de bunun dışına çıkmayı başaramamışlardı. **1 Mayıs gibi enternasyonal bir mücadele gününü "güvenli alan"a sıkıştırdığında, egemen sınıfların baskısını aşmak ve mücadeleyi ileriye taşımak mümkün değildi, olmadı da.**

Keza metal işçilerinin Ocak ayında, Erdoğan'ın grev ertelemesine rağmen greve çıkması, Erdoğan'ın artık yönetemez hale geldiğinin önemli bir göstergesiydi. Bu tutum ileri taşınmalıydı, yapılmadı.

Son yıllarda reformizmin dip noktası olan parlamentarizm, sadece reformist partileri değil, devrimci yapıları da büyük oranda etkisi altına almış durumda. Öyle ki, **devrimci yapıların önemli bir bölümü faaliyetlerini seçim çalışmalarına endeksli yürütüyor, parlamenter mücadele "diğer görev"lerin önüne geçebiliyor.** Dahası, politik-pratik olarak da HDP'ye tabi oluyorlar, onu aşan bir tutum almıyorlar. Bu durum mücadeleyi daha geriye, düzen-içi noktaya çekiyor.

Genel olarak toplumsal muhalefet, özelde sınıf hareketinin düzeyi, burjuvaziyi ürkütecek, onun planlarını, kararlarını bozacak, kendi lehine değiştirecek bir ortam oluşturamadı. DİSK başta olmak üzere sendikalar-meslek örgütleri ve reformist partiler, mücadelenin önünü açacak unsurun CHP'nin seçimleri kazanması olduğunu düşündükleri (ve öyle davrandıkları) için, CHP'nin kazanması da mümkün olmadı.

Bu kesimlerde **CHP'ye yedeklenme öyle bir noktaya vardı ki, sorgusuz-sualsiz, hiç bir şerh koymadan, hiç bir talep ileri sürmeden, tüm iradesini teslim etmeye dönüştü.** Özellikle ikinci turda Kılıçdaroğlu'na verilen destek, "ne olursan ol, kime ne söz verersen ver, senin yanındayız" şeklindeydi. HDP'den Sol Parti'ye, TİP'ten TKP'ye

hepsi koşulsuz destek verdiler. Üstelik Kılıçdaroğlu'nu destekleyen gerici-faşist partiler kıran kırana pazarlık yürütürken, protokoller imzalayıp istedikleri maddeleri yazdırırken, sol kesim itirazsız desteğini sürdürdü. Elbette onlar gibi mevki pazarlığı yapılmamalıydı, ama halkın yakıcı talepleri ifa edilmeli ve bunlar kayıt altına alınmalıydı.

Özcesi bu seçimlerde devrimci-demokrat kesimler, siyasi varlığını neredeyse hiç hissettiremediler. En edilgen dönemini yaşadığını söyleyebiliriz. Yüzde 2'lik oy oranlarıyla faşistler taleplerini dayatırken ve kabul ettirirken, yüzde 10'ları aşan kitlesiyle HDP ve bileşenleri bir varlık gösteremedi. **Kaldı ki, devrimci-demokrat kesimlerin etki gücü, oy oranlarının üzerindedir. Bunun özgüveniyle hareket edilmelidir.** Fakat son seçimlerdeki siliklik, gerici-faşist kesimlerin etkisini daha da arttıran bir rol oynadı. CHP'nin daha fazla sağa kaymasına yolaçtı. Daha önemlisi kitlelerin moralini bozan, hayal kırıklığını ve karamsarlığı arttıran bir rol oynadı.

Sonuç olarak

Muhalefet şimdi seçim yenilgisinin nedenlerini tartışıyor: *"Yanlış aday", "yanlış politika", "yanlış söylem", "sandığa gitmeyenler-kendi geleceğini umursamayanlar", "kitlelerin sağcılaştırılması", "AKP'nin başarılı politikaları", vb. vb...*

Herkes kendi durduğu yerden bir "suçlu" buluyor, tüm suçu onun üzerine yıkıyor. Oysa bunların hiçbirisi doğru değil!

Bugün önümüzde duran en önemli sorun, örgütsüzlüğümüzdür. İşçi sınıfının ezici çoğunluğu sendikal örgütlülüğünden bile yoksundur. Daha önemlisi, devrimci örgütlenmeler, reformizmin baskısını aşabilecek, hareketi ileriye taşıyabilecek ideolojik-siyasi duruştan çok uzaktır.

Devrimci hareketin önceliği seçim kazanmak değil, kitleleri örgütlemek, harekete geçirmek, mücadeleyi yükseltmektir. Bunu başardığında seçim sonuçları önemsizleşecek; o koltuklarda kim otursunsa otursun, mücadeleyle elde edilen hak ve özgürlükleri tanımak zorunda kalacaktır.

"Umutsuzluk ve karamsarlık, yıkımın nedenlerini kavramayan, çıkış yolu göremeyen, mücadele yeteneğini kaybetmiş olanlara ait bir sorundur" diyor Lenin. Yıkımın nedenlerini çözümlleyen, çıkış yolunu bilen ve bunun mücadelesini verenlerin yaşamında, umutsuzluğa yer yoktur... Varolana teslim olmak, dibe batırırken, isyan ve mücadele yolu açar. Son seçimler de göstermiştir ki, bizleri kurtaracak olan kendi örgütlülüğümüz, mücadele gücümüzdür. Bunları güçlendirelim! Umudu ve mücadeleyi büyütelim!

30 Mayıs 2023 tarihinde internet sitemizde yayınlandı.

İşte AKP'nin yeni dönemi: Merdan Yanardağ tutuklandı

TELE1 Genel Yayın Yönetmeni Merdan Yanardağ, Öcalan hakkındaki konuşması gerekçe gösterilerek tutuklandı.

Yanardağ, TELE1'de yaptığı bir konuşmada *"Abdullah Öcalan'a uygulanan tecritin hukukta hiçbir yeri yoktur. Kaldırılması lazım"* demiş, **AKP'nin son dönemde attığı adımların yeni bir "çözüm süreci"nin habercisi olduğunu belirtmişti.** Bu sözler gerekçe gösterilerek, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Merdan Yanardağ hakkında "suçu ve suçluyu övmeye" ile "terör örgütü propagandası yapmak" suçlarından soruşturma başlattı. 26 Haziran günü canlı yayın sırasında gözaltına alınarak Vatan Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Yanardağ, 27 Haziran günü çıkarıldığı mahkemede tutuklandı.

Aynı gün, Urfa-Siverek'te bir başka gazeteci, yaptığı haber yüzünden gözaltına alındı. **74 yaşında bir sapık, küçük yaştaki bir kız çocuğunu kucağına alarak taciz etmiş, bu görüntüler internette hızla yayılmıştı. Gazeteci Mehmet Yetim, bu olayı haberleştirdi.** Muhallif kimliği ile bilinen Mehmet Yetim, 15 Haziran günü, yine Urfa'da Menzil cemaatine yakın olduğu belirtilen tarikat yurdunda intihar ettiği söylenen 12 yaşındaki Abdülbaki Dadak'ın haberini de yapmış, bu haber büyük tepki yaratmıştı.

Bu gözaltı ve tutuklamalar, AKP'nin yeni döneminin ilk icraatlarıdır ve bundan sonra artacak olan baskıların habercisidir. Mehmet Yetim, dinci-gerici yaşam tarzının küçük çocukları nasıl tahrip ettiğini, hatta ölüme sürüklediğini gösteren bir gazetecidir. Merdan Yanardağ ise, seçimlerde yapılan hileleri en fazla teşhir eden, AKP'nin seçimleri bu şekilde kazandığını söyleyen, muhalefeti de gerekli tavrı göstermediği için eleştiren bir televizyon kanalının genel yayın yönetmenidir. Öcalan'a dönük tecriti teşhir etmiş olması ve AKP'nin Kürt hareketine dönük planlarını ifade

etmesi, tutuklanmanın bahanesi yapılmıştır. Her iki gazeteci de, AKP'nin çizmeye çalıştığı sahte dünyayı teşhir ettikleri, yaşananları cesurca ortaya koydukları, bunlara karşı tepki gösterdikleri için gözaltına alındılar, tutuklandılar.

Onların şahsında tüm muhaliflere gözdağı verilmek isteniyor. Seçimlerin ardından moral bozukluğu yaşayan kitlelerin iyice sinmesi, yapılan haksızlıklara ses çıkaramaz hale gelmesi isteniyor. Böylece yeni saldırılarının önünü düzlemeye çalışıyor, istediği her şeyleri sorunsuz yapabilmeyi hedefliyor.

Bu ülke hiçbir zaman AKP yönetimi için dikensiz gül bahçesi olmadı. Bundan sonra olma ihtimali hiç yoktur. Bu yönetim meşru değildir. Son yapılan seçimler de meşruiyet sorununu çözmemiş, aksine derinleştirmiştir. Daha önce yaptığı gibi baskı, tehdit, gözdağı ile ayakta durmaya çalışacaktır. Ama bugün işi eskisinden daha zordur. Bu düzenin seçimle değişmeyeceğini gören geniş kesimleri, artık burjuva muhalefeti de durduramayacaktır. Hem AKP yönetimini hem burjuva muhalefetini zor günler beklemektedir. Tutarlı demokrat aydınların dik duruşları, işçi ve emekçilerin grev ve direnişleriyle birleştiğinde, iktidarı-muhalefetiyle oluşturdukları bu çember kırılacaktır.

Tutuklu gazeteciler derhal serbest bırakılsın!

Rojava'ya saldırılar durdurulsun!

Kürt hareketinin yöneticilerine dönük gerçekleştirilen MİT operasyonları devam ediyor. Kuzey Suriye ve Kuzey Irak'ta, özel olarak hedef alınan Kürt önderler ve MLKP yöneticisi katledildi.

17 Mayıs'ta, YPG'nin Kobane mali sorumlusu Tuba Karakoç (Zin Kobane), MİT saldırısına yaşamını yitirdi.

22 Mayıs günü KCK'nin iletişim sorumlusu ve örgüt içindeki en iyi yazılımcı olarak bilinen Emre Şahin, Irak'ın kuzeyindeki Gara kentinde MİT operasyonu ile öldürüldü.

Haziran ayı başında, PKK yöneticilerinden Fehmi Öğmen ve korumaları Mehmet Salih Çakal ile Ahmed Muhammed Ali, Irak'ın Süleymaniye kenti yakınlarında, MİT'in düzenlediği hava operasyonu ile öldürüldü. Fehmi Öğmen, Kandil'deki PKK yöneticilerinden biri olarak

tanınıyordu.

17 Haziran günü yine MİT'in Kobane'ye düzenlediği operasyonda, MLKP'nin yöneticilerinden Osman Nuri Ocaklı (Yılmaz Behrereş) katledildi. Tıpkı Ocak 2023'te yine Rojava'da katledilen MLKP yöneticisi Zeki Gürbüz (Ahmet Şoreş) gibi, Osman Nuri Ocaklı da, Bursa Cezaevi

servis aracına saldırı eylemi üzerinden aranıyordu.

Son olarak 21 Haziran günü Kamışlı'da PYD'nin Kamışlı Kantonu Eşbaşkanı Yusra Derweş ile yardımcısı Liman Şiweş'in ve şoförleri Fırat Tuma'nın bulunduğu araç SİHA saldırısına uğradı; araçtakiler yaşamını yitirdi.

Saldırıları Kürt halkının Ortadoğu'daki kazanımlarını hedeflemektedir. Fakat bugüne dek yapılan saldırılar, Kürt halkının özgürlük mücadelesini durdurmadı; bundan sonra da durduramayacaktır.

İŞSİZLER ORDUSUNU ÖRGÜTLÜ GÜCE DÖNÜŞTÜRELİM!

İşsizlik... Kapitalist sistemde en çok duyduğumuz kavramlardan biri. Öyle gelip geçici bir olgu değil, kapitalist-emperyalist sistemde sürekli olan; ekonomik kriz dönemlerinde ise tırmanan, kronikleşen bir olgudur işsizlik.

Önümüzdeki aylarda kitlesel işsizlik dalgası kaçınılmaz görünüyor. **Uzun süredir ekonomik ve siyasi kriz içinde olan Türkiye'nin daha büyük bir krizin içine gireceği bugünden belli. Bu da şirket iflaslarını ve kitlesel işsizliği arttıracak.** İflastan kurutulanlar ise, azami kar için kitlesel işten çıkarmalara başvuracak.

Gelen bu dalgayı örgütlü güce dönüştüremezsek, işsizlerin bir kısmı intihara sürüklenir veya kronik işsiz olarak asalak biçimde yaşamını sürdürür. Daha önemlisi, bir kısma çetelerin ağına düşer veya devletin kirli işlerinde kullanılan kişilere dönüşür.

İşsizliğin boyutu gizleniyor

Enflasyon oranlarıyla oynandığı gibi, işsizliğin boyutu da resmi olarak gizleniyor. Bunun aracı da yine TÜİK!

İşsizlik verileri her ay açıklanır. Fakat her defasında TÜİK'in rakamlarıyla sendikaların ve bağımsız kurumların rakamları arasında dağlar kadar fark olur.

Çünkü TÜİK, işsizliği düşük göstermek için yöntem hilelerine başvuruyor. İşsizlik verilerini hesaplarken, sadece son 4 hafta içerisinde iş başvurusu yapanları dikkate alıyor. Son 3 ayda iş aramayı bırakanları, iş bulma umudunu kaybeden yüzbinleri, mevsimlik ya da esnek, part-time çalışanları işsiz saymıyor.

Burada "dar" ve "geniş tanımlı işsizlik" kavramı devreye giriyor. Dar tanımlı işsizlik, "zamana bağlı eksik istihdamı (mevsimlik işçiler) iş aramadan umudunu kesenleri, çalışmaya hazır olduğu halde iş aramayanları" kapsamaz. Geniş tanımlı işsizlik mevsimlik işçileri ve iş aramaktan vazgeçenleri de kapsar. Geniş tanımlı işsizlik "atıl işgücü" olarak da geçer. Ve "atıl işgücü" eklenmeden, gerçek işsizlik rakamına ulaşılamaz.

Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) da, işsizlik verilerinin "geniş tanımlı işsizlik" üzerinden belirlenmesini şart koşuyor. **DİSK'e bağlı Araştırma Merkezi DİSK-AR, İLO'nun kabul ettiği standartlar üzerinden her ay işsizlik verilerini açıklıyor.**

DİSK-AR'ın, son açıkladığı "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu"na göre, (Haziran 2023) mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı, 9 milyon 138 bindir. Geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 23.8! (Geniş tanımlı kadın işsizlik oranı yüzde 31.3'tür.) Bu raporda her 10 resmi işsizden sadece 1'inin işsizlik ödeneği alabildiği de görülmektedir.

TÜİK'e göre Nisan 2023'te dar tanımlı işsiz sayı 3 milyon 585'dir; işsizlik oranı ise yüzde 10 seviyesindedir. TÜİK son yıllarda "geniş tanımlı işsizliği" kabul etti. Fakat resmi olarak halen işsizlik oranlarını dar tanımıyla açıklıyor. Aradaki fark, ikiye-üçe katlanıyor.

İşsizlik çok yönlü bir sorundur

İşsizlik, sadece istatistiksel bir olgu değildir. Sosyal,

İşsizler işçi sınıfının bir parçasıdır. Kapitalist sistemde tezgah başında çalışan işçi de, her an işsiz kalma veya bir iş cinayetinde sakatlanma, yaşamını yitirme korkusuyla yaşıyor. İşçi sınıfının patronlara ve onun devletine karşı birlikte hareket edeceği kesimlerden biri, işsizlerdir.

siyasal boyutları olan çok yönlü bir sorundur. İnsan sosyal bir varlıktır, çalışıp üretmesi gerekir. Çalışma hakkı elinden alınan insan, değersiz bir nesneye dönüşür. Çalışarak değer üretir çünkü ve ürettikçe kendisini değerli bulur.

İşsiz kalan biri, kendisi değersizleştiği gibi, ailesiyle beraber açlığa, yoksulluğa itilir. Yarı aç-yarı tok sefalet içinde yaşamak zorunda kalır. Umudu, onuru kırılır, geleceği karartılır, intiharlara yol açar.

İşsiz kalanın, sosyal hakları da elinden alınır. Emeklilik hakkını ya tamamen kaybeder, ya da belirsiz bir zamana -o da ömrü yeterse- ertelenir. Çalışırken sınırlı da olsa ailesinin ve kendisinin aldığı sağlık hizmetlerini alamaz hale gelir. Kısacası işsizlik, her tür haktan yoksunluk, açlık ve geleceksizlik demektir.

Kapitalistler, işsizlerin bu çaresizliğini kendi çıkarları için kullanırlar. "Yedek işgücü ordusu" şeklinde tutarak çalışanların üzerinde baskı kurarlar. Ücretleri düşürmeyi, işçileri greve çıkmaktan alıkoymayı da bu sayede başarırlar. Her an işsiz kalma tehdidini, çalışanların başında "Demokles'in kılıcı" gibi sallarlar.

İşsizler devletin kirli işlerini yapan "paramiliter güç" olarak da kullanılır. Mafya ve kontrgerilla örgütlenmeleri için en uygun insan kaynağıdır. Ayrıca profesyonel ordu, polis, bekçi, özel güvenlik gibi kurumlar, giderek artan oranda işsizlerden meydana gelmektedir. Uzun yıllar okuduğu alanda iş bulamayan yüksek okul mezunları, bu meslekleri tercih etmek zorunda kalmıştır. Emperyalistlerin işgal ettiği ülkelerde kullandığı özel ordu güçleri de daha çok işsizlerden oluşur. Rusya'nın oluşturduğu Wagner'den, ABD'nin Irak işgali sırasında en kirli işlerini yaptırdığı Blackwater'a kadar...

İşsizler faşizmin kitle tabanıdır aynı zamanda. Dünyada ve ülkemizde sivil faşist partilerin yükselişinde önemli bir rol oynarlar.

Tek yol örgütlü mücadele

İşsizleri bu çaresizlikten, umutsuzluktan, her tür kötülükte kullanılmaktan kurtaracak olan tek şey, örgütlü mücadeledir. "Herkese iş herkese çalışma hakkı" şiarı üzerinden işsizleri ve çalışanları harekete geçirmek gerekir.

Ücretlerden kesinti yapılmadan, 4 vardiya üzerinden 6 saatlik iş günü talebi ileri sürülüp mücadele yükseltilmelidir. Keza vergilerimizden oluşan hazine den burjuvaziye sunulan teşvik kredileri kesilmeli, işsizlere istihdam alanları yaratılmalıdır.

"İşsizlik fonu" kurulduğundan beri, işsizlere bir dolu şart koşulurken, burjuvaziye tepe tepe kullanılıyor. Burjuvazinin bu fonu kullanmasına son verilmeli, işsizlerin daha etkin ve daha kolay yararlanmasına açılmalıdır. İşsizlere ve ailesine parasız sağlık hizmeti verilmeli, elektrik, su, doğalgaz gibi temel ihtiyaçları asgari ölçüde ücretsiz karşılanmalıdır.

Elbette en başa "işten atılmalar yasaklansın, atılan işçiler geri alınsın" talebi yazılmalıdır. Bunlar işsizliği önleyecek, işsiz kalanları asgari ölçüde ayakta tutacak taleplerdir. Bu talepler doğrultusunda mücadeleyi yükseltmek, **işsizlik kuyruklarındaki homurdanma ve tepkiyi, eyleme dökmek gerekir.** İŞKUR önleri, Çalışma Bakanlığının Temsilcilikleri vb. yerler eylem alanı olmalıdır.

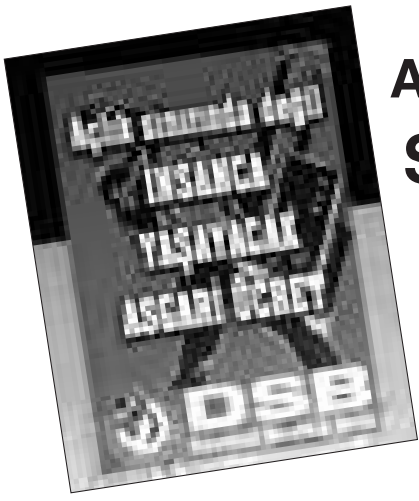
İşsizler işçi sınıfının bir parçasıdır. Kapitalist sistemde tezgah başında çalışan işçi de, her an işsiz kalma veya bir iş cinayetinde sakatlanma, yaşamını yitirme korkusuyla yaşıyor. İşsizlerle, her an işini kaybedecek olan işçinin düşmanı aynıdır. İşçi sınıfının patronlara ve onun devletine karşı birlikte hareket edeceği toplumsal kesimlerden biri, işsizlerdir.

Sendikalı işçilerin, işten atıldıktan sonra da sendika üyelikleri devam etmelidir. Sendika konfederasyonları "işsizler komisyonu" oluşturmalı, bu komisyon çalışanla işsizlerin birleşik mücadelesini örmelidir. **Ücretlerinin yükselmesinin, çalışma koşullarının iyileştirilmesinin, "işsiz kalırım" korkusunun giderilmesinin tek yolu, çalışanlarla işsizlerin birleşik mücadelesidir.** Çalışanlarla işsizlerin birleşik eyleme geçmesi, burjuvazi kabusudur. Bu kabus gerçeğe dönüştürülmelidir.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek "rasyonele dönmeliyiz" diyerek, artan vergi ve zamlarla "kemer sıkma" politikası izleyeceğinin işaretlerini verdi. Bu da işsizler ordusunun artacağı anlamına geliyor. Bugün bile çalışabilir nüfusun üçte biri, gençlerin neredeyse yarısı işsiz durumda. Yeni işsizlerle varolan açlık ve yoksulluk daha da derinleşecek, ücretler düşecek, çalışma koşulları ağırlaşacaktır. **Onun için şimdiden "işsizler hareketi"ni yaratmak için kolları sıvamak gerekmektedir.**

Kapitalist sistemde işsizlik bitmez. Verilen mücadeleler sonucu işsizliğin düşüşe geçtiği dönemler olmuştur. Fakat tamamen ortadan kalkması sosyalizmde gerçekleşir. Üretim araçlarının toplumsal olduğu sosyalist üretim tarzında merkezi planlamayla çalışabilir nüfusun hepsi istihdam edilir.

Sömürünün ve işsizliğin olmadığı sosyalizm için kapitalizme karşı mücadeleyi yükseltelim! **Sendikalarımızı işsizler komisyonu kurmaya, taleplerine sahip çıkmaya zorlayalım! İşsizler ordusunu örgütlü bir güce dönüştürelim!**

Asgari ücret belirlendi: SEFALETE DEVAM

2023'ün ikinci yarısından itibaren geçerli olacak asgari ücret zammı belirlendi. Yüzde 34'lük

bir artışla 11 bin 402 TL oldu. Ardından Türk-İş, açlık ve yoksulluk sınırlarını açıkladı. **4 kişilik bir ailenin açlık sınırı, Haziran ayında 10 bin 373 TL'ye, yoksulluk sınırı 33 bin 788 TL'ye yükseldi.**

Belirlenen asgari ücret, şimdilik açlık sınırının üzerinde gözükse de bir-iki ay içerisinde altına düşeceği belli. Yükselen döviz kuru ve enflasyon bunu gösteriyor zaten. 20 Haziran'da belirlenen asgari ücret 483 dolara denk gelirken, sadece on gün sonra 452 dolara düştü.

Asgari ücret, 4 kişilik bir ailenin asgari geçimi demek. Fakat bırakalım 4 kişilik bir aileyi bir kişi dahi geçinemez. Milyonlarca işçi ve ailesi, hayatta kalma mücadelesi veriyor.

Asgari ücret ortalama ücret oldu

Asgari ücret işçi sınıfının bedeller ödeyerek kazandığı bir alt taban ücretidir. Sendikası ve sosyal hakları olmayan işçilerin, patronların keyfine göre ücret belirlemesinin veya bedava çalıştırmasının önünü almanın ölçüsüdür. Toplu iş sözleşmesinden yoksun işçiler asgari ücrette tabi tutulur. Bu yönüyle kazanılan haklardan biridir.

İşçi sınıfının devrimci mücadelesinin gerilemesiyle, diğer haklar gibi asgari ücret de sürekli geriledi. Dahası ülkemizde kalifiye işçilerin ve TİS hakkından yaralanan işçilerin ücretlerinin düşürülmesi, sosyal haklardan yoksun bırakılması sonucunda, asgari ücret "ortalama ücret" haline geldi. AB ülkelerinde yüzde 4 civarında asgari ücretli varken, ülkemizde bu oran yüzde 50'ye ulaştı.

Bir ülkede asgari ücretlinin çok olması o ülkede ücretlerin çok düşük olduğunu gösterir. İkincisi örgütsüz oluşunu; sendikali ve TİS hakkından yaralanan işçilerin ne denli az olduğunu...

Tespit komisyonu aldatmacası

Asgari ücret sözde tarafsız "tespit komisyonu" tarafından belirleniyor. **Beş patron, beş hükümet, beş işçi sınıfı temsilcisi de oluşan "tespit komisyonu" gerçekte tamamen patronların çıkarını koruyor.** Patron ve hükümet temsilcilerinin tarafı açık zaten. İşçileri temsilen masaya oturan Türk-İş'in de işçiden çok patronlara hizmet

ettiği sır değil. Sendika ağaları işçileri temsil edemez ve sınıfın çıkarını savunamazlar.

Komisyon toplantıları, tiyatrodan farksız. İşçilere "görüşüyoruz, pazarlık yapıyoruz" görüntüsü vermek için toplanıyor. Ne oranda zam yapılacağı önceden belli olduğu halde göstermelik turlar yapılıyor.

Patronlara hazineden kıyak

Açlık sınırının altında asgari ücret zammı bile patronlara çok göründü. Azami karlarından bir gıdım bile düşüş istemiyorlar. Devlet de patronlara teşviki sürdürüyor. Daha önce bir asgari ücretli için verilen 400 liralık teşviki, 500 liraya çıkardı. İŞKUR üzerinden yapılan işçi alımlarında işçi maliyetleri işsizlik fonundan karşılanıyor. Sigorta primlerinin bir kısmı hazineden karşılanıyor. Hazineden ve işsizlik fonundan karşılanması, işçinin bir cebine koyup diğerinden alınması demek. Çünkü hazine, işçi ve emekçinin vergilerinden oluşuyor. Patronlara sık sık getirilen vergi afları da cabası...

Bütün bu kıyaklara ve teşviklere rağmen patronlar, "maliyetlerimiz arttı" diyerek, daha düşük ücret verilmesini istiyorlar, daha fazla hazine yardımı bekliyorlar.

İnsanca yaşanacak ücret

örgütlü mücadeleyle gerçekleşir

"İşçi sınıfı örgütlüyse her şeydir, örgütsüzse bir hiçbir şey" demiş ustalar.

Türkiye işçi sınıfı da örgütlü olduğu dönemlerde birçok kazanıma sahipti. Komünist ve devrimcilerle bağı daha güçlü ve ezici çoğunluğu sendikalarda örgütlüyken, ücretlerini de militan eylemleriyle belirliyordu. Önemli haklara sahiptiler ve ücretleri yüksekti, asgari ücret de ortalama ücret değildi. Asgari ücret hiçbir zaman açlık sınırının altına düşmemişti.

Asgari ücretin en azından "yoksulluk sınırında" olması, işçi sınıfının örgütlü bir güçle sokaklara inmesiyle olacaktır. Keza ortalama ücret olmaktan çıkması da, sendikalarda örgütlenmesiyle, sendikaların işçi haklarına sahip çıkmasıyla mümkündür. TİS hakkından yaralanan işçilerinin sayısının artması, asgari ücretli sayısının azalması anlamına gelir.

Asgari ücretteki yükseliş, emekli ve işsizlik maaşlarının, 65 yaş maaş alanların, staj görenlerin ücretlerinin yükselmesini beraberinde getirir. Yanı sıra sendikali işçi ve kamu emekçisinin maaşlarının yükselmesini de etkiler.

O zaman işçi sınıfı bu sefalet ücretine razı olmamalı, vergiden muaf insanca yaşanabilecek bir asgari ücret için örgütlenmeli ve mücadele etmelidir.

Sefalet ücreti protesto edildi

Asgari ücretin 11 bin 402 lira olarak açıklanmasının ardından İşçi Emekçi Birliği, 20 Haziran'da İstanbul-Mecidiyeköy'de protesto eylemi yaptı. Saat 19.30'daki eylem, "Asgari değil insanca yaşam", "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz" sloganları ile başladı.

Ajitasyon konuşmalarında işçilerin ve emekçilerin mahkum edilmek istendiği sefalet ücretine karşı yapması gerekenin, örgütlenmek ve sokaklara çıkmak olduğu vurgulandı. İEB adına okunan basın açıklamasında, yeni bir asgari ücret tiyatrosunun sahnelendiği, asgari ücret komisyonunda görüşmeye katılanların işçi ve emekçileri temsil etmediği vurgulandı. Belirlenen asgari ücretin sermayedarları memnun ettiği, açlık sınırının altında olduğu ve bu ücretin Türkiye'de ortalama ücret haline getirildiği söylendi. Örgütsüz olduğu müddetçe bu tiyatroyu izlemeye devam edileceği, yapılması gerekenin ise 53 yıl önce işçi ve emekçilerin 15-16 Haziran'da yaptığı gibi sokakları zaptetmek ve örgütlenmek olduğu belirtildi.

Eylem işçilere ve emekçilere yapılan örgütlenme çağrısı ve "Yaşasın devrim ve sosyalizm" sloganıyla bitirildi. Polis eylemi ilgiyle izleyen insanları alandan uzaklaştırmaya çalıştı.

15-16 Haziran eylemleri

15-16 Haziran 1970 büyük işçi direnişinin 53. yılında eylemler yapıldı.

İstanbul'da İşçi Emekçi Birliği, 15 Haziran'da Tuzla'da, 16 Haziran'da Kadıköy İskele Meydanı'nda eylemdeydi. Tuzla Tersaneler bölgesindeki eylemi İnşaat-İş, DİSK Enerji-sen, DİSK Sosyal-İş, DİSK Limter-İş örgütlemiş, İEB de destekleme kararı almıştı.

Tuzla Tersaneler bölgesindeki eylem saat 17'de, Kadıköy İskele'deki eylem ise 19.30'da başladı. Her iki eylem, 15-16 Haziran direnişinde ölümsüzleşenler şahsında saygı duruşuyla başladı. Konuşmalarda, 15-16 Haziran direnişinin işçi sınıfı tarihi açısından önemine ve bugüne ışık tuttuğuna, örgütlü bir güç ile hakların alınabileceğine vurgu yapıldı. 15-16 Haziran ruhunu bugünden ileriye taşımak gerektiğine değinildi ve işçiler, emekçiler kendi iktidarlarını kurmak için örgütlenmeye çağrıldı. Sıklıkla "Yaşasın 15-16 Haziran direnişimiz", "Hak verilmez alınır, zafer sokakta kazanılır", "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni", "Kurtuluş devrimde, sosyalizmde", "Yaşasın devrim ve sosyalizm" sloganları atıldı. Eylemlere katılan Ağaç Aş ve Mata direnişçileri konuşmalar yaparak, 15-16 Haziran direnişini selamladılar.

İşçi Emekçi Birliği 15-16 Haziran eylemine yaklaşık bir aydır yaptıkları çalışmalarla hazırlandı. Metrobüslerde ve sanayi havzalarında bildiri dağıtımları yapıldı. Eyleme çağrı yapan pankartlar İstanbul'un merkezi noktalarına ve semtlerine asıldı.

Fransa'da 17 yaşındaki Cezayir kökenli Nahel'in 27 Haziran günü polis tarafından öldürülmesi, göçmenleri sokağa döktü ve büyük bir isyana yol açtı.

Paris, Marsilya, Lyon kentleri başta olmak üzere Fransa'nın birçok şehrinde ve kasabalarında sokağa çıkan kitleler polisle çatıştılar. Günlerce süren eylemlerde, **hükümete ait kurumlar, belediye binaları ateşe verildi, 40'dan fazla polis ve jandarma karakolu basıldı, arabalar kundaklandı, mağazalar yağmalandı. Bunlar arasında silah mağazaları da vardı.**

Tır ve kamyonlarla caddelere barikatlar kuran göstericiler bazı yerleri ele geçirdiler. Yerel yetkililer, olayları bastıramadıklarını söyleyip merkezi hükümetten yardım talebinde bulundu. Birçok yerde gece sokağa çıkma yasağı konuldu, toplu ulaşım durduruldu.

İsyan, Belçika ve İsviçre'ye de sıçradı. Fransa'daki cinayeti protesto etmek isteyen grupların gösterileri, polis müdahalesiyle karşılaştı, onlarca kişi gözaltına alındı.

Olayların başlangıç noktası

Görüntüler ve görgü tanıkları, Nahel'in ölümünün polisin işlediği bir "cinayet" olduğunu kanıtlıyor. Katil polisin "uyuşturucu kullanmışlardı, dur ihbarına uymadılar" şeklindeki ifadesinin de yalan olduğu anlaşıldı.

Motosikletli iki polis, Nahel'in sürdüğü arabayı takip edip önünü kesiyorlar. İçlerinden biri "motoru durdur yoksa vururum" diyerek silahını çıkarıyor ve Nahel'in başına vuruyor. Diğer polis, "kıpırdama yoksa kurşunu beynine yersin" diyor. Ardından bir el silah sesi duyuluyor, sonra araba hızla uzaklaşıyor ve bir direğe çarpıyor. Nahel'in ölümcül bir yara aldığı ve direksiyon başında öldüğü anlaşıyor. 17 yaşında olması, zaten ehliyetsiz olduğunu ortaya koyuyor. Nahel daha önce de ehliyetsiz araba kullandığı için gözaltına alınmış.

Nahel'in Paris'in batısındaki Natterre banliyösünde yaşadığı, ailesinin tek çocuğu olduğu, annesiyle birlikte kaldığı öğrenildi. Elektrikli olmak için bir üniversiteye kayıt olduğu, ragbi liginde oynadığı, yanı sıra paket servis şoförü olarak çalıştığı, edinilen bilgiler arasında. Onu tanıyanlar yaşadığı bölgede çok sevildiğini, uyuşturucu gibi kötü alışkanlığı olmadığını bildiriyor. **Olaylar da ilk olarak Nahel'in yaşadığı banliyöde başladı.**

Nahel'in ailesi ve yakınları, Nahel'i öldüren polislerin cezalandırılmasını istediler. "Beyaz renkli bir Fransız olsaydı öldürülmeyecekti, Cezayir kökenli siyahi bir göçmen olmasından dolayı polisler bu kadar rahat silah kullanıyor" görüşünü ifade ettiler. **2005 yılında da iki göçmen gencin polisten kaçarken bir elektrik trafosuna çarparak öldüğü hatırlatılıyor.**

Nahel'i öldüren polis, görevden alındı, tutuklu yargılanmak üzere hapse atıldı. Bir yandan da katil polis için bağış kampanyası başlatıldı. 5 gün içinde 700 bin avrodan fazla para toplandığı açıklandı. Kampanyayı başlatanlar, "polisin işini yaptığı ve şimdi yüksek bir bedel ödediği"ni söylüyorlar.

Fransa polisinin 2022 yılından bu yana 13 kişiyi dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürdüğü saptanmış. Bu artışta 2017'de polisin silah kullanma çerçevesini genişletmesinin rolü büyük. Yasa

Fransa'da

göçmen isyanı

çıktıktan sonra polisin öldürdüğü kişi sayısı, önceki yıllara göre 5 kat artmış. Bunların çoğunun siyahi ve Arap kökenli kişiler olması, polisin ırkçı yaklaşımını ortaya koyuyor.

Ayaklanmayı bastırmak için her yol devrede

Fransa'da bugüne dek pek çok eylem, ayaklanma yaşandı. **Son dönemde akaryakıt zammına karşı "Sarı Yelekliler" in yıllar süren eylemleri ve "emeklilik reformu" na karşı kitlesel gösteriler, en çok akılda kalanlar. '80'li yıllardan bu yana tam 11 kez göçmen isyanı patlamış. Fakat son isyan bunların en büyüğü.** Hem tüm ülkeyi kapladı, hem de günlerdir durdurulmıyor.

Fransa devleti, 45 bin polisle eylemleri bastırmaya çalıştı, fakat mümkün olmadı. Öyle ki, Paris'in en işlek caddesi Şanzelize'de turistler dahil herkes boşaltıldı. Caddede bulunan ünlü restoran ve mağazalar kepenklerini indirmek zorunda kaldılar.

Polislerin Şanzelize'de bile bazı kişileri coplama-sı, tepkilere yol açtı. Göstericilere karşı neler yaptığı konusunda da fikir verdi. Zaten gösteriler sırasında bir genç daha polis tarafından öldürüldü. 5 gün içinde üç binden fazla kişinin gözaltına alındığı, 500'ün üzerinde tutuklanan olduğu bildiriliyor. Bunların içinde 13 yaşında çocuklar da var.

Eyleme katılanların yaklaşık yarısı 14-18 yaş grubu çocuk-gençlerden oluşuyor. Fransa hükümeti, ailelere çağrı yaparak "çocuklarına sahip çıkmaları" nı istedi. Aksi taktirde 2 yıl hapis ve 30 bin avro para cezası dahil çeşitli haklardan mahrum bırakacağı söylenerek tehdit edildi.

Fransa'da ilk kez sivil faşistler bir toplumsal olayı bastırmada kullanıldı. Fransa'da giderek güçlenen faşist partilerin göçmen karşıtı tutumları biliniyor. Bu partilerin örgütlediği faşist gruplar, göstericilerle çatışmaya girdi.

Faşist partiler, Fransa cumhurbaşkanı Macron'u OHAL ilan etmesi, askerleri devreye sokması için zorluyor. Almanya ziyaretini iptal eden Macron ise, OHAL ilan etmeden isyanı bastırma çabası içinde. Bir yandan göçmen gencin polis tarafından öldürülmesini kınıyor, isyancıları yatıştırmaya çalışıyor; diğer yandan polisiye önlemler başta olmak üzere her tür yöntemi devreye sokuyor.

Bunlardan biri de, internet kısıtlaması oldu. Macron, "sosyal medyanın şiddeti körüklediği"ni söyleyerek "hassas içeriklerin" kaldırılmasını istedi. Ayrıca internet şirketlerinden isyan çağrıları yapan kullanıcıların kimliklerini açıklamalarını talep etti. Aynı günlerde twitter patronu Elon Musk, "kötü amaçlı kullanım" gerekçesiyle tweet sayısına sınırlama getirdi. Musk'ın Macron'un istemi üzerine bu kısıtlamayı yaptığı iddia ediliyor.

Göçmen sorunu sınıfsaldır

Fransa'daki göçmen isyanı, son yılların en önemli sorununu yeniden tartıştırmaya açtı. Çünkü sadece Fransa değil, Avrupa'nın tüm ülkelerini ilgilendiriyor. Kaldı ki Fransa diğer emperyalistlere kıyasla göçmenlere daha esnek yaklaşımıyla biliniyor.

Eski bir sömürgeci olan Fransa, ağırlıklı olarak sömürgelerinden gelen göçmenleri barındırıyor. Bunlar Kuzey Afrika, Sahra-altı Afrika ve Asya'dan gelenler. Polisin katlettiği Nahel'in akrabaları ise, "dördüncü nesil" olarak tanımlanıyor. Bu gençler Fransa'da doğmuş Fransız vatandaşları. 2021 yılındaki istatistiklere göre Fransa'da 7 milyon kişinin "başka ülkede doğmuş bir yabancı" olduğu tesbiti var, bu da nüfusun yüzde 10.3'ü ediyor.

Fransa'nın göçmenlere dönük "çok kültürlülük" politikası, kendi yaşamlarını kendilerinin düzenlemeleri, derneklerini kurabilmeleri şeklinde "demokratik" görünse de, geldikleri toplumla entegre olmalarını engelleyen banliyölere (getto) yerleştirilmiş, toplumdan tecrit edilmiş, dışlanmış ve bir çok haktan yoksun şekilde yaşamaya mahkum edilmişler. **En kötü işlerde düşük ücretle çalıştırılıyor ya da işsiz bırakılıyorlar. Fransa'da yüzde 20'ler civarındaki işsizler ordusunun önemli bir bölümünü göçmenler oluşturuyor.**

Göçmenleri uyuşturucu başta olmak üzere en kirli işlerde kullandıkları da biliniyor.

Emperyalizm, sermaye için sınırsız bir dünya kurdu. Para ve mal, her yere rahatça giriyor. Girdiği yerlerde ise, başta tarım olmak üzere yerli üretimi bitirdi. Buralarda çalışan kitleler işsiz kaldı, metropolere, emperyalist ülkelere göçmek zorunda kaldılar. Ekonomik göçün yanı sıra savaşlardan ve devlet baskısından dolayı siyasi göç de arttı. Para ve mala engel koymayan emperyalistler, insanların gelmesine engeller koydu. Başlangıçta "ucuz işgücü" olarak ihtiyaçları oranında işçi aldılar; fakat son yıllarda devasa bir göç dalgasını durdurmaya çalışıyorlar. Hatta Türkiye gibi ülkelere göçmenleri kendi ülkelerinde tutması için para veriyorlar.

Sonuçta **göçmen sorununu yaratan emperyalist sistemin kendisidir. Ve bu sorun etnik değil sınıfsaldır. Zaten göçmenlerin ezici çoğunluğu işçi-emekçi yoksul kesimler.** Zengin ve kalifiye olanlar, sisteme rahatça monte ediliyor; yoksullar ise hem "yabancı düşmanlığı"nın hedefi oluyor, hem de her yönden ağır bir sömürüye tabi tutuluyor.

Sonuç olarak **emperyalist-kapitalist sistem kendi yarattığı sorunlarla karşı karşıya ve kendi mezar kazıcılarını yaratıyor. Göçmen isyanları, Avrupa'dan başlamak üzere bütün emperyalistleri saracaktır.** Bu sorunu yaratanlar tarihin çöplüğüne atılana dek ne göçmenler ne de isyanları biter.

Eğitimin dincileştirilmesinde yeni bir halka: ÇEDES Protokolü

Sınıflı toplumlarda eğitim; egemen sınıfların ideolojik, politik, kültürel, ahlaki vb. çıkarlarını korumak ve devam ettirmek içindir. **Eğitime patronların ve kapitalist devletin ihtiyaçları doğrultusunda şekil verilir.**

Bir bütün olarak kapitalist-emperyalist sistemde olduğu gibi Türkiye’de de eğitim bu bakış açısıyla ele alınmaktadır. 1980 sonrası bu konu daha da önemli hale geldi özellikle AKP dönemiyle birlikte.

AKP’nin iş başına geldiği günden bu yana başlıca hedeflerinden biri eğitimi dinci-gerici bir karaktere sokmaktır. Devletin önemli kademelerine sokacağı kadrolarını yaratmanın ve gençliği gerici fikirler doğrultusunda şekillendirmenin yolu buydu.

AKP dönemiyle birlikte eğitim alanındaki sorunlar had safhaya ulaştı hatta diyebiliriz ki

bu dönemde en büyük tahribat eğitim alanında yapıldı. Okullar gerici-faşist kadroların doldurulduğu yerler haline geldi. Değiştirilen yönetmeliklerle tarikatların önü açıldı. **Felsefe, sanat, fen gibi dersler azaltılırken din dersleri çoğaltıldı. Zorunlu din dersleri kreşlere kadar indi.** Edebiyat ve tarih

gibi derslerin müfredatları dinci-gerici ideolojiye uygun olarak değiştirildi. **2002-2003 eğitim yılında 450 olan İmam Hatip Lisesi sayısı, 2022-2023 yıllarında 4 bin 413’e çıktı.** Karma eğitim yerini kız-erkek okullarının ayrılmasına bıraktı, cinsiyetçi eğitim büyüdü, bütün ders kitapları bu anlayışa göre şekillendirildi.

2012 yılında yapılan bir değişiklikle zorunlu eğitim, 4+4+4 olarak kademelendirildi. Böylece okuldan ayrılmanın önü açıldı. Bu değişiklikle ortaöğrenime devam etme oranları düştü. Erken yaşta evlendirilerek sistematik tecavüze uğrayan kız çocuklarının ve çocuk işçilerin sayılarında ciddi bir artış yaşandı.

4+4+4 eğitim sisteminin temel yaklaşımlarından biri de dinselleştirme oldu. Bu değişiklikte okullara mescit zorunluluğu getirildi. Laboratuvarlar, kütüphaneler mescitlere dönüştürüldü. İmam hatiplerde kız çocuklarının başını örtmek için ikna odaları oluşturuldu. **Türgev ve Ensar gibi tecavüzcü vakıflarla imzalanan protokollerle okullarda dini eğitimler, seminerler düzenlenmeye başlandı.** Öğrenciler bu vakıfların ellerine bırakıldı.

Seçimlerin ardından AKP, eğitimi gericileştirme çalışmalarına hız verdi. Geçtiğimiz hafta valilik onayı ile İstanbul’un farklı ilçelerinde birçok okul, yaz boyunca dini eğitimler düzenlemesi için Tügv’a tahsis edildi. **ÇEDES Protokolü ile İzmir’de her 3 okuldan 1’ine manevi danışman adı altında imam gönderilmesine karar verildi.**

ÇEDES Protokolü ile birlikte çocuklarımızın ve gençlerimizin laik, bilimsel eğitim hakkı gasp edilmeye devam edecek. AKP’nin yönetime geldiği günden beri dile getirdiği, “dindar nesiller yetiştirme” dediği gerici fikirlerle çocuklarımızın beyinleri zehirlenecek. Pedagojiden, çocuklara nasıl yaklaşılması gerektiğinden bihaber sapkın fikirlere sahip insanlar okullara doldurulacak ve çocuklarımızı daha sonra travmatik etkileri ortaya çıkabilecek istismarlara maruz bırakacaklar.

Okulların imama değil öğretmene, çocuklarımızın bir geleceğe ihtiyacı var. AKP’nin dayattığı eğitim anlayışı ise bunları sunmuyor. **Dayatılan dinci-gerici eğitim anlayışıyla ahlaki yozlaşma artış gösteriyor, uyuşturucu kullanımı artıyor, tecavüzlerin, istismarların, ölümlerin, intiharların ardı arkası kesilmiyor.** AKP ölümle eşdeğer bir gelecek sunmaya devam ediyor çocuklarımıza.

Geçtiğimiz yıl, tarikat yurdundaki baskılara dayanamayarak intihar eden Enes Kara’nın ardından, şimdi de **Urfa’da Menzil tarikatının yurdunda kalan 12 yaşındaki Abdülbaki Dadak intihar etmiş olarak bulundu.** Çocuklar, gençler dinci baskının cenderesinden kurtulmak için çırpınıyor, çaresiz kaldıklarında ölüme sürükleniyorlar.

Hayatımızı kazanmak için, çocuklarımızı yaşatabilmek için bu düzenden kurtulmak zorundayız. Bu düzenden kurtulmanın yolu da hapsedilmeye çalışıldığımız sandıklardan değil mücadeleden geçiyor.

Cumartesi Anneleri yılmıyor!

Cumartesi Anneleri’nin her hafta Galatasaray Meydanı’nda gerçekleştirdiği oturma eylemi, AKP-MHP yönetiminin saldırılarına uğramıştı. Anayasa Mahkemesi bu eyleme yönelik polis saldırısına ilişkin “hak ihlali” kararı verdi.

Bu kararın duyurusunu yaptıkları açıklamada, Cumartesi Anneleri “*Galatasaray bizimdir*” dediler. Kararın verildiği Mayıs ayının başından itibaren yeniden Galatasaray Lisesi önüne gelip oturma eylemini başlattılar. Fakat yine polisin saldırılarıyla karşılaştılar, ters kelepçe yapılarak gözaltına alındılar. Bu durumu İHD İstanbul Şubesi önünde toplanarak protesto etmek isteyen kayıp yakınlarına polis saldırdı, gazetecilerin görüntü almasını engelledi.

Cumartesi Anneleri, her hafta polis saldırısına ve gözaltılara rağmen Galatasaray Meydanı’na geliyor, eylemlerini sürdürüyor. İçlerinde yaşlı anaların da olduğu kayıp yakınları kimi zaman yerlerde sürükleniyor, hakarete uğruyor. Avukatların bu muameleye itirazlarına, “*mevzuata aykırı*” olduğunu söylemelerine ise, polis şefi “*mevzuat falan yok artık, biz varız*” yanıtı veriyor.

Kendi yasalarını, mevzuatlarını çiğneyen keyfi bir yönetimle karşı karşıyayız. Öyle ki, en üst mahkeme olan Anayasa Mahkemesi’nin kararlarını bile takmıyorlar. Muhafızları “anayasayı çiğnemek”ten onlarca yıllık cezalarla yargılayanlar, defalarca anayasayı çiğneyebiliyor.

Cumartesi Anneleri, 1995’ten bu yana, her cumartesi saat 12.00’de Galatasaray Meydanı’na gelerek kaybedilen yakınlarının hesabını soruyor. Bugüne dek birçok saldırıyla karşılaştılar, gözaltına alındılar, tutuklandılar; yaralananlar, ölenler oldu. Ama yılmadılar. 28 yıldır bu mücadeleyi sürdürüyorlar. Bu sürede kaç hükümet, kaç bakan, kaç emniyet müdürü değişti. Onlar hep orada durmaya devam ettiler ve devam edecekler! Anaların öfkesi katilleri boğana dek...

Halay çeken gençlere gözaltı

Kadıköy’de Moda sahilinde 21 Mayıs günü Kürtçe müzik eşliğinde halay çeken gençlere polis biber gazı ile saldırdı. Gençlerin tepki göstermesi üzerine, silah çeken polis, defalarca havaya ateş açtı. Gençler uzaklaşmaya çalışırken onları yakalayıp ters kelepçeleterek yüzüstü yere yatırdı ve mehter marşı dinletti. Ardından gençler gözaltına alındı.

Gözaltındaki gençler ertesi gün Anadolu Sulh Ceza Hakimliği’ne çıkarıldı, dördü adli kontrol şartıyla biri de ev hapsi kararıyla serbest bırakıldılar.

Kürt düşmanlığının yeni bir göstergesi oldu bu olay. Gençlerin gözaltına alınmasının tek sebebi Kürtçe müzik dinlemeleri ve halay çekmeleriydi. Geçtiğimiz günlerde Kürt müzisyen Cihan Aymaz, yine aynı nedenle faşist bir saldırı sonucunda öldürülmüştü. Moda’daki gençler ise halay çektikleri için böyle bir polis saldırısına maruz kaldılar.

PDD 25 YAŞINDA!

Proleter DEVRİMCİ DURUŞ dergisi, 1998 yılının 28 Haziran günü yayın hayatına başladı. Üzerinden tam 25 yıl geçmiş bulunuyor. **Bir dergi açısından 25 yıl, yani çeyrek asır kesintisiz biçimde yayın hayatını sürdürmek, hiç kolay değildi. Olmadı da...**

Bu 25 yıl içerisinde bölgemizde yoğunlaşan emperyalist savaş, ülkemizi de içine alacak şekilde büyüdü. Askeri ve sivil darbeler arka arkaya gerçekleşti. Faşist baskı ve terör gemi azya aldı, “Olağanüstü Hal” adeta olağanlaştı. Tüm dünyayı saran “koronavirüs salgını” kitleleri eve kapatmanın ve her tür hak gaspının gerekçesi yapıldı. Yaşamak, sadece nefes alıp-vermeye indirgendi; işçi ve emekçinin payına ise, yine ölüm düştü... Ve altı ay önce Türkiye'nin en büyük depremi ile sarsıldık. Bir doğa felaketinin çok ötesinde, emperyalist-kapitalist sistemin iflasını, rezaletini, katliamını yaşadık...

Daha saymakla bitmeyecek büyük olaylara sahne oldu son 25 yıl...

Elbette büyük direnişlere, halk hareketlerine de... İşçi ve emekçiler, özelleştirmelere, işsizliğe, hak gasplarına karşı sokakları, meydanları doldurdu yine. Afrika'dan Asya'ya halk ayaklanmaları, 40 yıllık diktatörleri devirdi. Amerika'dan Avrupa'ya ırkçılığa karşı en kitlesel, en yaygın eylemler gerçekleşti. Türkiye'de ise, Tekel'den Metal'e büyük işçi direnişlerinin yanı sıra ülkemizin en büyük halk hareketi “Gezi Ayaklanması” yaşandı.

Kısacası emperyalizmin ve faşizmin halka açtığı savaşa, her yerde direnişle karşılık verildi. **PDD bu direnişin hem içinde yer aldı, hem de onun sesi olup geniş kesimlere ulaşmasını sağladı.**

OHAL ve pandemi dönemi başta olmak üzere, faşist baskı ve zulmün en yoğun yaşandığı günlerde bile, yayın hayatına devam etti. **Birçok dergi-gazete kapanırken, “internet yayıncılığı” kolaylığına kapılırken, PDD basılı yayında direndi. Kendisine umut bağlayanları, işçi ve emekçileri hiç bir zaman yalnız bırakmadı.** Sokaklar polis ablukası altında ve ihbarcılık ağıyla kuşatılmış iken bile, evlerden, dükkanlardan içeri girmeyi başardı. Yoldaşlarımız kimi zaman salgın önlemlerini dikkate alarak, kimi zaman polis ekiplerini atlatarak PDD'yi işçi ve emekçilerle buluşturdu.

O, 12 Eylül'ün en karanlık günlerinde bile yayın çıkartan, işçi ve emekçilere

ulaştıran bir geleneğe sahipti. Halkımız da bu zor koşullarda kendilerine ulaşanları geri çevirmedi... Aksine her koşulda dergimizi çıkartıyor ve kapılarına kadar getiriyor olmamızı memnuniyetle karşıladı. Kapılarını, kendilerine birşeyler getiren, dertlerini dinleyen devrimcilere her zaman açtılar.

* * *

PDD herhangi bir yayın organı değildir. İhtilalci komünist geleneğin, proleter devrimci değerlerin ve onu günümüze taşıyan kolektifin bir parçasıdır. 1979'dan bu yana süren legal-illegal yayın faaliyetinin birikimlerini sırtlayarak yayın hayatına başlamıştır. Aradan geçen 25 yıllık sürede, hem bu geleneğe layık bir çizgi izlemiş, hem de ona yeni halkalar ekleyerek geliştirmiştir.

Bu süre içerisinde siyasi-ekonomik pek çok zorluğu aşı aşı ilerledi. Dergide yeralan yazılarımız hakkında sayısız davalar açıldı, toplatıldı, kapatıldı. Dergi bürolarımız basıldı, teknik malzemelere el konuldu, maddi zarara uğratıldı. Yazışleri müdürlerimiz, çalışanlarımız, okurlarımız defalarca gözaltına alındı, tutuklandı... Yanısıra dağıtım şirketleri üzerinde kurdukları baskı ve oluşturdıkları tekelle, dağıtım ağı iyice daraltıldı. Kağıt başta olmak üzere matbaa ürünlerine gelen zamlarla ekonomik olarak da zora düşmesi, çıkamaz hale gelmesi istendi.

Ama her tür baskıya rağmen bir çözüm yolu bularak yayın hayatını sürdürmeyi başardı. Düşmanların heveslerini kursaklarında bıraktı, dostlarını ise hiçbir zaman hayal kırıklığına uğratmadı...

Bu topraklardan ve halktan kopmayan, devrimci çizgide ısrar eden, her koşul altında devrimci duruş gösteren kişi ve kurumları, halkın da yalnız bırakmayacağını, koruyup kollayacağını somut bir göstergesidir PDD'nin 25 yıllık kesintisiz serüveni...

PDD yıllardır sınırlı sayıda kitapçılarda bulunuyor. Asıl olarak “elden dağıtım” dediğimiz yöntemle kitlelere ulaşıyor. Sokak sokak gezerek evlere ve dükkanlara giriyor. Çıkışı nasıl bir direniş tarihinin üzerinde yükseldiyse, bugünlere de her tür zorluğu yenerek geldi.

* * *

“Köklerimiz Toprakta, Tarihten Geliyoruz” demiştik ilk sayımızın kapağında. Ve Fatih yoldaşın “gülümseyen yüzü, denetleyen

gözleriyle”, ölümü kucaklar-ken söylediği **“Biz Kazanacağız”** şiarıyla çıktık... Fatih şahsında devrim şehitlerinin “denetleyen gözlerini” hep üzerimizde hissettik. Bu bize hem büyük bir sorumluluk yükledi, hem de ayrı bir güç ve gurur verdi.

İlk sayımızda “çıkarken” köşesinde şunları söylemiş-tik:

“PDD'nin ana eksenini, sosyalizmin propaganda-sı oluşturacak... Somut güncel gerçeklik üzerine oturacak ve ML'nin arılığı-nı koruyacak. Kapitalizmin her alanda yarattığı ma-nevi yıkıma karşı, proletarya kültürü ve “sosyalist yeni tip insan”ı yaratmak için, burjuva ideolojisinin tahripkar sonuçlarıyla savaşıacak... Güncelden

**Bu türkü diyor ki,
“Korkumuz yok!
İnmedi bir gün bile gözlerimize
bir kış akşamı gibi karanlığı korkunun...”
Bu türkü diyor ki,
“Bir gülüşün ateşiyle yakmasını biliriz
ölümün önünde cigaramızı...”
Bu türkü diyor ki,
“Çizmişiz rotamızı, dostların alkışlarıyla değil
gıcirtısıyla düşmanın dişlerinin...”
Bu türkü diyor ki,
“Dövüşmek...”
“Işıklı büyük, ışıklı geniş ve sınırsız bir limana
dümen suyumuzda sürüklemek denizi...”
Bu türkü diyor ki,
“Yıldızlar, rüzgar ve su...”
Başüstünde bir gemici korusu
Bir türkü söylüyor;
Yıldızlar gibi, rüzgar gibi, su gibi bir türkü...
Nazım Hikmet**

ve pratik mücadeleden kopuk, keskin laflar biz-den uzak olsun... Daima ileriye bakmak... Şiarımız bu olacak!..”

İlk sayıdan itibaren bu bakış açısıyla dergimizi çıkardık. İdeolojimizden aldığımız suyu damıttık her bir satırına. ML bakış açıyla yorumladık her olayı, her gelişmeyi... Unutturulmak istenen temel değerleri hatırlattık her defasında. Devrimi ve sosyalizmi kararlılıkla ve militanca savunduk... Anlamını buldu teori ve politika, pratiğe döküldükçe. Ve her seferinde öngörülerimizi sınadık pratiğin mihenk taşında. Nazım'ın dediği gibi “çok şükür/her sunamada/alın-mızın akıyla çıktık”... **PDD, ne faşizmin**

zorbalığına boyuneğdi; ne de baskın hale gelen reformizmin ve onun son hali parlamentarizmin, düzen-içi solculuğun bir parçası oldu. Her daim devrimin onurlu sesini yükseltti; sosyalizmin bir “ütopya” değil, bilimsel bir gerçek ve somut bir gelecek olduğunu ortaya koydu; ML'nin çarpıtılması-na, sulandırılmasına izin vermedi, her gelişme-yi onun ışıyla yorumladı, yol gösterdi.

Her sayımız, yeni bir ürün, yeni bir başlangıç ve coşkuydu. Aynı zamanda daha ileriye, daha güzele, daha mükemmele doğru bitmeyen bir yürüyüş... **Hem içerik hem teknik olarak kendimizi sürekli geliştirdik. Devrimci bir yayında olması gereken öz-biçim bütünlüğünü yakalamaya çalıştık.** Rosa Lüksemburg'un söylediği gibi, devrimci bir yayının “İngiliz çimleri gibi hep aynı boyda, tekdüze” olmamasına gayret ettik. Ama aynı zamanda her sayıda değişen “yap-boz tahtasına” dönmesine de izin vermedik. Oturmuş sayfalarımız olduğu gibi, yeni denemelerimiz de eksik olmadı. **Yenilenerek ve sürekli geliştirerek ulaştık, işçi ve emekçilere, tüm ezilenlere...**

Fabrika önlerinde, emekçi semtlerde, okullarda, meydanlarda, sokaklarda, halkımızla buluştu dergimiz, özel sayımız, afiş, kuş ve pullarımız... Meydanlara çıktı, eylemlerde sloganımız, dövizimiz, pankartımız oldu... Cezaevi direnişlerinden savaş karşıtı eylemlere, işçi direnişlerinden NATO zirvesine, Hazi-ran ayaklanmasından 1 Mayısla elimizde bayrak oldu, onurla taşıyıp asla yere düşürmediğimiz...

Dallarımızın budandığı zamanlar da oldu tabii. Ama her budamadan sonra daha sağlam çıktık. “Köklerimiz Toprakta”ydı çünkü ve biz bu toprağa sıkı sıkıya tutunmuştuk.

* * *

Dergimizin ilk çıktığı aylarda, ona “ömür biçen”ler oldu. *“En fazla 6 ay çıkar”* diyecek kadar ıddialı konuşanlar, ‘dilek’leriyle ‘gerçek’leri karıştıranlar çıktı. **Dergimiz sadece burjuvaziye, faşizmi değil, tasfiyecileri, teslimiyet kulvarına girenleri, reformistleri de rahatsız etmişti.** Haksız da sayılmazlardı. Çünkü o, emperyalizme ve faşizme olduğu kadar, tasfiyeciliğe ve reformizme karşı savaşın içinde doğmuş ve bu savaşı büyütme hedefiyle çıkmıştı.

PDD tam 25 yıldır bu savaşı sürdürüyor. Akıntıya karşı kürek çekme, rüzgara karşı yürüme pahasına... Neredeyse tüm devrimci kesimlerin seçimlere endekslenmesine, burjuva parlamentosuna kutsamasına direnerek... *“Düzen partilerine oy yok”* şiarından vazgeçmeyerek, *“Kurtuluş seçimde değil, devrimde-sosyalizmde”* diyerek... Yine neredeyse tüm kesimlerin 1 Mayıslarda icazetli miting alanlarına gidişini protesto edip Taksim ısrarından

vazgeçmeyerek... Hemen her kurumun Kürt hareketine yedeklendiği koşullarda, devrimci eleştiri ve uyarılar yapmaktan sakınmayarak...

Afganistan ve Irak işgallerinin en fazla “böl-gesel savaş” olarak nitelendirilmesine karşı çıkıp yeni bir emperyalist paylaşım savaşının başladığını ilan ederek... Başlangıçta “değişimci” diyerek AKP'nin desteklenmesine, “çözüm sürecine zarar vereceği” kaygısıyla Gezi Direnişi'nin bitirilmesine karşı durarak... AB reformlarının “yetmez ama evet” diyerek onaylanmasına; ‘Ergenekon’ adı altında bir burjuva kliğin tasfiyesinin “derin devletin çöküşü” olarak alkışlanmasına; ABD'nin hala en güçlü emperyalist olarak görülmesine, Türkiye'nin her dönem “ABD'nin uşağı” olduğu savına vb. vb....

PDD pek çok ezberlenmiş kalıplara, günümüz gerçekleriyle uyumsuz tespitlere, liberal kesimlerden apartımlı görüşlere karşı ideolojik-siyasi mücadele yürüttü. Herhangi bir kurumla karşı karşıya gelme pahasına ML doğruları savunmaktan, doğru bildiği yoldan yürümekten geri durmadı.

Kısacası **rotasından şaşmadan yürüdü tam 25 yıl...** Ozanın dediği gibi *“dostların alkışlarıyla değil / gıcirtısıyla düşmanın dişlerinin...”*

Ve bu 25 yılda yüzlerce sayıya ulaştı. PDD'yi de basan Yediveren Yayınları, 30'dan fazla kitap çıkardı. Her biri dönemin sorunlarına yanıt veren, devrimin değerlerini savunan ve geleceğe ışık tutan eserler olarak tarihimize mal oldu.

* * *

Tarih, her kişi ve kurumu olması gereken yere koyuyor. 25 yıllık tarih, az bir zaman dilimi değildir. PDD'ye tarih biçenlerin kendisi tarih oldu... Hem de ibret alınması gereken bir tarih...

Biz geleceği, devrimi, sosyalizmi, sınıf-sömürsüz bir dünyayı temsil ediyoruz. Omuzlarımızda bu yükün ağır sorumluluğunu hissettiğimiz kadar, onurunu, coşkusunu da duyuyoruz. Engellerle, zorluklarla dövüşe bilindik, olgunlaştık... Olanaksızlıklar, zorluklar içinde, ama çizgimizden, değerlerimizden asla ödün vermeden 25 yılı geride bıraktık.

“Devrimci duruş”umuz her koşul altında sürecek! Tavizsiz, başı dik yürüyüşümüz, kesintisiz devam edecek!... Dostlarımıza güven, düşmanlarımıza korku salacağız yine... Tarihimizden aldığımız güçle sınıf mücadelesinin engin sularında kulaç atıyoruz. “Kutup Yıldızı”mızın yolgöstericiliğinde denizleri, okyanuslara aşarak hedeflediğimiz limana ulaşacağız mutlaka...

25. doğum günün kutlu olsun PDD!... Daha nice mücadele dolu, direniş dolu, zafer dolu yıllara....

Ukrayna'da başaramamış olmanın sonucu Rusya'da Wagner isyanı

Rusya'nın paramiliter örgütü Wagner'in başkaldırısı, Rus emperyalizminin içte ve dışta ciddi bir sarsıntıya uğramasına neden oldu. Ukrayna'daki savaş bölgesinden ayrılan Wagner birlikleri Moskova'ya doğru ilerlemeye başladı. Belarus Devlet Başkanı Lukaşenko'nun devreye girmesinin ardından, kriz şimdilik durmuş görünüyor.

Paramiliter bir güç olarak Wagner

Wagner, Rus emperyalizminin vurucu gücü olarak çalışan paramiliter bir örgütlenme. Rus askerinin bulunmasının ya da bulunduğu yerde savaşa girmesinin hukuki zemininin olmadığı koşullarda Wagner devreye giriyor ve kirli bir savaş yürütüyor. **Her türden vahşet ve savaş suçu, resmi devlet ordularına değil, bu türden paramiliter-kontra güçlere işletiliyor.** Sorumluluk gerektiğinde, rahatlıkla "bizimle ilgisi yok" denebiliyor. Tıpkı ABD'nin Irak savaşında, adını işlediği savaş suçları ile duyduğumuz BlackWater gibi.

Wagner ismi ilk olarak 2014 yılında, Rusya'nın Kırım'ı işgali sırasında duyuldu. İşgal sırasında ön safta yer alan Wagner askerlerinin sonrasında Donetsk ve Luhansk'taki çatışmalarda görevlendirildiği, bölgedeki Rus yanlısı milislerle birlikte savaştırıldığı söyleniyor. **Sahibi olan Prigojin, Rusya'da mafyatik ilişkiler içinde büyüüp palazlanmış, Putin'le yakınlaşmış bir suçlu.** Zaten Wagner askerlerinin, savaşta kullanılan önemli bir kesimi mahkumlardan oluşuyor; "sağ kalırlarsa özgürlük" vaadiyle ön cephede savaştırılıyorlar. Yanısıra eski askerler, ordu gazileri de birliklerde yer alıyor. **Finansmanı Rus askeri istihbarat teşkilatı GRU tarafından yapılıyor. Silah vb. lojistik ihtiyaçları da doğrudan ordu tarafından sağlanıyor.** Öyle ki, Wagner'in Rusya'daki kimi eğitim merkezlerinin, Rus ordu üsleriyle yan yana olduğu söyleniyor.

Wagner, Ukrayna'daki savaşın ardından, birçok ülkede Rusya'nın çıkarları doğrultusunda ve Rus ordusuyla birlikte savaşmaya devam etti. 2015 yılında **Suriye'de** savaşırken, bir yandan da petrol sahalarını koruyordu. 2016'dan itibaren **Libya'da** General Hafter'e destek oldu; hatta Hafter'in 2019'da Trablus hükümetine karşı savaşında yer aldı. 2017 yılında **Orta Afrika Cumhuriyeti'nde** elmas madenlerini koruma görevi üstlenmişti. **Sudan'da** ise altın madenlerini... 2021'de yine Afrika'da **Mali** hükümeti cihatçı çetelere karşı Wagner'den güvenlik desteği istedi, Wagner birlikleri ülkeye girince, Fransa askerlerini çekmek zorunda kaldı.

Ve Wagner, gittiği her yerde savaş suçu işlemekle suçlandı, çeşitli yaptırımlara uğradı.

İsyan nasıl başladı

Ukrayna savaşında yaşanan başarısızlıklar ve sorunlar, bir süredir Wagner ile Rus ordusu

arasında gerilim yaşanmasına neden oluyordu. Aylardır büyümekte olan kriz, 23 Haziran günü patlak verdi. Wagner'in sahibi Yevgeny Prigojin, Rus ordusunun Ukrayna'daki Wagner kamplarına roket saldırısı düzenlediğini belirtti ve Savunma Bakanı Sergey Şoygu'ya karşı silahlı ayaklanma çağrısında bulundu. Zaten Prigojin, Ukrayna savaşında yaşanan sorunlardan ve başarısızlıklardan Şoygu'yu sorumlu tutuyordu.

Bu açıklamanın ardından FSB (Rus Federal Güvenlik Servisi) "silahlı isyan" suçlamasıyla Prigojin hakkında cezai soruşturma başlattığını duyurdu. Prigojin ise 23 Haziran gecesi harekete geçti. Rusya'nın güneyinde, Donetsk ve Lugansk sınırlarındaki Rostov kentinde Rus askeri karargahlarını ele geçirdi. **Savunma Bakanı Sergey Şoygu ile Genelkurmay Başkanı Valeri Gerenimov'un kendilerine teslim edilmesi talebiyle Moskova'ya doğru yürümeye başladı.**

Prigojin, "bu bir askeri darbe değil, bir adalet yürüyüşüdür" diyordu. Putin ise bu durumu "vatana ihanet" olarak tanımladı, "Rusya'da bir kez daha bölünmeye izin vermeyeceğiz, eylemlerimiz çok sert olacak" diye tepki gösterdi. Wagner birlikleri, Rostov'da Moskova'ya uzanan yaklaşık 1000 km.lik yolun yarısından fazlasını geçtiğinde, Moskova'da savaşa hazırlık yapıldığı söyleniyordu. Bu arada Rus yönetimi, yürüyüşe katılan Wagner askerlerini kazanmak ve onları geri çevirmek için çeşitli açıklamalar da yapıyordu.

Gece başlayan yürüyüş, 24 Haziran günü akşam saatlerinde, **Moskova'ya 200 km kala, Prigojin'in "geri dönüş" emri vermesiyle durdu.** Belarus Cumhurbaşkanı Lukaşenko, devreye girmiş, Prigojin'le Putin arasında arabuluculuk yaparak anlaşma sağlamıştı. Bu **anlaşmaya göre, Prigojin Belarus'a gidecek, Wagner askerleri ise Rus ordusuna entegre edilecekti.**

Ukrayna savaşı çelişkileri derinleştirdi

Rus ordusunun Wagner birliklerine füze saldırısı gerçekleştirdiği iddiası, 23 Haziran'daki çatışmayı

başlatan unsur oldu. Ancak gerilim, aylar önceden başlamıştı. **Asıl sorun, planlandığı gibi gitmeyen Ukrayna savaşının geldiği durumdu.**

Rusya savaşın, tıpkı Kırım işgali gibi çok hızlı biçimde biteceğini planlamıştı. Ukrayna'ya karşı bağımsızlığını ilan eden ve zaten Rusya'nın etkisi altında olan Donbass bölgesi ile Kırım'dan Rusya'ya "kara bağlantısı"nı sağlayacak olan Mariupol ve Herson bölgeleri öncelikli hedefiydi. Savaşın durumuna göre, Kiev yönetiminin zayıflatılmasının yanısıra belki biraz daha toprak alabilirdi.

Ancak planlar hayata uymadı. **ABD ve AB emperyalistleri, Ukrayna Devlet Başkanı Zelenski'ye çok güçlü destek verdi.** Elbette Ukrayna'nın Rusya'yı yeneceğini düşünmüyorlardı. Ancak **Rusya'nın Ukrayna'da oyalandığı; zaman, para, enerji ve prestij kaybettiği; çok etkili bir "yıpratma savaşı"na mahkum ettiler.** Rusya kolayca girdiği Ukrayna'dan, çok da kolay çıkamayacağını görmüş oldu.

24 Şubat 2022'de başlayan **bu savaş, Rusya için bir yanıla kaçınılmaz bir savaştı.** **Ukrayna'nın NATO'ya üye olma tehdidini bertaraf edebilmek için bu savaşa girmek zorundaydı.** Dahası, Suriye savaşında ABD işbirlikçilerine karşı kazandığı başarı, özgüvenini yükseltmişti. Bu nedenle kolay zafer beklentisi içindeydi.

Ancak **aynı kaçınılmazlık Almanya başta olmak üzere Batılı emperyalistler için de geçerliydi.** Suriye gibi uzak bir coğrafyada değil, doğrudan Avrupa toprağında verilen bu savaş, AB emperyalistleri için hayati önem taşıyordu. Bu nedenle tüm güçleriyle asıldılar savaşa. Zelenski, Ukrayna'nın yerle bir olması pahasına, Batılı emperyalistlerin kendisine verdiği rolü oynadı. **Ukraynalı faşist çetelerin öncülük yaptığı bu savaşta, Batılı emperyalistlerin çok ciddi silah-teknoloji-para yardımının yanısıra doğrudan yabancı asker desteğini de aldı.**

Geçen yaklaşık 16 ay içinde, Rusya başlangıçta girdiği birçok bölgeden geri çekilmek zorunda kaldı; **savaş Donbass bölgesi ile Kırım'ın kuzeyi ve doğusuna sıkıştı. Savaşın sertliği ve kayıpları ise her geçen gün arttı.** Mesela Donbass sınırında olan Bahmut bölgesinde, aylardır süren çatışmalarda, ABD'nin yaptığı açıklamaya göre, Rusya 20 bin asker kaybetti, 80 bin asker de yaralandı. Kayıpların önemli bir bölümü Wagner askerleriydi.

Savaş böylesine sertleşmişken, ordunun paralı askerlere yeterli malzeme ve cephane sağlamadığı iddiaları giderek büyüdü, cephedeki hoşnutsuzluk arttı. Prigojin yaşadıkları eksiklikler nedeniyle Savunma Bakanı Sergey Şoygu ve Genelkurmay Başkanı Valeri Gerasimov'u sorumlu tutuyordu.

Sorunlar ve eksiklikler büyürken, asker kayıpları da artıyorken, paralı askerlerle ordu arasındaki huzursuzluk büyüdü, giderek savaşın meşruiyeti de tartışılmaya başlandı. Öyle ki Prigojin Bahmut'tan çekileceklerini açıkladı.

Wagner'in giderek kontrolden çıkıyor olması, Rus yönetimini harekete geçirdi. **10 Haziran günü Şoygu, "tüm gönüllü oluşumların", yani Wagner**

başta olmak üzere paramiliter grupların, 1 Temmuz'a kadar Savunma Bakanlığı ile sözleşme imzalaması zorunluluğu getiren bir kararname çıkardı. Bu karar, Wagner'in feshedilmesi ve askerlerinin orduya katılması anlamına geliyordu. Wagner'in (dolayısıyla Prigojin'in) yokolması anlamına gelen bu karar, Prigojin için artık yamsal bir durum oluşturmuştu. Bu koşullarda Prigojin, halk desteğini arkasına alabilmek için "yolsuzluklarla savaşıma, boşuna asker ölümlerini durdurma ve savaşı doğru yönetme" gerekçelerini ileri sürdü ve "Moskova yürüyüşü"nü başlattı. Tabi hedefi sadece bazı yetkililerle sınırlayarak, Putin'i karşısına almamaya çalışarak, bir "darbe" ve "iktidar" hedefi olmadığını özellikle belirterek...

Rusya'nın gücü sarsıldı

Putin, Prigojin karşısında orduyu harekete geçirmek yerine Lukaşenko'yu devreye soktu; silah kullanmaya gerek kalmadan pazarlık gücüyle kontrolü sağladı. Bu arada Prigojin'in olası destek güçlerini etkisizleştirdi. Prigojin'in, ordudan ve halktan beklediği desteği görememiş olması da bunun sonucudur. Prigojin Belarus'a geçti, Wagner askerleri üslerine geri döndü. Paralı askerlerin orduya dahil edilmesiyle, sorun da çözülmüş olacak. Elbette Wagner bugüne kadar Rusya için çok büyük işler başarmıştı; bir süre sonra yeni bir paramiliter yapılanmanın oluşturulmasının önünde bir engel de yok.

Ancak bu olayın, görünenin ötesinde sonuçları oldu, olacak. Her şey bir yana, Putin artık ülkesinde kontrolü (kısa süreliğine bile olsa) kaybetmiş bir başkandır. Bu yanıla otoritesi sarsılmış durumdadır. İkincisi, bu ayaklanma Ukrayna savaşında Rusya'nın çok güç kaybettiğinin, savaşın ordu üzerindeki tahribatının düşünülenenden daha ağır olduğunu göstermektedir. Bu yanıla Ukrayna başta olmak üzere Batılı emperyalistlerin cesareti ve atağı artacaktır.

Wagner'in neden durup dururken böyle bir "intihar girişi"ne kalkıştığı üzerine çok konuşuluyor. Arkasında ABD'nin olduğu yolunda söylemler de az değil.

Elbette ABD emperyalizmi böylesi bir fırsatı kaçırmak istemez, bu durumdan faydalanmak için elinden geleni yapmaya çalışır. Ancak burada yaşanan asıl sorun, bir başka emperyalistin kışkırtmasından öte, daha özsel bir sorundur. Başka bir ülkenin topraklarında savaşa giren işgalci bir ülke, üstelik de savaş kaybediyorsa, hem ordu içinde (ya da bu örnekte olduğu gibi paramiliter savaşçılar) hem de kendi halkı arasında bu türden isyanlarla karşı karşıya kalması doğaldır.

ABD Vietnam savaşında benzer bir açmazın içine girmişti. Vietnam'da büyük bir direnişle karşılaşmış, çok sayıda Amerikan askeri ölmüş, savaşı kazanmayı başaramamıştı. Bu durum, öncelikle ABD ordusunda, yanısıra ABD halkında, ardından tüm dünyada kitlesel protestolara yol açmıştı. Şimdi de Rusya, birkaç günde bitireceğini düşündüğü bir savaşta ağır kayıplar veriyor. Bütün gücüyle yüklenmesine rağmen, savaşı kazanmayı başaramıyor. Ukrayna'nın ABD ve AB emperyalistlerinin büyük desteğiyle direndiği, faşist çetelerin doğrudan savaş yürüttüğü gerçeğini bir kenara bırakalım; Rusya'nın hem işgalci, hem başarısız olduğu gerçeği, Wagner'in isyanını doğurmuştur.

* * *

Son yaşananlar, Rusya'nın artık Ukrayna'da yenilmeye ve geri çekilmeye başlayacağı anlamına gelmiyor elbette. Rusya Suriye'den Venezüella'ya, Sudan'a kadar pek çok ülkede güç ve etkinlik kurmuş bir emperyalisttir; bu gücü ülke içinde yaşanan bir ayaklanma girişimi ile kaybetmesi söz konusu olmaz. Ancak herşeye rağmen, bir darbe aldığı, eksikliklerinin ve başarısızlıklarının ortaya serildiği, kısa süreliğine de olsa kontrolü kaybettiği açıktır. Bu nedenle, bundan sonra gerek Ukrayna'da gerekse diğer hegemonya alanlarında, işi çok daha zor olacaktır.

MKE fabrikasında patlama: 5 işçi hayatını kaybetti

Ankara-Elmadağ'da MKE'nin (Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi) roket ve patlayıcı fabrikasında, üretim bölümünde sabah 8.45'te bir patlama meydana geldi. Patlamada 5 işçi hayatını kaybetti. İşçi aileleri büyük bir acı içinde kapının önünde toplanıp içeriden haber almaya çalışırken, onların öfkesine, tepkisine "önlem" olarak, çevik polis de fabrikanın önüne yığıldı.

Milli Savunma Bakanlığı yaptığı açıklamada, "adli ve idari soruşturma başlatıldığını" belirtti. Elbette ardından "kaza"nın nedenlerine ilişkin resmi ve "bilimsel" birtakım açıklamalar da yapıldı. Oysa onlar ne söylerse söylesin, yaşanan bir "kaza" değil, "iş cinayeti"ydi. Fabrikada örgütlü olan Petrol-iş sendikası ve işçiler, yapılan ihmaller ve hataları anlattı. Deneyimli işçilerin askeri fabrikalara gönderildiğini, fabrikada işçi sayısının azaltıldığını, riskli işlere deneyimsiz işçilerin gönderildiğini, işçilerin bir alanda uzmanlaşmak yerine, iş yoğunluğuna göre sürekli alan değiştirdiğini anlattılar.

"Kaza" denilen olayların her biri, alınmayan önlemlerden kaynaklanmıştır. Çünkü iş kazaları, daha iyi çalışma koşullarıyla, daha eğitimli işçilerle, daha özenli bir çalışma ortamıyla, üretimin risklerini hesaplayan ve iş koşullarını buna göre düzenleyen bir yaklaşımla önenebilir. Bu nedenle her iş kazası bir cinayettir.

Marmaray'da işçi cinayeti: "Çalışırken ölmek istemiyoruz!"

Marmaray hattında işçiler güvencesiz çalışmaya ve iş cinayetlerinde ölmeye devam ediyor. 13 Haziran günü TCDD bünyesinde çalışan 3 işçi, Kazlıçeşme-Yenimahalle durakları arasında çalışırken, gelen trenin makinisti işçileri son dakikada farkederek siren çaldı. İki işçi kaçmayı başardı, 26 yaşındaki Vedat Güçtekin ise trenin altında kalarak yaşamını yitirdi. Demiryol-iş sendikası üyesi olan Güçtekin için sendika yaptığı açıklamada, hattın aktif olduğu sırada işçilerin çalıştırılmaması gerektiğini, yaşananların özelleştirme politikalarının sonu olduğunu söyledi.

23 Mayıs günü de Söğütluçeşme Marmaray'da bir taşeron işçisi elektrik akımına kapılarak ağır yaralandı; işçi haftalarca yoğun bakımda kaldı. RCS adlı taşeron temizlik firmasına bağlı olan işçi, trenin ön camını silerken yüksek voltajlı elektrik akımına kapılmıştı. İşçi çıplak elle çalışıyordu, ayağındayalıtlı ayakkabı yoktu. Bunlar işçinin çalışma koşullarının ne kadar özensiz olduğunun göstergesiydi. Ayrıca çalıştığı yer de sorunluydu. Özelleştirmelerden ve Haydarpaşa Garı'nın kapatılmasından önce, trenlerin temizlik, bakım ve onarımları, elektrik akımının olmadığı ayrı alanlarda yapılıyordu; ulaşımın devam ettiği istasyon peronlarında değil. Yaşanan olay, göz göre göre işçinin canının hiçe sayılmasından kaynaklanmıştı.

26 Mayıs günü İSİG meclisinin çağrısıyla Kadıköy-Söğütluçeşme Marmaray önünde işçi cinayetleri protesto edildi. Eyleme PDD, devrimci demokrat kurumlar ve bazı sendikalar katıldı. "Direniş ve dayanışma yaşatır. Çalışırken ölmek istemiyoruz" pankartının açıldığı eylem "Çalışırken Ölmek İstemiyoruz", "Taşeron Çalışma Ölüm Demektir", "Kahrolsun Ücretli Kölelik Düzeni" sloganlarıyla başladı. İSİG adına yapılan basın açıklamasında işçinin çalışma koşulları anlatıldı; özelleştirme politikaları nedeniyle işçi haklarının gaspedildiği, işçi cinayetlerinin arttığı belirtildi. Son birkaç gün içinde değişik işkollarında yaşanan işçi cinayetleri hatırlatıldı; İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı çalışan 4 işçinin, bir araç çarpması sonucu yaşamalarını yitirdiği söylendi. İşçi cinayetlerinin ve yaralanmaların kar uğruna alınmayan önlemler yüzünden olduğu, kar odaklı politikalar yüzünden 21 yılda 32 bin işçinin iş cinayetlerinde yaşamını yitirdiği belirtildi. BTS Genel Başkanı Murat Önal da yaptığı konuşmada, yaşanan işçi cinayetlerinin ve yaralanmaların sebebinin özelleştirme olduğunu; tren temizliğinin ulaşımın yapıldığı raylarda yapılamayacağını, elektrik akımının olmadığı ayrı bakım onarım yerleri olması ve tren temizliğinin de bu bakım onarım yerlerinde yapılması gerektiğini söyledi. Haydarpaşa garı kapatılmadan önce böyle yapıldığını belirtti. Konuşmalardan sonra eylem sonlandırıldı.

Adana'da "Devrim Kartalı REMZİ BASALAK" kitabı tanıtıldı

Adana'da 10 Haziran 2023 Cumartesi günü, "Devrim Kartalı-Remzi Basalak" kitabının tanıtımı ve imza günü gerçekleşti. Öncesinde devrimci-demokrat kurumlara, kitle örgütlerine kitabın kapağının yer aldığı afişler asıldı, davetiyeler verildi. Remzi Basalak'ın doğup büyüdüğü bu şehirde, ölümünün üzerinden 30 yıl geçmiş de olsa onu tanıyanların yanı sıra eylemini, adını duyanlar büyük bir ilgi gösterdiler.

Etkinlik'in gerçekleştiği Dem Kitap-Kafe'de günler öncesinden asılan afişlerle duyurusu yapıldı. Etkinlik günü, Remzi ve Şaban'ın fotoğrafları asıldı. Onlar gülen gözleriyle, kendilerini anmaya gelenleri karşıladılar.

Etkinlik, saat 17.00'de, Remzi Basalak ve Şaban Budak şahsında tüm devrim şehitleri için saygı duruşuyla başladı. Saygı duruşu esnasında "Ey ömrünü destan gibi yürütenler" diye başlayan Adnan Yücel'in dizesi okundu.

Giriş konuşmasını FÖKEV (Fatih Öktülmüş Kültürevi) adına Nevin Berktaş yaptı. Nazım Hikmet'ten Orhan Kemal'e, Mehmet Fatih Öktülmüş'ten Doğan Özzürüt'e kadar Haziran ayında yitirdiklerimizi sıraladı. Haziran ayının aynı zamanda direniş ayı olduğunu vurguladı. Başta Gezi Direnişi olmak üzere, 15-16 Haziran ve daha pek çok işçi direnişine sahne olduğunu hatırlattı. Böyle bir ayda Remzi ve Şaban'ı anmak için toplanmış olmanın, onu daha anlamlı hale getirildiğini söyledi.

Ardından kitabın editörü Zeynep Berktaş, Remzi Basalak'ın doğup büyüdüğü, mücadeleye atıldığı ve ölümsüzlüğe uzandığı bir yerde böyle bir toplantı yapılıyor olmanın ayrı bir heyecan verdiğini söyleyerek sözlerine başladı. Adana'nın '80 öncesi durumunu, genel olarak devrimci hareket açısından önemini hatırlattı. Birçok devrimci önderi çıkarmasının yanı sıra, birçok devrimciye de kucak açtığını, sahiplendiğini söyledi. Bunlardan birinin de Şaban Budak olduğunu belirtti.

Yediveren Yayınları'ndan çıkardıkları her kitabı bir devrim şehidine attiklerini, Remzi'nin kitabının derleyen de Şaban Budak olduğunu söyledi. Kitapta Şaban'la ilgili anıların da olduğunu, ikinci baskıda ayrıca Şaban'ın hayatı ve mücadelesini anlatan kısa bir yazı eklediklerini ifade etti. Kitabın ilk baskısının kısa sürede tükendiğini, bunun da Remzi ve Şaban gibi direnenek ölümsüzleşen devrimcilere duyulan saygı ve hayranlığın bir göstergesi olduğunu

vurguladı. Ardından Remzi'nin hayatını, direnişini, son eylemini ve ondan bugüne kalanları anlattı.

Toplantıya 50-60 civarında insan katıldı. Katılanlar arasında devrimci demokrat kurum temsilcileri, CHP eski milletvekili İbrahim Özdiş, CHP Yüreğir Kadın Kolları Başkanı Hürü Erkek de vardı. CHP milletvekili Orhan Sümer de telgraf gönderdi.

Ayrıca toplantıya katılan Adnan Yücel'in eşi Ayşe Yücel, "Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek" kitabından bir bölüm okudu. Sonrasında kısa bir ara verildi. Katılanların hazırladığı kek, poğaça, kurabiye türü yiyecekler yenilip sohbetler edildi.

Yediveren Yayınları'ndan çıkan kitapların yanı sıra, Adnan Yücel'in şiir kitapları da sergilendi ve gelenler tarafından bir kısmı satın alındı. "Devrim Kartalı" kitabını alanlar, kitabın editörüne imzalatıldılar. Remzi'yi bizzat tanıyanlar, onunla ilgili anılarını paylaştılar.

Müziyen Ufuk Çoban, "Remzi'nin Türküsü" "Rüzgarla Bir", "Pir Sultan" şarkılarını söyledi.

Adana'da, Remzi ve Şaban'ın şehit düştüğü yerde onları bu şekilde anmak, katılan herkesi duygulandırdı. Eski-yeni tüm yoldaşları, dostları onlar için düzenlenen toplantıya gelerek, gelemeyenler üzüntülerini ifade ederek ve kendileri için imzalı kitap isteyerek, direnenek ölenleri unutmadıklarını, unutmayacaklarını gösterdiler.

Etkinlikte yapılan konuşmayı kısaltarak yayınlıyoruz:

"Merhaba dostlar, hepiniz hoşgeldiniz!

Bugün burada Remzi'yi, Şaban'ı, bu topraklara kanını, terini akıtanları konuşacağız.

Şaban Budak Adana'ya bir eylemi örgütlemek için geliyor ve ölünceye kadar burada kalıyor. Sadece yoldaşlarının değil, Adana halkının da sevdiği-saydığı bir önder haline geliyor. Kaldığı süre içinde işçi-memur-öğrenci her kesimin birçok eylemine bizzat katılıyor. O Adana emekçisini çok seviyor, onlar da Şaban'ı... Remzi yoldaşıyla birlikte katıldığı son eylemde ise polislerle girdiği çatışmada şehit düşüyor. Son nefesine kadar sloganlar atarak çatışıyor. Öldüğünde vücudunda 30'dan fazla mermi çıkıyor. Yoldaşları Şaban'ı son yolculuğunda yalnız bırakmıyorlar. İstanbul başta olmak üzere birçok şehirden Adana'ya geliyorlar. Ama hepsi gözaltına alınıyor, işkence yapıyorlar. Buna rağmen ailesi ve bir avuç yoldaşı Şaban'ı Adana-Buruk mezarlığına defnetmeyi başarıyor. (...)

Kitapla ilgisi kısa bir bilgilendirme yapayım. Kitabın birinci baskısını Ekim ayında yaptık. Ekim, hem Remzi ve Şaban'ın öldüğü aydır, hem de tüm devrim şehitlerini andığımız ay... Onun için özellikle Ekim'i tercih ettik.

Kitap ilk çıktığı andan itibaren büyük ilgi gördü ve çok kısa zamanda birinci baskısı tükendi. Bunun en önemli nedeni, hiç kuşkusuz direnişi anlatmasıdır. Zaten biz anlatımlarımızda, yazılarımızda faşizmin vahşetinden daha fazla direnişi anlatıyoruz. Faşizmin zulmünü, işkencesini hepimiz yaşadık, yaşıyoruz, ama aslolan buna karşı yürütülen mücadele ve direniştir. "Bugünlerden geriye, bir yarına gidenler kalır / bir de yarınlar adına direnenler..."

Bunlardan biri de Remzi Basalak'tır.

Remzi, masaya inen tekmesiyle bir tarih yazdı.

12 Eylül'den bu yana süren bir uygulamaya son verdi. O yönüyle bir "milat" oldu, "Remzi öncesi ve sonrası" diye anlatılan...

Devrimci kamuoyu onu asıl olarak bu eylemiyle tanıdı. Elbette Remzi ile aynı dönemlerde gözaltında olanlar veya aynı cezaevlerinde kalanlar, onu ve direnişini çok iyi bilirler. Ve asla unutmadıkları kişilerden biridir Remzi. Sadece onlar değil, Remzi'yi tanıyıp da unutan olmaz, çünkü tanıdığı herkeste derin izler bırakır.

Kitapta Remzi'yi tanıyanların anlatımları var. Sadece yoldaşları değil, evlerine gidip geldiği taraftarlarımız, onların çocukları da anlatıyor.

Remzi direnişle özdeşleşti. Ve geniş kesimler onu böyle tanıdı. Ama **Remzi sadece direnişten ibaret değildi. Daha doğru ifadeyle, bu büyük direnişinin arkasında sağlam bir karakter, halkına, davasına derin bir bağlılık vardı.** Böyle olmayanlar zaten tarihe mal olacak eylemlere imza atamazlar.

Biz bu kitapta Remzi'nin direnişinin arka planına, onu ölümsüzleştiren eylemine kadar geçen sürede yaşadıklarına mercek tutuyoruz. 16 yaşındaki bir "çocuk işçi"nin nasıl bir "devrim kartalı"na dönüştüğünün öyküsünü anlatıyoruz. (...)

Remzi'nin mücadeleye atıldığı yıl 1979'dur. Halk hareketinin zirvede olduğu bir dönem. Özellikle Çukurova'da. Fabrikalarda direnişler, grevler, semtlerde, okullarda anti-faşist mücadele... **Remzi'nin o yıllarda sendikalı olmak için başlayan mücadelesi, komünist bir militan olmaya kadar evriliyor.** Bir yandan işyerinde, bir yandan Meydan Mahallesi'nde faaliyetlere başlıyor.

Kısa bir süre sonra 12 Eylül faşist cuntası geliyor. Cunta koşullarında bile faaliyetleri kesintisiz sürdürüyorlar. 1981 yılının ilk aylarında gözaltına alınıyor, daha 17 yaşında cezaevine düşüyor. 12 Eylül cezaevleri malum. İlk tutsak kaldığı Adana Köprüköyü Askeri Cezaevi'nde, ardından sevk edildiği Antakya E Tipi'nde direnişleri örgütlüyor, önderlik yapıyor.

O, sadece direnişçi yönüyle değil, yoldaşlarıyla ve devrimci tutsaklarla kurduğu bağlarla bulunduğu her cezaevinde gönülleri fethetti. **Sınıf düşmanlarına karşı ne kadar öfke ve kin doluyorsa, dostlarına, yoldaşlarına karşı o kadar sevecen şefkat doluydu.**

Onu biz sadece dostlarından, yoldaşlarından dinlemedik, polislerden, gardiyanlardan da dinledik...

Remzi'nin direnişi, herhangi bir direniş değildir. İşkencede ve cezaevlerindeki direnişi, "savunma"dan

çıkıp “saldırı”ya geçiştir. **İşkencede direnenler, polisin sorularına “bilmiyorum”- “tanımıyorum” şeklinde cevap verir. Remzi ise, “biliyorum ama söylemiyorum” demiştir. “Tanısam bile tanımiyorum” demiştir...** O işkencehanede “Ben komünistim adım Remzi Basalak” diye bağırır, işkenceciye de “erkeksen sen de adını söyle” diyerek sıkıştıran ve sonunda adını almayı başaran biridir. Üzerinde çıkan anahtarlar sorulduğunda “örgütün bütün evlerinin anahtarları bende, gel al alabiliyorsan, hepsinin adını biliyorum, gel söylet söyletebiliyorsan” diyerek meydan okumuştur. (...)

Remzi’yi farklı kılan temel özelliklerin başında hatalarına karşı uzlaşmaz olması gelir. Son yıllarda en çok unutulmuş özelliklerden biri de özeleştirmedir. Ne kişiler, ne kurumlar özeleştiri yapmaya yanaşmıyor. Her şeyi dönemle, koşullarla açıklayıp hataların üstünü örtmeyi tercih ediyor. Böyle olunca gerçek anlamda bir değişim, gelişme olmuyor. Bu bir sorumluluk, inandığı şeylere bağlılık testidir aynı zamanda.

Remzi kendisiyle yüzleşmekten asla korkmadı. Kendine, yoldaşlarına, halkına karşı hep dürüst oldu. İnanmadığı hiçbir şeyi savunmadı, inandıkları içinse gözünü kırpmadan ölüme koştuktan geri durmadı. Her zaman sözünün eri oldu. Büyük-küçük fark etmez kime, ne söz veriyse yerine getirirdi. Bunu kitaptaki anlatımlarda da göreceksiniz.

Remzi mücadeleye destek veren herkese büyük değer verir, her biriyle tek tek ilgilenir, değişip dönüştürür. İlk önce gittiği evlerde ‘devrim’ yapar adeta. Büyük-küçük herkesin sevgisini, saygısını böyle kazanır.

“Bu halk adam olmaz”, “Bu halka müstahak” gibi sözleri ne yazık ki, son yıllarda sıkça duyuyoruz. Bu, liberal kesimlerin, burjuva aydınların yaklaşımıdır; bizden uzak olmalıdır.

Remzi’yi farklı kılan bir diğer özelliği, hangi işi yapıyor olursa olsun, büyük bir titizlikle en iyisini yapma çabasıdır. Çalıştığı işyerlerinde bile en iyisini yapmak için didinir. Bulunduğu her yerde, her zaman işin en zor kısmını kendisi almıştır. Kendi yapmadığı bir şeyi asla başkasından istemez...

Remzi’nin özelliklerini saymakla bitiremeyiz. Burada belli başlı yönleri üzerinde durmak istedim...

Remzi direniş demekti, umut demekti, coşku demekti. Ama daha önemlisi cesaret demekti.

“Paranızı kaybederseniz, bir şeyinizi yitirirsiniz
Onurunuzu kaybederseniz, çok şeyinizi yitirirsiniz
Cesaretinizi yitirirseniz, her şeyinizi yitirirsiniz.”

Onurumuzu korumak çok önemli, ama yetmiyor, cesur olmamız, cesaretli davranmamız gerekiyor.

Onlar aramızdan ayrılırken bize böyle bir mirası bıraktılar. Bu mirasa layık olmak ve geliştirmek gibi bir görevimiz var.

Sözlerimi Kübalı şair Jose Martí’nin dizeleriyle noktalamak istiyorum:

“Pencereden dışarı baktığınızda / Güneşi engelle-
miyorsa gökyüzü sizden / Onursuzluğun sancısı ağır
bir tokat gibi inmiyorsa suratınıza / Birileri yaşadığınız
günlerin bedelini ödediği içindir”

Bugün burada toplanıp onları anıyorsak, tüm zorluklara rağmen başımızı dik tutuyor, inançlarımızdan taviz vermiyorsak, birileri bunların bedelini ödediği içindir.

Onlara layık olmak, uğrunda ölüme gittikleri davalarını yaşatmakla olur. Bu kitap onun bir parçasıdır sadece.

Hepinize teşekkür ederim.

İşçi hakları gaspında Türkiye ön sırada!

Dünyada çalışma koşulları en kötü ülkeler denilince, ilk akla Afrika ülkeleri gelir. Son yıllarda bunlara Türkiye de eklendi.

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu’nun (ITUC) 149 ülkeyi kapsayan “Küresel Haklar Endeksi” raporunu açıkladı.

Rapora göre Türkiye geçen

yıl olduğu gibi 2023 yılında da çalışanların haklarını gaspetmede en kötü 10 ülke arasında yer aldı. Bangladeş, Beyaz Rusya, Ekvador, Mısır, Esvatini, Guatemala, Myanmar, Tunus, Filipinler ve Türkiye, çalışanlar için en kötü ülkeler.

Raporda belirtilen ihlaller özetle şöyle:

“10 ülkeden 9’u grev hakkını ihlal etti. Kanada, Togo, Kamboçya ve İspanya’daki işçiler, grev kararının ardından cezai kavuşturmaya veya işten çıkarmaya maruz kaldılar.

Ülkelerin yüzde 77’si çalışan insanların sendika kurma veya sendikaya üye olma hakkından dışlandı... Burundi, Haiti, Hindistan, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri, işçileri sendikal temsiliyetten dışlayan ülkeler arasında yer aldı. (...)

10 ülkeden 8’i toplu sözleşme hakkını ihlal etti. Hollanda, Kuzey Makedonya, Zimbabwe, Honduras, Endonezya, Karadağ ve Sırbistan’daki işçilerin toplu sözleşme haklarının ciddi şekilde azaldığı görüldü.

Beyaz Rusya, Myanmar, Hong Kong, Orta Afrika Cumhuriyetleri ve Guatemala da dahil olmak üzere ülkelerin yüzde 73’ü sendikaların tescilini engelledi veya yasakladı.

69 ülkede işçiler tutuklandı ve gözaltına alındı. Myanmar, Hong Kong, Dominik Cumhuriyeti, Hindistan ve Türkiye’de de önde gelen sendika liderleri hedef alındı... Zimbabwe, Çin ve Kazakistan’daki sendika liderleri ve işçi hakları savunucuları uydurma suçlamalarla yargılandı ve davaları genellikle yasal sürecin hiçe

sayılmasıyla kuşatıldı.”

Türkiye’de sendikalaşan işçiler hemen kendilerini kapının önünde bulur. Direnişe geçtiğinde ise güvenlik güçlerinin saldırısıyla karşılaşır, gözaltına alınırlar. Bütün bu aşamaları geçen işçileri, patronlar lehine çalışan yargı karşılar. Patronların işkolu itirazı başvurusu sonucunda yıllara yayılan davalarla sendikanın yetkisi dü-

şürülür. Bu süre içinde sendika yetkiyi alsa bile, işçiler patronlar tarafından tehdit edilerek istifaya zorlanmış veya işten çıkarılmıştır. Yetkiyi alan sendika TİS yapacak üye bulamaz. Yetkiyi alan sendikanın yetkisini boşa düşürmede patronların başvurduğu başka bir yöntem de işkolu değişikliğidir. Aynı tezgahta çalışan işçileri taşeron şirketler kurarak farklı farklı işkolunda gösterip sendika yetkisini düşürürler.

AKP hükümeti grev yasaklama hükümetidir. Kamu ve özel farketmeksizin, neredeyse her grev “mili güvenlik ve sağlığı tehdit” gerekçesiyle yasaklandı. Ancak 2023 yılı başında metal işçileri, grev yasağına rağmen fiili greve giderek çok kısa sürede haklarını aldılar.

Türkiye kayıtdışı çalışma ülkesidir. Son yıllarda göçmen işçilerin artmasıyla ülke adeta kayıtdışı atölyesine dönüştü. İşçi ücretlerinin en çok verilmediği ülkedir aynı zamanda. Başta inşaat işçileri olmak üzere işçilerin ücretleri gasp edilir, gaspedilen ücretler için ayrıca eylem yapmak gerekir.

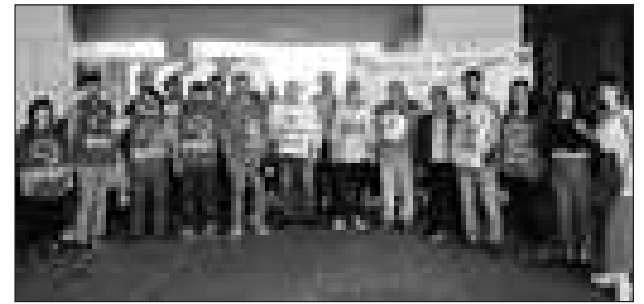
Hal böyleyken ne yazık ki, çoğu işbirlikçi, uzlaşmacı sendikalar da işçilerin haklarını savunmazlar. Türkiye’nin işçi hakları gaspında en kötü 10 ülke arasına girmesinin müsebbiplerinden biri de sendikaların ihanetidir. İşçi sınıfının bu “kötü sicil”i değiştirmesi, tabanda örgütlenmesi, sendika yönetimlerine devrimci işçileri getirmesi, patronlara ve onların çıkarını savunan hükümetlere karşı mücadeleyi yükseltmesiyle olacaktır.

İşçi Emekçi Birliği direnişteki işçilerle buluştu

İEB grev ve direniş ziyaretleri yaptı. 16 Mayıs günü önce 9 gündür grevde olan İstanbul Kalkınma Ajansı işçilerini ziyaret etti, ardından 156 gündür direnişi sürdüren, İBB’ye bağlı Ağaç AŞ işçisi ile buluştu.

İstanbul Beyoğlu Odakule’de bulunan Tez Koop-iş üyesi İstanbul Kalkınma Ajansı çalışanları, patronun sıfır zam (işçilerin deyimiyle eksi zam) dayatmasına karşı greve çıktılar. 9. gününde ziyaret ettiğimiz işçilerle dayanışmada bulunduk. İşçi Emekçi Birliği adına yapılan konuşmada patronların saldırısı teşhir edildi, işçilerin haklı mücadelesinin yanında olduğu söylendi. İşçiler de neden greve gittiklerini ve grev sürecini anlatılar. Sendika yöneticisiyle yaptığımız konuşmada, 47 işçi çalıştığını, önceki dönem toplu iş sözleşmesine yeni bir şey eklemekten aynı sözleşmenin imzalanmasını istediklerini, fakat patronun buna dahi yaklaşmadığını, patronun eksi zam dayattığını söyledi. Bundan dolayı grevde olduklarını belirtti. (8 Mayıs günü başlayan grev, 19 Haziran günü anlaşma ile sonuçlandı, TİS imzalandı.)

Ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesi önünde direnişini sürdüren Ağaç AŞ işçisi Bilal Atan ile buluşuldu. Direniş üzerine konuşmalar yapıldı. Bilal Atan kendi direniş sürecini anlattı. Geline aşamada direniş ve dayanışma sayesinde kendisine işkenceyi organize eden kişinin işten atıldığını, diğer işkencecilerin de işten atılmasını ve işine geri dönmek istediğini belirtti.

2 Temmuz 1993 günü Sivas...

2 Temmuz 1993 tarihi, son derece pervasız ve büyük bir katliamın tarihi olarak kazındı belleklere. Sivas'ta Pir Sultan Şenlikleri'ne düzenlenen saldırı ile, 33 sanatçı ve aydın diri diri yakıldı.

2 Temmuz günü saldırı ilk olarak Kültür Merkezi'nde başladı. Birkaç yüz kişilik grup, Kültür Merkezi'nde bulunan devrimci-demokrat kitleye saldırdı. Burada **devrimcilerin varlığı, hızlı bir biçimde direnişin örgütlenmesine neden oldu. Barikatlar kuruldu, çatışmalar yaşandı ve saldırgan güruh püskürtüldü.** Dinci-faşist güruhun devlet destekli biçimde hareket ettiğini fark eden kimi devrimci yapılar, saldırının bununla sınırlı kalmayacağını anlamakta zorlandılar. Polisin ve subayların bu güruhu yönlendirdiğini gözleriyle görenler olmuştur. Bunun üzerine başta Alevi kesimin oturduğu Alibab Mahallesi olmak üzere şehrin çeşitli bölgelerine dağılarak, kitleleri harekete geçirmeye çalıştılar ve direnişi örgütlemeye giriştiler.

Kültür Merkezi'nde başarısızlığa uğrayan saldırgan güruh, dönemin Sivas Belediye Başkanı yönetiminde, Ozanlar Anıtı'nı vinçle söküp slogan ve çığlıklarla valiliğin önüne geldiler. Sonra festival için gelen aydın ve sanatçıların kaldığı **Madımak Otel'i'ne yöneldiler. Birkaç yüz kişilik güruh, 15 bine ulaşmıştı.** Önceden, Ankara'dan getirilen dinci faşistler olduğu söyleniyordu. Otelin karşısına, bir gün önce bir kamyon taş dökülmüştü. Sivas'taki yerel gazeteler, günler öncesinden provokatif söylemleri yükseltmişti. Saldırının önceden planlandığı belliydi.

Otelin önünde olaylar hızla tırmanırken, ne polisin ne de askerlerin hiç bir müdahalesi olmadı. **Otel kuşatıldı. "Kan istiyoruz" diye ağızlarından salyalar akıtarak bağırıyorlardı.** İçeridekiler ise Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü'yü, valiyi, askeri, polisi arıyorlar ve kendilerini kurtarmalarını istiyorlardı. SHP hükümet ortağıydı. Katliamdan kurtulan bir sanatçı *"Hiçbirimiz böyle bir sonla karşılaşacağımıza ihtimal vermiyorduk. Sanırım tek hatamız devlete bu kadar güvenmekti"* demişti, bir gün sonra gazetelerde yeralan röportajında.

Saldırgan gerici-faşist güruh, binayı taşlamaya ve tahrip etmeye başladı. Otel ateşe verildi. İçeridekilere bir kısmı, yan taraftaki Büyük Birlik Partisi İl Teşkilatı binasına (üstelik onların sopalarla tehdit etmesine rağmen) geçmeyi başardı ve hayatı kurtuldu. Aralarında Muhlis Akarsu, Hasret Gültekin, Asım Bezirci, Metin Altıok, Behçet Aysan'ın da bulunduğu aydın ve sanatçılar ise bu katliamda hayatlarını kaybettiler.

Sivas katliamı son derece planlı bir biçimde gerçekleştirilen bir katliamdı. **Devletin gözü önünde, otelden arayan aydınların yardım çağrılarını görmezden gelen hükümetin bilgisi dahilinde gerçekleştirilmişti. Sivas belediye başkanından, olayın hiçbir aşamasında ortada görünmeyen asker-polisine kadar, devlet bu katliamın ortağıydı.** Dönemin başbakanı Tansu Çiller, *"Çok şükür, otel dışındaki halkımız bu yangından zarar görmemiştir! ...Olayı bu kadar büyütme yanlısı, bir futbol maçında da bu kadar insan ölebilirdi"* demişti. Sadece bu sözler bile, devletin bu katliamdaki payını göstermeye yeterli.

Devrimci dalganın yükselişini önlemek için sivil faşist ve gerici piyonlar öne sürülmüştü. Tarihe "Kanlı Sivas" olarak geçti. **Katiller, saldırıyı örgütleyenler devlet koruması altında hayatlarını sürdürdüler.** Madımak Otel'i bir "kebab salonu"na çevrilerek, orada katledilenlere kin ve öfke kusulmaya devam etti. Otel, büyük mücadeleler sonucunda "Bilim ve Kültür Merkezi" yapıldı ve her yıl katliam protestolarının odağına dönüştürüldü. Otelin "Utanç Müzesi" yapılması talebi ve mücadelesi ise sürüyor.

Her 2 Temmuz'da bu faşist katliam, "Katil devlet" sloganlarıyla lanetlenmeye devam ediliyor.

Madımak Katliamı 30. yılında lanetlendi

Sivas-Madımak Katliamı, 30. yılında yaygın eylemlerle lanetlendi.

Sivas'ta Alevi kurumlarının örgütlediği mitingde, binlerce insan sloganlarla katliamın yaşandığı Madımak Otel'i'ne sloganlarla yürüdü. Madımak Otel'i önünde yapılan saygı duruşundan sonra tertip komitesi adına yapılan açıklamada, Madımak Katliamı ve ardından yargılama süreci anlatıldı; devletin 30 yıldır katilleri yargılamadığı, serbest bıraktığı, katliamı sahiplendiği, AKP dahil tüm hükümetleri bu katliamdan sorumlu olduğu belirtildi. Açıklamanın ardından milletvekilleri de konuşmalar yaptılar.

İstanbul'da Sarıgazi ve İkitelli'de, Ankara'da Dikmen'de, İzmir, Antalya ve Adana'da basın açıklamaları yapıldı, yürüyüşler gerçekleştirildi.

İstanbul Sarıgazi'de yürümek isteyen kitlenin önü çevik kuvvet tarafından kesildi.

Kaypakkaya flamalarını bahane eden polisler, yürüyüşe izin vermeyeceğini söyleyince, kitle polis barikatına yüklendi. Sivas katliamını lanetleyen sloganlar atan kitleye polis saldırdı. Saldırıda 6 kişi darp edilerek gözaltına alınırken, çevredeki kitle gözaltıları engellemeye çalıştı. Adı işkence ve taciz olaylarında geçen İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hanefi Zengin, *"var mı bize laf söyleyecek bir delikanlı"* sözleriyle eylemcileri tehdit etti. Gözaltına alınanlardan bir kişiye karakolda çıplak arama dayatıldı. Çıplak aramaya karşı çıkınca işkenceye maruz kaldı.

İkitelli Atatürk Mahallesi'nde ise Proleter Devrimci Duruş, Halkların Demokratik Kongresi, Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, Devrimci İşçi Partisi'nin örgütlediği eylem yapıldı.

Yürüyüş yolunda yapılan eylemde "2 Temmuz Sivas Katliamı'nı unutmamak, unutturmayacağız" yazılı pankart açıldı. Konuşmanın ardından saygı duruşuna geçildi. Yapılan açıklamada ve ajitasyon konuşmalarında, Sivas'ın hesabının sorulacağı, bunun için örgütlenmek gerektiği vurgulandı. Eylem atılan sloganların ardından bitirildi.

Haziran Ayaklanması'nın 10. yılında eylemler

Gezi Parkı'nda başlayan Haziran Ayaklanması'nın 10. yıldönümünde eylemler yapıldı.

31 Mayıs'ta Taksim Dayanışması'nın çağrısıyla TMMOB önünde saatler öncesinden toplanan kitle basın açıklaması yaptı. Eylem öncesi Taksim Gezi Parkı, meydan ve İstiklal Caddesi'nin sokakları polis tarafından ablukaya alındı. Saat 17'de MMO önünde toplanmaya başlayan kitle "Bu daha başlangıç mücadeleye devam", "Her yer Taksim her yer direniş", "Gezi'de düşene dövüşene bin selam", "Faşizme karşı omuz omuza", "Katil devlet hesap verecek", "Gün gelecek devran dönecek AKP halka hesap verecek", "Yaşasın devrim ve sosyalizm", "Gezi şehitleri ölümsüzdür", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz" sloganlarını atarak eylem saatini bekledi. Eylem saati yaklaştığında polis TMMOB'un bulunduğu İpek Sokağı iki taraftan kapattı. 19'da eylem saygı duruşuyla başladı. Basın açıklamasının ardından eylem sloganlarla bitirildi. Eyleme PDD'nin de aralarında olduğu devrimci ve demokrat kurumlar, flamaları ve dövizleriyle katıldı.

Eylem saatinden önce TKP'liler Demirören AVM önünde bir eylem yaptı. Eyleme polis saldırdı ve TKP'liler gözaltına alındı.

TMMOB'un önündeki eylemin bitmesinin ardından Kaldıraç okurları da Taksim Meydanı'nda eylem yapmak üzere sloganlarla yürüdüler. Devletin saldırısı sonucunda gözaltına alındılar. Gözaltına alınanlardan bir kişinin, başına aldığı darbelerden dolayı tomografisi çekildi.

Bu yılki eylem geçen yılki eylemin bile gerisinde kaldı. Seçime endeksli politika izleyen reformizm, Kılıçdaroğlu'nun seçimleri kazanaacağı beklentisiyle 1 Mayıs günü icazetle Maltepe miting alanında, *"seneye Taksim'deyiz"* demişti; Taksim Dayanışması da seçim sonuçları açıklanmaya kadar, 31 Mayıs programını yapmamıştı. Bugüne kadar Gezi yıldönümlerinde, polis izin vermese bile en azından Taksim meydanına yürümeye kararlılığını ifade eden Taksim Dayanışması, bu defa bunun bile gerisinde kaldı, TMMOB'un önünde yaptığı açıklama ile yetindi. Eylem bittikten sonra polis kitlenin toplu halde çıkmasına izin vermediğinde kitle büyük tepki gösterirken, Eylem Komitesi de ortada görünmedi.

☆ 1 Temmuz 1876- Rus anarşisti Bakunin öldü.

☆ 2 Temmuz 1963- Fransız emperyalistleri Cezayir’den kovuldu.

☆ 4 Temmuz 1918- İlk Sovyet Anayasası kabul edildi.

☆ 4 Temmuz 1848- Komünist Manifesto yayımlandı.

☆ 6 Temmuz 1995- Ünlü mizah yazarı Aziz Nesin öldü.

Aziz Nesin, solcu kimliği ve din hakkındaki sözleriyle her zaman gerici-faşistlerin boy hedefi oldu. Çıkardığı dergiler kapatıldı, kitapları yasaklandı, yalan ve iftiralarla tutuklandı. 2 Temmuz 1993’te gerçekleşen Madımak katliamında hedefe çakılmış, olayların onun yüzünden çıktığı iddia edilmişti. Yanan otelden bir itfaye merdiveniyle kurtuldu. Kitapları farklı dillerle çevrilen büyük bir yazar olarak tarihe geçti.

☆ 7 Temmuz 1993- Şair ve yazar Rıfat Ilgaz öldü.

“Kırılacak dal değiliz karayellerde / Savrulacak yaprak değil / Köküz, gövdeyiz ölümsüz / İzimizden gelenlerle” demiştir bir şiirinde. Ve gerçekten de öyle yaşamıştır.

☆ 8 Temmuz 1960- Kongo’da ayaklanma

Belçika sömürgecilerine karşı başlayan ve Kongo

halkının büyük katılımı desteklediği ayaklanma, kısa sürede başarıya ulaştı. Fakat sonra binlerce Belçika askerinin işgaliyle kanla bastırıldı. Devlet Başkanı Lumumba katledildi.

☆ 10 Temmuz 1991- HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın, kontrgerilla tarafından kaçırılarak katledildi.

☆ 12 Temmuz 1949- Bulgar Komünist Dimitrov yaşamını yitirdi.

☆ 12 Temmuz 1992- Devrimci Sol Savaşçıları katledildi.

Niyazi Aydın, İbrahim Erdoğan, İbrahim İlçi, Cavit Özkaya, Hasan Eliuygun, Nazmi Türkcan, Fitnöz Dikme, Birol Karakaya, Zeynep Eda Berk, Yücel Şimşek, Ömer Coşkunırmak, Buluthan Kangalgil adlı devrimciler İstanbul ve Ankara’da gerçekleştirilen ev baskınlarında katledildiler.

☆ 14 Temmuz 1982- Diyarbakır Cezaevi’nde Ölüm Orucu

PKK MK üyeleri Kemal Pir ve Hayri Durmuş, PKK savaşçıları Ali Çiçek ve Akif Yılmaz, 12 Eylül cuntasının zindanlardaki uygulamalarına karşı başlattıkları ÖO’da şehit düştüler.

☆ 14 Temmuz 1889- III. Enternasyonal kuruldu.

☆ 17 Temmuz 1986- Tutsak yakınlarının ve aydınların önderliğinde İnsan Hakları Derneği İHD kuruldu

☆ 20 Temmuz 2015- Suruç katliamı

Kobane’ye yardım götürmekte olan SGD’li gençlerin Suruç’ta yaptığı basın açıklaması IŞİD’in bombalı saldırısına uğradı. 33 genç öldü, onlarcası yaralandı. Bu katliam, Kürt kentlerine dönük katliamların ve imha saldırısının başlangıcı oldu.

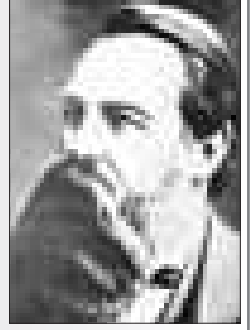
☆ 20 Temmuz 1979- Nikaragua devrimi gerçekleşti.

5 Ağustos 1895- Engels öldü

Marks’la beraber, bilimsel sosyalizmin kurucusu olan Friedrich Engels, ML’nin bir bilim olarak ortaya çıkması ve yayılmasında büyük katkıları olmuş bir ustadır. Buna rağmen kendisini, Marks’tan sonraya koyar, “ikinci keman” kabul eder. Askeri konulardaki ilgisi ve yeteneğinden dolayı “General Engels” ismini de taşımaktadır. Lenin 1895 yılında Engels’in ölümünün ardından yaptığı konuşmasına şöyle başlamıştı:

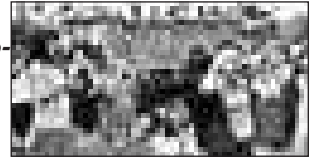
“Nasıl bir zekâ meşalesi söndü / Nasıl bir yürek durdu!
5 Ağustos 1895’te Friedrich Engels, Londra’da öldü.

Dostu (1883’te ölen) Karl Marks’tan sonra, Engels, bütün uygar dünyanın modern proletaryasının en yetkin bilim adamı ve öğretmeniydi. Kaderin Karl Marks ve Friedrich Engels’i biraraya getirdiği andan bu yana, iki arkadaş yaşamları boyunca çalışmalarını ortak bir davaya adadılar. Ve bu yüzden Friedrich Engels’in proletarya uğruna neler yapmış olduğunu anlamak için, çağdaş işçi sınıfı hareketinin gelişiminde Marks’ın öğretisi ve çalışmasının önemi konusunda açık bir fikre sahip olmak gerekir. Marks ve Engels, işçi sınıfı ve onun istemlerinin, burjuvazi ile birlikte kaçınılmaz olarak proletaryayı yaratan ve örgütleyen mevcut iktisadi sistemin zorunlu bir sonucu olduğunu ilk gösterenlerdir. Onlar, insanlığı onu halen ezmekte olan kötülüklerden kurtaracak olanın, yüce duygulu bireylerin iyi niyetli girişimleri değil de, örgütlenmiş proletaryanın sınıf savaşımı olduğunu gösterdiler. Marks ve Engels, bilimsel çalışmalarıyla, sosyalizmin, hayalcilerin bir buluşu olmadığını, ama modern toplumdaki üretici güçlerin gelişmesinin nihai amacı ve zorunlu bir sonucu olduğunun ilk açıklamasını yapanlardır...”

☆ 24 Temmuz 1968- ‘68 öğrenci liderlerinden Vedat Demircioğlu, polis tarafından İTÜ Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu’nun ikinci katından atılarak katledildi.

☆ 25 Temmuz 1991- İstanbul Paşabahçe Fabrikasında 640 işçinin işten atılmasına karşı fabrika işgal edildi.

☆ 26 Temmuz 1953- Küba’da Fidel Castro’nun liderliğinde Moncada Kışlası basıldı.

☆ 27 Temmuz 1996- ‘96 ÖO eylemi zaferle sonuçlandı

Devrimci tutsakları baskı altına almaya yönelik yayınlanan genelgeye karşı başlatılan Açlık Grevi eylemi 45. günden itibaren Ölüm Orucu’na dönüştürüldü. 27 Temmuz’a kadar süren eylem boyunca Tahsin Yılmaz, Osman Akgün, Ulaş Hicabi Küçük, Ayçe İdil Erkmen, Müjdat Yanat, Altan Berdan Kerimgiller, Hüseyin Demircioğlu, Hayati Can, Ali Ayata, İlginç Özkeskin, Aygün Uğur ve Yemliha Kaya şehit düştüler.

☆ 1 Ağustos 1969- Demirdöküm Fabrikası’nda işgal başladı

İstanbul Silahtar’da Demirdöküm fabrikasında çalışan yaklaşık 2500 işçi üyesi oldukları Türkiye Maden-İş’in işveren tarafından tanınmaması üzerine fabrikayı işgal ettiler. Günlerce süren direniş sonucu sendikalarını kabul ettirmeyi başardılar.

☆ 2 Ağustos 1989- İki tutsak öldürüldü

“1 Ağustos genelgesi” olarak bilinen uygulamalara karşı başlatılan açlık grevlerinin 35. gününde

Temmuz Ayında Şehit Düşen İhtilalci Komünistler

1980 Temmuz- Kenan Özbilek

Sivil faşistlerin saldırısına polisin destek vermesiyle yaşanan çatışmada yaralandı. Yaralı halde işkenceye alındı ve katledildi. Onun bu şekilde ölümü üzerine Yoldaşcan, “İhtilalci komünist böyle savaşır, böyle ölür” diyerek hayranlığını ifade etti. Ve bu söz Kenan Özbilek’in afişlerine yazıldı, duvarlara nakşedildi.

29 Temmuz 1991- Yunus Durmaz

Düşmanla giriştiği bir çatışma sonrası, uzaklaşırken, elinden düşen bombanın yakında oynayan çocuklara zarar vermemesi için üstüne kapandı ve o anda yaşamını yitirdi.

26 Temmuz 1996- Tahsin Yılmaz

27 Temmuz 1996- Ulaş Hicabi Küçük

27 Temmuz 1996- Osman Akgün

‘96 Ölüm Orucu eyleminde ölümsüzleştiler.

işkenceli bir sevkle Aydın'a götürülen tutsaklardan Hüseyin Eroğlu ve Mehmet Yalçinkaya katledildi.

☆ 5-6 Ağustos 1945- Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atıldı.

2. Emperyalist Paylaşım Savaşının bitmesine az bir zaman kala ABD, Japonya'nın üzerinde, atom bombasının gücünü ve etkisini denedi. 500 bine yakın insanın ölmesine, bir o kadarının sakat kalmasına sebep oldu. Atıldığı bölgede çocuklar sakat doğdu, doğal yaşamı yok eden etkisi yıllar sonra bile görüldü.

☆ 9 Ağustos 1901- Amerika'nın yerlileri olan Kızılderililerin elindeki son topraklara da el kondu.

☆ 9 Ağustos 2009- Filistinli şair Mahmud Derviş 67 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Filistin halkının acılarını, umutlarını ve direnişini şiirleriyle anlatarak, en karanlık dönemde Filistin davasının bayraktarlığını yaptı. İsrail, onun katılacağı şiir gecelerini engellemeye çalıştı, yaşadığı mahalleden çıkmasına izin vermedi. Bir dönem FKÖ lideri Arafat'ın danışmanlığını yaptı. FKÖ'nün uzlaşmacı çizgiye kaymasına karşı çıktı ve yolunu ayırdı. ABD'de geçirdiği bir kalp ameliyatı sonrasında öldü. Şiirleri Ortadoğu'da dilden dile dolaştı.

"Kaydet! / Ben Arabım / Adım var yalnız, yoktur soyadım / Öfkeden köpürerek yaşayan / En sabırlı insanıyım bu diyarın... / Karabasan süren bir ailedendir babam / Soylu efendilerden değil / Ve dedem bir çiftçiydi / ne nesebi vardı ne de seceresi! / Kitap okumaktan evvel / Güneşin yükselişiydi bana öğrettiği"

☆ 10 Ağustos 1942- Köy Enstitüleri kuruldu.

☆ 11 Ağustos 2008- DHKP-C'nin kurucusu ve önderi Dursun Karataş yaşamını yitirdi.

☆ 12 Ağustos 1999- Şair Can Yücel öldü

☆ 13 Ağustos 1913- Alman komünisti Bebel öldü. Lenin'in "işçilerin en yakın ve en çok sevdikleri lider" olarak tanımladığı Bebel, Alman komünist hareketinin önderlerindendir. "Kadın ve Sosyalizm" adlı kitabı en bilinen eseridir.

☆ 15 Ağustos 1984- Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla PKK, gerilla savaşını başlattı.

☆ 15 Ağustos 1975- Gençlik hareketinin önderlerinden Harun Karadeniz öldü.

☆ 18 Ağustos 1944- Alman Komünist önder Thaelman katledildi.

☆ 19 Ağustos 1936- F. Garcia Lorca kurşuna dizildi

Yazdığı şiirlerle faşizme karşı halka direnme gücünü ve bilincini aşlamaya çalışan Lorca, Franco yönetimi tarafından kurşuna dizildi.

☆ 20 Ağustos 1981-Devrimci Yol militanı Mustafa Özenç idam edildi.

☆ 21 Ağustos 1944- Varşova'da Nazi işgaline karşı ayaklanma başladı

☆ 23 Ağustos 1927- ABD'de işçi önderleri Sacco ile Vanzetti idam edildi.

ABD'nin Boston kentinde yapılan bir soygun sonrasında işçi önderleri Sacco ile Vanzetti tutuklandı. Olayla hiçbir ilgileri olmadığı halde, sadece işçi ve anarşist olduklarından dolayı yargılandılar. Dünyanın dört bir yanında, onların suçsuz olduğunu haykıran mitingler, eylemler, protesto gösterileri yapıldı. Bu görkemli desteğe rağmen, ABD emperyalizmi bu iki işçiyi elektirikli sandalyede idam etti. Büyük şair Nazım Hikmet, onların arkasından şu dizeleri yazdı: *"Burjuvazi katletti içimizden ikimizi / Bu iki ölü, ölmeyen iki ölümsüzdür / Burjuvazi kavgaya davet etti bizi / Daveti kabulümüzdür."*

☆ 25 Ağustos 1944- Paris, Nazi işgalinden kurtuldu.

Fransız Komünist Partisi tarafından başlatılan direniş, Sovyetler Birliği'nin Nazi ordusunu püskürtmesi üzerine, anti-faşist birliklerle büyük bir ayaklanmaya dönüştü ve işgal altındaki Paris kurtuldu.

☆ 25 Ağustos 1948- Demokratik Kore Cumhuriyeti ilan edildi

☆ 27 Ağustos 2020- "Adalet" talebiyle Ölüm Orucu yapan Avukat Ebru Timtik yaşamını yitirdi.

'96 ÖÖ'da direniş meşalesi; Osman Akgün

1965 yılında Rize'nin Kalkandere ilçesinin Fındıklı köyünde doğdu.

'80 öncesi lisede mücadeleyle tanıştı. Genç bir antifaşist iken, 12 Eylül yıllarında tasfiyeciliğin batağına saplananları, mücadele etmeleri için zorladı. İhtilalci komünistlerle tanışana kadar kendini ve yakın çevresinin devrimci yapısını korumayı başardı. Derneklerde tiyatro ve halk oyunları öğretmenliği yaptı.

Bunları salt sanatsal faaliyet için yapmıyordu.

Faşist cunta yıllarında, devrimci bir çevre yaratmak ve geliştirmek istiyordu. Sıcakkanlı yapısı, hesapsız ilişkileri, fedakar kişiliğiyle, bulunduğu her alanda öne çıkar, kendini sevdiren ve kabul ettirirdi.

1990 yılında ihtilalci komünistlerle tanıştı ve kavga da yerini aldı. Osman Yaşar Yoldaşcan Müfrezesi'nin ilk üyelerinden oldu. Hainlerin, muhbirlerin cezalandırılmasından, kamulaştırma eylemlerine kadar tüm görevleri titizlikle yaptı. Pratik zekasıyla her sorunu halletmeye çalıştı. Yoldaşlarını koruma duygusu ve refleksi çok güçlüydü.

Kuruluş yıldönümünde yapılan bir eylemin hazırlığı sırasında polisle çatışmaya girdi. Yaralı halde girdiği Gayrettepe işkencehanelerinden başı dik çıktı. Hapishanelerde de hep özgürlük tutkusuyla yaşadı. '95 yılında yarım kalan özgürlük eyleminin mimarlarındandı.

Sağmalcılar'dan Ümraniye'ye sevkler gündeme geldiğinde, sorun çıkmaması için gönüllü oldu Osman.

13 Aralık 1995'te Ümraniye direnişinde barikatların önündeydi; 4 Ocak 1996'da Ümraniye katliamında da üç gün boyunca barikatların başında oldu.

1996'da tüm hapishanelerde genel direniş başladı; ı zaman, Ölüm Orucu'na gönüllü oldu.

Giderek ağırlaştığı ölüme yaklaştığı zaman da şunları yazdı: *"Ölümlü yüzyüze kaldığım her tarihte ölümün üzerine giderek onu yendim. Ölüm ne ki, önemli olan yüzümüzün düşmana dönük, başımızın dik olmasıdır. Bu direnişte Fatih'in BİZ KAZANACAĞIZ'ı nasıl yaygınlaştı değil mi? Bu müthiş gurur veriyor. Evet, bedenlen ölebiliriz ama BİZ KAZANACAĞIZ!"*

Kısa bir süre sonra bilincini yitirdi. Sayıklamalarının bile düşmanla savaştı, tıpkı kendisine hep örnek aldığı Fatih yoldaşı gibi... Ve 69. gün ölümsüzler kervanına katıldı.

☆ 24 Temmuz 2002- Adnan Yücel öldü

Alnınızda dalgalanan bayraklar adına bayraklarda yaşayan ölümsüzler adına durmak yok bu koşuda, teslim olmak yok ağıt yok dilimizde dizlerde, titreme yok kaç güneş sönerse sönsün içimizde hep aydınlıkta yakalayacağız ölümü ya şafak sökerken ya güneş yükselirken sizin sesiniz olup sizi haykıracağız Biz kazanacağız!

Kavganın şairi Adnan Yücel, 12 Eylül'ün en karanlık yıllarında, umudunu kaybetmeyenlerdendi. Bu umut ve arayış, onu ihtilalci komünistlerle buluşturdu. En güzel ürünlerini o yıllarda verdi. 12 Eylül karanlığına karşı verilen görkemli direnişten ilham alarak şiirlerini yazdı. "Yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek" şiir kitabı, onun sanatının doruğudur. Bu kitap için övgüde bulunanlara, "yazana değil, yazdırana bakmak lazım" diyerek, sanatın dayanması gereken doğru rotayı gösteriyordu. Sonrasında Kürt halkının direnişini "Ateşin ve güneşin

çocukları" adlı şiir kitabında ölümsüzleştirdi. "Çukurova Çeşitlemesi", "Gelenek Tohumu" gibi eserleri, şehitlerimizin görkemli yaşamlarını ve direnişlerini anlatır.

☆ 14 Ağustos 1956- Bertolt Brecht Öldü

Yazdığı şiirler ve oyunlar, bugün bile dünyada milyonlarca işçi ve emekçi tarafından, devrimciler tarafından bilinen Brecht, Alman faşizmine karşı mücadele içinde yer alan, sanatla devrim, sanatçıyla parti arasındaki ilişkiyi güçlü bir biçimde tanımlayan bir şairdir. Gerek şiirlerinde, gerekse tiyatro eserlerinde, faşizme karşı mücadele, yeraltı savaşımı ve direniş önemli bir yer tutar. Sanatını mücadelenin içinde yoğurarak, gittikçe olgunlaştı ve faşizme karşı mücadelede şiirlerini bir silaha dönüştürdü. O savaşın yıkımı karşısında direnci, inancı aşıladı işçilere ve emekçilere. Sade ama son derece güçlü bir anlatıma sahip olan eserleri, bugün de değerinden kaybetmemiştir.

Gelecek olan savaş / İlk savaş değil. / Daha önce / Başka savaşlar da oldu. / En sonuncusu bittiğinde / Kazananlarla yenilenler vardı. / Yenilen yanda yoksul halk / Açlıktan kırıldı. / Kazanan yanda / Açlıktan kırıldı yine yoksul halk.

“Parlamentodan yararlanmak” mı “Barışçıl devrim” hayalleri yaymak mı?-2

Geçen sayımızda parlamentonun tarihsel evrimini, Marksist-Leninistlerin parlamentoya ve parlamententer mücadeleye bakışını, genel hatlarıyla ortaya koymuştuk. Ardından gerek dünyada gerekse ülkemizde ye-

niden hortlayan parlamentarizmin nedenlerini, geçmişten bugüne gelişimi üzerinden yerli yerine oturtmaya çalıştık. Özellikle 2000’li yıllardan itibaren artan parlamentarist eğilim, kitleleri sadece sandığa, sandıktan çıkacak değişime kilitlerken, seçimlerin ve parlamento-nun giderek daha göstermelik hale geldiğini, hile ve manipülasyonla-rın çok daha rahat ve açık biçimde yapıldığını ifade ettik. Egemenleri böylesi pervasız kılan, hiç kuşkusuz kitlelerin örgütsüzlüğüydü. Bunun da altında tasfiye ve teslimiyet süreciyle gerileyen devrimci yapıların reformizmin etkisi altına girmesi, reformizmin baskın hale gelmesi yatıyordu. Bu durumu ülkemizde çok somut biçimde yaşa-dık, yaşıyoruz...

Son seçimler, parlamentarizmin yarattığı sonuçları ve bu konu-da ML ideolojik-siyasi bakışı, bir kez daha doğrulayan bir kesit oldu.

Parlamentaristlerin, kendi durumlarını meşrulaştırmak için kullandıkları argümanlardan birisi de, komünistlerin, özellikle de Rusya’da bolşeviklerin Çarlık Rusyası’nda Duma seçimlerine katıl-mış olmasıydı. Parlamentodan yararlanmakla, parlamento-yu değişi-min tek aracı gibi sunmak, hatta bu şekilde “barışçıl devrim”in ola-bileceğini savunmak, bambaşka şeylerdi ve birbirine gece ile gündüz kadar zıttı.

Bu bölümde, parlamentarizm ile, komünistlerin parlamentondan yararlanma ilkesi arasındaki temel farkı, Rusya’da Bolşeviklerin Duma seçimlerine nasıl ve neden katıldıkları ve orada nasıl çalış-tıkları üzerinden somut biçimde ortaya koyuyoruz. Seçimlere dair doğru sonuçlar çıkarabilmek için, bu tarihsel gerçeklerin hatırlanma-sının zorunlu olduğunu düşünüyoruz.

* * *

Rusya’da Bolşeviklerin parlamento deneyimi

Her tür revizyonist-reformist akım, parlamento düşkünlü-ğünü perdelemek ve devrimci-demokrat kesimleri yedeklemek için, varolan düzeni değiştirmek amacıyla parlamento-yu gir-diklerini iddia eder. Kendilerine karşı çıkan devrimci ve komü-nistleri ise, “sekteklik”le, “dönemin ruhuna ayak uyduramamak”la suçlar. Rusya’da Bolşeviklerin “parlamentodan yararlanma”

taktikleriyle, kendilerinin parlamante-rist hayaller yayan görüşlerini aynı şey-miş gibi göstermeye çalışırlar. Devrim fikrinden uzaklaşıp düzen-içi çözümler aramakla, devrim için parlamento dahil her tür burjuva kurumdan yararlanma ilkesini aynılaştırmaya kalkarlar.

Seçimlere katılıp katılmamak, parla-mentoya girip girmemek, her ülkeye ve koşullara göre belirlenen “taktiksel” bir durumdur tabi ki. Fakat hangi taktik uy-gulanırsa uygulansın, seçimler ve parla-mento konusunda ML’nin temel yaklaşı-mına bağlı kalınmıştır.

Taktikler, geniş kitlelerin gerçek-leri daha iyi görmesini sağlamak, devrimi yaklaştırmak için belirlenir; ona uygun bir şekilde yaşama geçirilir. Diğer türlü, sözde “taktiksel başa-rı” adına programın, temel ilkelerin gözardı edilmesidir ki, bu da revizyo-nizmin atası sayılan Bernstein’in “hareket her şeydir, nihai amaç hiçbir şey” pragma-tizmine sürüklenmekten başka bir şey değildir.

Taktiğin programla, reformlar için mücadelenin devrimle olan bağı, Bolşeviklerin parlamento deneyiminde de çok net biçimde görüyoruz. Parlamento-yu yaklaşımdan, milletvekili adaylarını belirleme süreçlerine, milletvekillerinin parlamentoda çalışma şeklinden, işçi ve emekçilerle kurduğu bağlara kadar, her aşamada reformist-revizyonist yaklaşımlar-dan ne denli farklı olduğunu da...

Bolşeviklerin parlamentodaki (Duma) çalışmalarını anla-mak için Rusya’nın devrim öncesi durumunu kabaca bilmek gerekiyor.

Çarlık Rusyası’nda kapitalist gelişme diğer ülkelerden daha sonra başladı. 19 yy ortalarına dek toprak köleliğine (serflik) dayanan bir ekonomi biçimi baskındı. 1861’de köylü isyanla-rı üzerine Çarlık, toprak köleliğini resmi olarak kaldırıl-dı, fakat kalıntıları uzun yıllar sürdü. Ağır vergi yükü altın-da ezilen köylüler, kentlere göçüyor ve fabrikalara ucuz işgücü oluyordu. İşçilerin ve köylülerin hiçbir politik hakkı yoktu.

Bu koşullarda Çar’a “danışmanlık” yapan bir meclis dışın-da, halkın kendi oylarıyla seçtiği bir yasama meclisi sözkonusu değildi. 1905 yılında patlak veren devrim, Çarlığın iktidarını ciddi biçimde sarsınca, Çarlık 17 Ekim 1905’te bir manifesto yayınladı. “Vicdan, söz, toplantı ve dernek kurma özgürlüğü”nü getireceğinin ve buna bağlı olarak bir “Yasama Duması” topla-yacağını sözünü verdi.

Çarlığın bu vaatleri, elbette kitleleri yatıştırmak, kendine zaman kazanmak içindi. Gücünü toparlayıp devrime darbe indirmek istiyordu. Lenin, Çarlığın 17 Ekim manifestosunu, “güçlerin geçici bir denge anının dile gelişi” olarak yorumladı. Çardan manifestoyu koparmış olan işçi ve köylülerin, henüz Çarlığı devirecek güçte olmadığını, buna karşın Çarlığın da artık eski yöntemlerle ülkeyi yönetemediğini söylüyordu. (Bolşevik Parti Tarihi, Bilim ve Sosyalizm Y. sf.100)

Çarlık hükümeti, 1905 yılının Aralık ayında Duma’yı top-lamak için bir seçim yasası çıkardı. Bu yasaya göre halkın yarı-dan fazlası -örneğin kadınlar ve 2 milyondan fazla işçi- oy hak-kından yoksundu. Seçimlerde eşit oy hakkı yoktu. Seçmenler 4 kesime (toprak ağaları, burjuvazi, köylü ve işçi olarak)

Taktiğin programla, reformlar için müca-delenin devrimle olan bağı, Bolşeviklerin parlamento deneyimin-de de çok net biçimde görüyoruz. Parlamen-toya yaklaşımdan, milletvekili adaylarını belirleme süreçlerine, milletvekillerinin par-lamentoda çalışma şeklinden, işçi ve emek-çilerle kurduğu bağlara kadar, her aşamada reformist-revizyonist yaklaşımlardan ne denli farklı olduğunu da...

ayrılmıştı. Gerçekte “gizli oy” diye bir şey de yoktu. Bir avuç toprak ağası ile kapitalistin, milyonlarca işçi ve köylüye karşı sayı üstünlüğünü elde edeceği bir Duma’nın oluşmasına uygun bir seçim yasası hazırlanmıştı.

Duma’ya ve seçimlere yaklaşım, Menşevik-Bolşevik ayrımını bir kez daha su yüzüne çıkardı. **Menşevikler, halkın taleplerinin devrim olmaksızın da gerçekleşebileceğini savunuyor, Çarlık’tan kurtulmanın en iyi çaresi olarak Duma’yı görüyorlardı. Bolşevikler ise, Duma’ya “Çarlığın yara-larını örten ve rahatsız ettiği zaman hemen kaldırıp atacağı bir paravan” gözüyle bakıyorlardı.** (age sf. 110) Bunun bir sonucu olarak Menşevikler I. Duma seçimlerine katıldılar ve Duma’da yer aldılar, Bolşevikler ise, Duma’yı boykot ettiler.

Bolşeviklerin söylediği gibi, Çarlık, devrimin yenilgiye uğradığını farketmediği bir anda I. Duma’yı dağıttı. Bolşevikler devrimin yükseliş yıllarında Çarlığa karşı ayaklanan kitlelerin “anayasa yolu” ile saptırılmasına karşı çıkmışlar, halkı

Bolşeviklerin par-lamentoya ilkesel yaklaşımı başından itibaren aynı kaldı. Menşeviklerle her dö-nem “iki ayrı çizgi”ye sahip oldular. Dolayısıyla taktikleri de, parlamentoda çalışma tarzları da onlardan çok farklı oldu.

Çarlığı devrimci bir tarzda alaşağı etme-ye çağırmışlardı. Duma’yı boykot etmiş-ler ve bu tutumları kitlelerden büyük bir destek almıştı. Ne var ki, **devrimin ye-nilgisinin kesinleştiği bir dönemde, aynı taktiği izlemek doğru olmaya-caktı. Değişen koşullar, taktiğin de değişmesini zorunlu kılıyordu.** Sü-reçteki değişimi kavrayan Bolşevikler, İkinci Duma’ya katılma kararı aldılar.

Bolşeviklerin Duma’da yeralış tarzı

Lenin, “Sol Komünizm-Bir Çocukluk Hastalığı” adlı kitabında Bolşeviklerin deneyimlerinden çıkardığı sonuçları sı-ralar ve teori düzeyine yükseltir: “Bizim için ömrünü doldurmuş olan bir kurum, he-nüz sınıf için, kitleler için ömrünü doldur-mamış ise, içinde çalışmak gerekir” der. Bir başka ifade ile “gerici kurumları dağıtacak güçte olmadığımız sürece, bu kurumlarda çalışma” zorunluluğunu vurgular. (İnter Y. sf. 55)

Bolşevikler, “somut durumun somut tahlili” üzerinden 1905 devrimi sonra-sında seçim taktiklerini de değiştirdiler.

Fakat parlamentoya bakışları değişmedi. *“İşçi sınıfının politik partileri, parlamenten-ter savaşımdan yararlanmaktan, parlamentoda yer almaktan yanadırlar; ama parlamenten-ter avanaklığa, yani parlamenten-ter savaşımın tek ya da her durumda başlıca politik savaşım biçimi olduğu inancına da amansızca karşı koyarlar.”* (Lenin, aktaran Bütün Ülkele-rin İşçileri Birleşiniz, Bilim ve Sosyalizm Y. sf. 233)

Bolşeviklerin parlamentoya ilkesel yaklaşımı başından itibaren aynı kal-dı. Menşeviklerle her dönem “iki ayrı çizgi”ye sahip oldular. Dolayısıyla tak-tikleri de, parlamentoda çalışma tarzları da onlardan çok farklı oldu. *“Parlamento seçimlerine ve parlamento kürsüsünden mü-cadeleye katılmanın devrimci proletaryanın partisi açısından anlamı”* diyordu Lenin, *“sınıfın geri katmanlarını eğitmek; ezilen, korkutulan ve bilisiz kır kitlelerini uyandı-rıp aydınlatmak”*tır. Daha Duma’ya ka-tılmadan önce, Menşeviklerin yaptıkla-rının tersine, liberal burjuvazi ile blok oluşturup “yasama” işlerine katılmaya-caklarını ilan ediyor ve oraya *“devrimin yararına bir kürsü olarak kullanmak için”*

Yeniden körüklenen “barışçıl devrim” hayali

Günümüzde “yeni” olarak lanse edilen ve sanki kendilerinin icadymış gibi sunulan “teori”lerin hiçbir “yeni” değildir. “Eskimiş” olduğu savıyla Marksizm-Leninizm’e savaş açanların savundukları, ML’den çok daha “eski” görüşlere dayanmaktadır. Öyle ki, **daha Marksizm ortaya çıkmadan önce 17. 18. yüzyılda ortaya çıkan “ütopik sosyalistler”in görüşlerini bile “yeni” olarak pazarlamaya kalkıyorlar.** Marks ve Engels’in “bilimsel sosyalizm”e ulaşmasıyla geride kalan “ütopik” görüşler, ‘90’lı yılların ardından yeniden pi-yasaya sürülebildi. “İnsancıl sosyalizm”den, “ütopyamız” sözcüğünün yaygın kullanımına kadar, bunu ülkemizde de gördük.

“Barışçıl devrim” ve ona dayanak olarak sundukları “üretici güçler teorisi” de (bilimsel-teknik gelişmeyle birlikte kendiliğinden sosyalizme geçiş) her sıkışma anında yeniden piyasaya sürülen görüşlerdendir. Aynı şekilde parla-mentarizmin yaygınlaşması da bu teorilerin parlatılmasıyla atbaşı gitmiştir.

Örneğin Almanya’da **Lassalle, genel seçimler ve üretici güçle-rin gelişimiyle “gerici Prusya Devleti’nin özgür bir ‘halk devleti’ne dönüştürülebileceği”ni vaaz etmiştir.** Marks, “Gotha Programının Eleştirisi” adlı yapıtında, Lassalci “özgür halk devleti” anlayışını eleştirmiş, *“binlerce şekilde ‘halk’ sözcüğünü, ‘devlet’ sözcüğü ile birleştirerek, sorun bir adım ilerletilemez”* demiştir. Ve bilimsel incelemelerinin yanı sıra 1848 devrimleri ve 1871 Paris Komünü deneyimleri üzerinden, kapitalist toplumla komünist toplum arasındaki devletin, *“proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka bir şey olamayacağı”* gerçeğine ulaşmışlardır.

Keza revizyonizmin atası sayılan **Bernstein, iş yasasının düzeltilmesi, sendikaların, kooperatiflerin etkinliklerinin, işçi sınıfının parlamentoda temsilinin artması ile, tüm ekonomik, siyasi ve sosyal sorunların çözü-lebileceğini iddia etmiştir.** İşçi sınıfının, parlamentoda salt çoğunluğu elde ederek, -oyların yüzde 51’ini alarak- amaçlarına barışçıl yoldan ulaşabilece-ğini söylemiştir. *“Çoğunluğun arzusu hükümler olursa”* der Bernstein, *“devlet sınıf karakterini yitirir, tüm toplumun çıkarlarını temsil eden bir organa dö-nüşür.”* Böyle bir devlette işçi sınıfı partisinin, diğer sınıf ve partilerle işbirliği

yapmasını ve “gericilere” karşı bu devleti savunmasını ister. (Bu da bize çok tanıdık geliyor olmalı!) Dolayısıyla **proletarya partisinin “toplumsal devrim-ci” değil, “toplumsal reformcu” bir parti olması sonucuna varır.**

Bu görüşler, daha sonra tarihe “dönem” olarak geçen Kautsky ve yandaş-larınca savunulacaktır. II. Enternasyonal partileri olarak da geçen dönemin sosyal-demokrat partileri, “genel oy” ve “burjuva demokrasisi”ni göklere çıkarmış ve I. emperyalist savaş sırasında “vatan savunması” adı altında kendi burjuvalarının yanında savaşacak raddeye varan “sosyal-şovenist” gö-rüşler savunabilmiştir. **Kautsky, “barışçıl devrim”den “ultra-emperyalizm” teorisine uzanan çizgisiyle, sınıf işbirliğine giden yolun en seçkin lideri olur.** Ekim Devrimi’ni “Marksist teoriden kopma” diye niteleyip “yasadışı” ilan edecek kadar saldırgan bir tutum izler. Devrime ve proletarya diktatörlüğü-ne saldırıda, koçbaşı rolünü üstlenir. Tam da emperyalist savaş döneminde ve dünyanın Ekim Devrimi ile sarsıldığı sırada, burjuvaziye eşsiz bir destek sunar.

Ekim Devrimi’nin zaferi ve Lenin’in üstün teorik bilgisi ile Kautsky, ulusla-rarası komünist hareket üzerindeki etkisini kaybedecektir. “İkinci Enternasyo-nal” ve onunla simgelenen sınıf uzlaşmacı teoriler çökmüş, Lenin ve Stalin önderliğinde Üçüncü Enternasyonal (Komüntern) dönemi başlamıştır. Fakat **Kautsky’nin ve öncesi revizyonist önderlerin “teori”leri, devrim ve sos-yalizmin geriye düştüğü her dönemde yeniden piyasaya çıkacaktır.**

Daha II. emperyalist savaş sürerken, ABD Komünist Partisi’nin Başkanı **Browder, kapitalist gelişmenin ve uluslararası durumun değiştiğini ileri sürerek, ML’yi “dogma”, “şematik” olarak nitelemiş ve “çürümüş” ilan etmiştir.** Bu, ABD emperyalizminin devrimci ve komünist partileri ideolojik olarak teslim alma saldırısının ilk işaretidir. Browder, Amerikan emperyalizmi-nin artık gerici olmadığını, demokratik yollarla gelişebileceğini, tüm toplumun yaralarını sarabileceğini söylemekte, daha ileri giderek *“komünizm, yirminci yüzyılın Amerikanizmidir”* demektedir. Buradan hareketle komünist bir partiye gerek olmadığı sonucuna varacak ve 1944’te Komünist Partisi’ni dağıtacaktır.

gideceklerini duyuruyordu.

Bolşevik vekiller bu bilinç açıklığı ile II. Duma seçimlerine katıldılar. Ama daha adaylık aşamasından itibaren birçok engeli aşmakla karşı karşıyaydılar. Seçim öncesi tutuklanma olasılığı yüksek olduğundan, adaylar son ana kadar açıklanmıyordu. **İşçiler, gizli toplantılarda (kır gezintisi altında) delegelerini belirliyordu. Duma'ya gidecek işçi vekillerini bu delegeler seçiyordu.** Parti, kendi adayını saptıyordu, fakat bu adayın işçilerin ezici çoğunluğu tarafından benimsenmesi gerekiyordu. Politik görüşlerinin yanı sıra kişisel özellikleri, işyerindeki faaliyetleri, mücadeledeki tutumu vb. önem kazanıyor, işçiler ona göre oy veriyordu. Buna karşın **Çarlık rejimi, istemedikleri adaylar seçildiğinde sonuçları iptal edebiliyordu. İşçiler ancak grev yaparak rejime geri adım attırıyor ve kendi adaylarını Duma'ya gönderiyordu.**

Bolşevik vekiller, seçim kampanyasını bile yeraltından örgütlenmek zorundaydı. Çünkü parti, Çarlık polisinin sürekli saldırısı altındaydı. Menşeviklerden farklı olarak Partinin önderleri

ya yeraltındaydı ya da sürgünde. Yasal çalışma ile yasadışı çalışmayı içiçe yürüterek Duma'ya 11 Bolşevik vekili göndermeyi başardılar.

İkinci Duma'da 12 Menşevik, 11 Bolşevik milletvekilinin oluşturduğu bir "sosyal-demokrat grup" oluştu. Fakat Çarlık, beklediğini bulamadığı II. Duma'yı da dağıttı. Sosyal-demokrat milletvekilleri tutuklandı, sürgüne yollandı. Bolşeviklerin daha başta öngördükleri gibi Duma, Çarlığın "yaralarını saran ve gerekli gördüğü zaman da kaldırıp attığı bir paravan"dı gerçekten de.

İkinci Duma'daki Bolşevik vekiller, müebbet hapisle yargılanıp Sibirya'ya sürüldüler. Bunun üzerine Lenin, "bazıları Duma kürsüsünü Bakan olmak için terk eder; diğer bazıları, işçi milletvekilleri de mahkum olmak için" diyecekti. Yani Duma'da işçi milletvekili olmak, "ateşten gömleği giymek" gibiydi. Daha baştan tutuklanmayı, sürgünü, hatta ölümü göze almayı gerektiriyordu. (İki Bolşevik vekil, Herzenstein ve Yollos, polis ve gerici saldırganların işbirliği ile bir suikast sonucu öldürüldüler.)

Ama Bolşevikler yılmadı. Duma'yı

Bolşevik vekiller, seçim kampanyasını bile yeraltından örgütlenmek zorundaydı. Çünkü parti, Çarlık polisinin sürekli saldırısı altındaydı. Menşeviklerden farklı olarak Partinin önderleri ya yeraltındaydı ya da sürgünde. Yasal çalışma ile yasadışı çalışmayı içiçe yürüterek Duma'ya 11 Bolşevik vekili göndermeyi başardılar.

devrimin ve örgütlerinin büyümesi doğrultusunda kullanmayı sürdürdüler.

Çarlığın yeni seçim yasası ile Üçüncü Duma'da, sömürücü sınıflar öncekilerden daha büyük bir çoğunluğa ulaştı. Buna rağmen sosyal-demokratlar, (9 Bolşevik, 9 Menşevik olarak) 18 kişi ile temsil edildiler. Rusya'da 5 yıllık yasaama sürecini tamamlayan tek Duma bu oldu. Çünkü Üçüncü Duma, Çarlık hükümetinin her isteğini yapıyordu. Sosyal-demokrat ve ilerici temsilcilerin sayısal gücü, hükümetin sunduğu karar tasarılarını durdurmaya yetmiyordu. Buna karşın **Bolşevik vekiller, "hükümetin sunduğu tasarıları onaylama" sürecinde yeralmayı reddediyorlar, Duma kürsüsünü devrimci ajitasyon için kullanıyorlardı.**

Bolşevikler, bu süre içinde geniş kitlelere seslenme ve onları etkileme bakımından Duma'daki vekillerin oynadığı rolü görmüştü. Daha önemlisi, koşullarda ciddi bir değişiklik olmadığından, Dördüncü Duma'ya da katılmaya karar verdiler.

Dördüncü Duma döneminde, 1905 Devrimi sonrasında geriye çekilen işçi

Browderizm, ABD ve Güney Amerika'da etkili oldu ve ABD'nin ikinci empeyalist savaş sonrası "Marshall Planı"nın ideolojik destekçisi olarak ona hizmet etti. O sırada SSCB'nin faşizme karşı elde ettiği zafer ve II. emperyalist savaş sonrası Doğu Avrupa'yı da içine alan "sosyalist blok"un kurulmasıyla Avrupa'da fazla etkili olamadı. Ancak Fransa, İtalya, İspanya gibi Batı Avrupa'daki komünist partiler, savaşa ve faşizme karşı muazzam bir savaş vermelerine rağmen, "iktidar pespektifi"nden yoksun oluşlarından dolayı, iktidarı ele geçiremediler. Bu zaafı, savaş sonrası kendi burjuvalarıyla uzlaşmaya, kurulan hükümetlere desteğe, hatta içinde yer almaya kadar götürdü.

II. emperyalist savaştan sonra Avrupa'da faşist partiler yasaklandı, komünist parti dahil sol partilerin seçimlere katılmasının önü açıldı, burjuva demokrasisinin daha geniş ölçüde uygulanmasına geçiş yapıldı. Bu, başta komünistler olmak üzere ilerici güçlerin yıllar süren mücadeleleriyle faşizmi yenmesi ve özgürlük alanlarını genişletmesiyle mümkün olmuştu. Fakat burjuvazi, artık değişmiş ve bunları kendisi sunmuş gibi görünerek, reformist hayallerin doğmasına zemin hazırladı. **Kitleler içinde faşizmin ebediyen yenildiği, burjuvazinin değiştiği, artık demokratik hakları tanıdıkları vb. hayalleri ortalığa yayıldı.**

Komünist partiler de, seçim ve parlamento yoluyla iktidarı barışçı yoldan ele geçirebileceklerine inanmaya başladılar. Fransa ve İtalya'da savaş sonrası hükümetlerde iki-üç "komünist" bakanın yer alması, bu fikri iyice pekiştirdi. Giderek komünistlerin ağırlığında hükümetlerle sosyalizme geçebileceklerini düşündüler.

Oysa burjuvazi, bu bakanlıkları, faşizme karşı mücadelede güçlenen komünistleri düzene entegre etmek için, geçici bir ödün olarak vermişti. **Partizan birliklerinin silahsızlandırılması gerekiyordu ve bunu bizzat parti yönetimleri aracılığıyla yapmaları daha rahat olacaktı.** Bunu başardıktan sonra burjuvazi, "komünist" bakanları hükümetten attı. En fazla yüzde 10 civarında oy oranlarıyla, düzenin muhalif partilerinden biri haline getirdi.

Başını İtalya Komünist Partisi Başkanı Berlinguer'in çektiği "Avrupa Komünistleri" Lasselle, Bernstein ve Kautsky'den devraldıkları "barışçıl yoldan

sosyalizm" tezini, bir kez daha "yeni" olarak sundular. Bizde '90'lardan sonra moda olan "proletaryanın artık değiştiği", "bir avuç burjuvazi dışında herkesin işçileştiği", "teknolojinin olağanüstü gelişmesiyle kapitalizmin farklılaştığı" türünden tezler, o yıllarda ortaya atıldı.

Berlinguer, 1956'da "Sosyalizmin İtalyan Yolu" adını taşıyan "yeni" programıyla, İtalya KP'sini sosyal-demokrat bir partiye evrilitti. Komünist ya da kapitalist olmayan "üçüncü yol" teorisini ortaya attı. ("Üçüncü yol" '90'larda İngiliz İşçi Partisi Başkanı Blair yeniden parlattı. Sonrasında Kürt ulusal hareketin çok sık kullandığını bir argüman oldu.)

Fransa Komünist Partisi, De Gaulle'ün hükümetine girdikten sonra, Fransa'nın Cezayir işgaline bile karşı çıkmadı. Cezayir halkının kurtuluş mücadelesine destek sunmadığı gibi, Cezayir Komünist Partisi'nin mücadeleye katılmasını da engelledi.

İspanya Komünist Partisi, yasallaştırabilmek ve lider kadroların ülkeye dönmelerini sağlamak için, Kral Juan Karlos rejimini, yani monarşiyi "demokratik" olarak niteleyecek kadar ileri gitti. Monarşistler de bu boyun eğiş üzerinde onlara yol açtılar.

Kısaca, "Avrupa Komünistleri" olarak bilinen İtalya, Fransa ve İspanya komünist partileri, Avrupa'da yıpranan sosyal-demokrat partilerin yerini doldurdular. "Demokratik sosyalizm" adı altında burjuva demokrasisini savundular. Onların yalan ve demagojilerini, kuramsal hale getirip cilalayarak emekçileri kandırdılar.

Bu dönemin, Stalin'in ölümünün ardından sosyalist SB'deki geriye dönüşle birleşmesi, durumu daha da kolaylaştırdı. Kruşçevçiler de "barışçıl yoldan sosyalizm", "barış içinde birarada yaşama" tezleriyle sınıf işbirliğine kapıları sonuna dek açtılar. Reformizmin bu denli pervasız bir şekilde ML'ye saldırmalarında büyük rolleri oldu.

Bugün yeniden parlamentarist hayaller körükleniyor. Bunun etkilerini ülkemizde de görüyoruz. Ama gerçekte "yeni" ve "kendilerinin icadı"ymış gibi sunulan bu görüşlerin, 150 yıl öncesine dayanan revizyonizmin cephaneliğinden ayrılmış görüşler olduğunu, tarihe kısa bir göz atan herkes görebilir.

hareketi, yeniden yükseldi. Bu durum, Duma'daki Bolşevik milletvekillerine çok daha önemli görevler yükledi. **Çarlık Rusyası'nın, 1914'te başlayan I. emperyalist savaşa katılmasına karşı, Duma'da da mücadele bayrağını açan vekiller tutuklandı, Sibirya'ya sürgüne gönderildi.** Ta ki, Şubat Devrimi ile özgürleşene dek sürgün hayatı yaşadılar.

Duma'da Bolşeviklerin farkı

Bolşeviklerin Duma'ya giden vekilleri belirleme süreçleri, partiyle olan organik bağları, çalışma tarzı ve yüklendikleri görevler, işçilerle ve onların mücadelesiyle kurdukları bağlara kadar her aşaması, sadece Menşevikler'den değil, Duma'da temsil edilen tüm akımlardan farklıydı.

Seçim kampanyası, Duma'da birkaç sandalye elde etme hedefiyle yürütülüyordu. Adayların seçilmesi, başlı başına bir amaç değildi çünkü. Kampanya sürecinde ve Duma kürsüsünden, ajitasyon-propaganda olanaklarını kullanıyorlar ve kitlelerin örgütlenmesine katkı sağlıyorlardı. O yüzden **parti, vekillerden programatik-ilkesel görüşlerin revizyona tabi tutulmadan ifade edilmesini istiyordu. Bolşevik vekiller de o şekilde konuşuyor ve yazıyorlardı.**

Menşevikler ise mücadele taleplerini daraltıyorlar, rejim açısından kabul edilebilir hale getiriyorlardı. Bolşeviklerden farklı olarak liderleri şehir merkezlerinde legal komundaydılar. Bu durum basın dahil olmak üzere çeşitli yasal olanakları daha rahat kullanmalarını sağlıyordu.

Bolşevik vekiller, partiye sadece ideolojik-siyasi olarak değil, örgütsel olarak da bağlıydılar. Her tür yasal faaliyet gibi, parlamento grubu da, yeraltına tabiydi. Doğrudan partinin Merkez Komitesi'ne bağlı çalışıyorlar ve partinin kongre-konferanslarında temsil ediliyorlardı. Partiyle organik bağları hiç kesilmedi ve onun kararları doğrultusunda faaliyetlerini yürüttüler. Buna karşın **Menşevik vekiller, partiden bağımsız çalışmak gerektiğini söylüyorlardı.** Pratikte de partinin üst organlarından bağımsız hareket ediyorlar, parti disiplinine uymuyorlardı. Zaten daha seçim aşamasında milletvekili adaylarının “*kişisel niteliklerine bakılarak seçilmesi*”ni savunmuşlar, o şekilde Duma'ya gelmişlerdi. Oysa Bolşevikler, politik görüşlerin esas alınmasını savunuyor ve o niteliklere sahip adayları öne çıkarıyorlardı.

Diğer yandan Bolşevik milletvekillerinin görevi, sadece Duma'daki

Seçim kampanyası, Duma'da birkaç sandalye elde etme hedefiyle yürütülüyordu. Adayların seçilmesi, başlı başına bir amaç değildi çünkü. Kampanya sürecinde ve Duma kürsüsünden, ajitasyon-propaganda olanaklarını kullanıyorlar ve kitlelerin örgütlenmesine katkı sağlıyorlardı. O yüzden parti, vekillerden programatik-ilkesel görüşlerin revizyona tabi tutulmadan ifade edilmesini istiyordu. Bolşevik vekiller de o şekilde konuşuyor ve yazıyorlardı.

Menşevikler ise mücadele taleplerini daraltıyorlar, rejim açısından kabul edilebilir hale getiriyorlardı. Bolşeviklerden farklı olarak liderleri şehir merkezlerinde legal komundaydılar. Bu durum basın dahil olmak üzere çeşitli yasal olanakları daha rahat kullanmalarını sağlıyordu.

faaliyetlerle sınırlı değildi. Partinin yayın organlarına yazı yazmak, sendikalarla ilişkiyi sürdürmek, ülke çapında işçilerle bağlantı içinde olmak, eylemlerine gitmek, oralarda konuşmalar yapmak, taleplerini yaymak gibi birçok görevleri vardı. **Gerçek anlamda işçi sınıfının temsilcileriydiler. İşçilerden ve kitlelerden hiç kopmadılar. Ülkenin dört bir yanından gelen işçi mektuplarını okuyor, onların sorunlarını Duma kürsüsünden duyuruyor ve fiilen de yanlarında oluyorlardı.** Birçok bölgeden işçiler, bürolarına geliyor, sorunlarını ifade ediyorlardı. Bolşevik milletvekilleri de “dokunulmazlık”larını, olanaklarını, sınıfın örgütlenmesi ve mücadelenin yükseltilmesi doğrultusunda kullandılar. Hem de polis takiplerine, ajan sızmalarına, başlarında sallanan tutuklanma ve sürgün kılıcına rağmen...

Bolşevik vekiller, bütün bu zorluklara göğüs gererek, Duma içinde militan bir duruş sergilediler. Dördüncü Duma'da yeralan Badayev şunları söylüyor: “İlk günde Duma Başkanlığı Seçimi'ne katılmayı reddetmemiz, bizim açımızdan ‘parlamentar’ faaliyet diye bir sorunun bulunmadığını gösteriyordu. İşçi sınıfı açısından Duma'nın anlamı, ülkedeki devrimci mücadeleyi güçlendirmek ve sağlamlaştırmaktı sadece... Hiçbir şekilde Duma çoğunluğuyla işbirliği yapmamak ve onları işçilerin gözünde teşhir etmek; soyluların ve toprak sahiplerinin Duması'ndaki işçi milletvekillerinin görevi buydu işte.” (Çarlık Dumasında Bolşevikler, A. Y. Badayev, Evrensel Y. sf. 58)

Bununla birlikte Duma'yı zorlayan konuşmaları, eylemleri hiç eksik olmadı. En sık kullandıkları yöntemlerden biri, “soru önergesi” vermektir. Çeşitli sorunlarla kitlelerin dikkatini Çarlığın işlediği suçlara çekiyorlardı. **Karşı-devrimci vekillerin sataşmalarına, müdahalelerine rağmen kürsüyü de devrimci bir tarzda kullandılar.** Çünkü o kürsüden milyonlarca proletere seslendiklerini biliyorlardı. Milletvekillerinin konuşmaları, partinin yayın organları aracılığıyla daha geniş kesimlere ulaşıyordu. İşçilere her fırsatta Duma'dan bir beklenti içine girmemelerini söylüyorlardı. İşçiler ancak ısrarlı bir devrimci mücadele ile taleplerini elde edebilirlerdi. Badayev'in dediği gibi; “Duma bir noktaya kadar ülkedeki politik mücadeleleri yansıtsa da, sorun, eninde sonunda fabrikalarda ve sokaklarda çözülecekti; Taurida Sarayı'nda değil” (age sf. 176)

Bu temel doğrunun farkında olarak, ama Duma'da bulunmanın gereklerini de son raddeye kadar yerine getirerek faaliyetlerini sürdürdüler.

Menşeviklerle Duma'da da kopuş

Başından itibaren Duma'ya bakış konusunda Bolşeviklerle Menşevikler arasında varolan farklılıklar, zaman geçtikçe daha net biçimde açığa çıktı. Bolşeviklerin 1912 yılında gerçekleştirdikleri Prag Konferansı, “**Parti oportünist unsurlardan temizlenerek güçlenir**” diyerek “**hizipsiz parti anlayışı**”nı ilan etmiş, **Leninist parti ilkelerini teori düzeyine çıkarmıştı.** Menşeviklerle her alanda keskinleşen mücadeleleri, Duma'da da yansısını bulacaktı.

Konferans, bir kez daha kendilerini temsil edecek vekillerin temel görevini “*sınıf çizgisinde sosyalist propaganda ve işçi sınıfının örgütlenmesi*” olarak belirledi. “*Demokratik bir cumhuriyet, sekiz saatlik işgünü ve büyük toprak sahiplerinin ellerindeki topraklara el konulması*” talepleri başta olmak üzere partinin asgari programı hem seçim kampanyalarında, hem de Duma kürsüsünde sürekli işleniyordu. Buna karşın Menşevik vekiller, bu talepleri ya sulandırıyor, ya da hiç ağızlarına almıyorlardı.

Çarlık rejimi altında “demokratik cumhuriyet” talebi, bir devrimi gerektiriyordu. Keza “büyük toprak sahiplerinin topraklarına el konulması” da. Bunların içinde “düzen-içi talep” sayılabilecek “sekiz saatlik işgünü” bile, Çarlık rejiminin kabul edebileceği bir talep değildi. Buna rağmen Bolşevik temsilciler, “sekiz saatlik işgünü yasa tasarısı”nı hazırlayıp Duma'ya sundular. O günlerde çıkan Pravda'da (Bolşeviklerin çıkardığı günlük işçi gazetesi) yasa tasarısının metni yayınlandı ve şöyle denildi:

“Elbette ki, Dördüncü Duma'nın bu yasa tasarısını kabul etmesini beklemiyoruz... Bu sorun Duma'da gündeme getirildiğinde, diğer partiler bu konuya ilişkin tutumlarını ilan etmeye zorlanacaktır ve bu da Duma dışındaki sekiz saatlik işgünü mücadelemize yardımcı olacaktır. Tüm işçileri bu yasa tasarısına sahip çıkmaya çağırıyoruz. Bu tasarının, sadece bir grup milletvekili adına değil, onbinlerce işçi adına teklif edilmiş olsun!” (age. sf. 157)

Bu çağrı yerini buldu ve altında yüzlerce işçinin imzası olan mektuplar yağmaya başladı. Tasarı, elbette yasalaşmadı. Ancak tam da Bolşeviklerin söylediği gibi, hem diğer partilerin bu konudaki

tutumunu net biçimde ortaya çıkardı, hem de işçi sınıfının bu temel talebi yaygınlık kazandı, sınıf hareketinin gelişmesine ve bolşeviklerin güçlenmesine katkı sağladı.

Buna karşılık Menşevikler, bu üç temel talebi budayarak, içini boşaltarak sunuyorlardı. “Demokratik Cumhuriyet” yerine “halk temsilcilerinin egemenliği”; “topraklara el konulması” yerine “toprak yasasında düzenlemeye gidilmesi” gibi... Keza Bolşevikler, temel görüşlerinin, proletaryanın somut taleplerinin propagandasını yaparken, Menşevikler “Duma’yı gericielerin elinden kurtarmak” temasını işliyorlardı. Bu yönüyle liberallerden çok da farklı olmayan düzen-îçi bir mücadele hattı çiziyorlardı.

İdeolojik-siyasi farklılıkların pratikte böylesi bir ayrışmaya yol açması, gruplar arasındaki bölünmeyi hızlandırdı. Buna bir de Menşeviklerin Bolşevik vekilleri engelleme tutumu eklendi. Menşeviklerin 7, Bolşeviklerin 6 vekille bulundukları Dördüncü Duma’da, Menşevikler 1 vekil üstünlüklerini en kötü tarzda kullandılar. Oysa 6 Bolşevik vekil, işçilerin yoğun olduğu bölgelerden seçilmişlerdi, yani sınıfın çoğunluğunu temsil ediyorlardı. Buna rağmen Bolşevik vekillerin komisyonlarda yer alması, grup adına sözcülüğü üstlenmesi Menşevikler tarafından engellendi. 1914 Ekim ayından itibaren Bolşevikler, Duma’da ayrı bir grup oluşturdular ve tüm engellemelere rağmen Duma içinde de bir grup olarak tanınmayı başardılar. Sonrasında ise I. emperyalist savaşın başlamasıyla birlikte en büyük sınavla karşı karşıya geldiler. Lenin’in “*bireylerin yaşamındaki ya da ulusların tarihindeki her bunalım gibi, savaşlar da bazı kişi ve örgütleri baskı altına alır, ezer, bazılarının da gözünü açar, çelikleştirir ve ileri fırlatır*” dediği bir dönemden geçiliyordu.

Şovenizm rüzgarlarının olanca şiddetiyle estirildiği, kendilerine “sosyalist” diyenlerin bile bu rüzgara kapıldığı böyle bir dönemde, Bolşevik vekiller, Duma’da onaya sunulan savaş bütçesinin oylamalarına katılmayı reddettiler ve protesto ederek salonu terk ettiler. Ardından bir deklarasyon yayınlayarak “*savaşa karşı savaş*” şiarını yükselttiler. “*Emperyalist savaşı iç savaşa çevir*” sloganı ile, askerler içinde kardeşleşmeyi ve işçi sınıfının dayanışmasını savundular. Duma’dan atılma pahasına Bolşevik Parti’nin bu konudaki görüşlerini cesurca ifade ettiler.

Başlangıçta savaş bütçesini protesto

eden Menşevik vekiller ise, Avrupa’da esen oportünist rüzgarlardan etkilenerek, Çarlığın savaş politikasına yedeklendi. Lenin’in dediği gibi, savaş, her akımı gerçek kimliği ile apaçık ortaya çıkarıyordu. Bolşevikler sadece Rusya’da değil, dünya çapında savaşa karşı net bir tutum ortaya koydular ve onun gereklerini yerine getirdiler. Sonuçta kazanan Bolşevikler oldu. Birkaç yıl içinde Çarlık ordusu yenilmeye başladı ve işçi eylemleri yeniden yükseldi. 1917 Şubat Devrimi ile milletvekillerinin de içinde olduğu politik tutsaklar özgürlüğe kavuştu ve Ekim Devrimi ile birlikte tüm dünyada yeni bir çağ açıldı: Proleter devrimler çağı...

Bolşeviklerin bu zaferinde, hiç kuşkusuz parlamento dahil yasal olanakların devrimci bir tarzda kullanmasının büyük bir rolü oldu. Duma içinde ve dışında militanca bir mücadele sürdüren milletvekilleri çok önemli katkılar sağladı. **Partinin görüşlerine sınıksız sarılan ve onu rejimin en önemli kurumlarında eğip bükmeden ifade eden vekiller, reformist hayallere kapılmadan parlamentodan devrimci tarzda nasıl yararlanılacağını herkese gösterdiler.** Ve bir örnek olarak dünya komünist hareketinin önüne koydular.

Kendine komünistim, Marksist-Lenistim diyen herkesin, bu örneği rehber edinmesi gerekir. Bolşeviklerin bir bütün olarak legal olanakları, özelde ise parlamentoyu nasıl değerlendirdiği ortadadır. Her koşul altında devrim perspektifini yitirmeyen ve her eylemini devrimin güçlenmesi doğrultusunda örgütleyen Bolşevikler, bu kararlı ve ilkeli duruşlarıyla zafere ulaşabildiler. Son derece sancılı, meşakkatli ve zorlu bir mücadeleyi sürdürerek bunu başardılar. Sadece Rusya’da değil, dünyada tek başlarına kalma pahasına, doğru bildikleri yoldan şaşmadılar.

Türkiyeli Bolşevikler de her daim, bu temel bakışla hareket etti. Hep zor dönemlerin devrimcileri oldu. Teslimiyete ve tasfiyeciliğe karşı mücadelenin bayraktarlığını yaptı. Esen rüzgarlara kapılmadı. Akıntıya karşı kürek çekme pahasına devrimci duruşunu hep korudu.

Bugün de zorlu bir süreçten geçiliyor. Parlamenterizmin pompalandığı, devrim yerine düzen-îçi iyileşmelerin revaçta olduğu, ML ilkelerin yerini pragmatist burjuva liberal görüşlerin aldığı bir dönemden... Bir kez daha kararlılıkla devrim ve sosyalizmi, ML ilkeleri savunmakla karşı karşıyayız. Bunun bilinci ve sorumluluğu ile hareket ediyoruz.

YEDİVEREN YAYINLARI

1. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 10

2. İÇİSTİ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: İçişleri, Devrim, Savaş
Sayfa: 12

3. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 14

4. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 16

5. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 18

6. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 20

7. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 22

8. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 24

9. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 26

10. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 28

11. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 30

12. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 32

13. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 34

14. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 36

15. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 38

16. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 40

17. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 42

18. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 44

19. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 46

20. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 48

21. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 50

22. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 52

23. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 54

24. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 56

25. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 58

26. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 60

27. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 62

28. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 64

29. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 66

30. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 68

31. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 70

32. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 72

33. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 74

34. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 76

35. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 78

36. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 80

37. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 82

38. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 84

39. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 86

40. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 88

41. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 90

42. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 92

43. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 94

44. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 96

45. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 98

46. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 100

47. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 102

48. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 104

49. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 106

50. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 108

51. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 110

52. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 112

53. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 114

54. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 116

55. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 118

56. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 120

57. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 122

58. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 124

59. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 126

60. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 128

61. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 130

62. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 132

63. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 134

64. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 136

65. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 138

66. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 140

67. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 142

68. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 144

69. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 146

70. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 148

71. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 150

72. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 152

73. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 154

74. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 156

75. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 158

76. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 160

77. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 162

78. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 164

79. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 166

80. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 168

81. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 170

82. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 172

83. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 174

84. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 176

85. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 178

86. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 180

87. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 182

88. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 184

89. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 186

90. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 188

91. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 190

92. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 192

93. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 194

94. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 196

95. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 198

96. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 200

97. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 202

98. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 204

99. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 206

100. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 208

101. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 210

102. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 212

103. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 214

104. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 216

105. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 218

106. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 220

107. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 222

108. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 224

109. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 226

110. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 228

111. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 230

112. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 232

113. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 234

114. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 236

115. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 238

116. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 240

117. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 242

118. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 244

119. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 246

120. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 248

121. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 250

122. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 252

123. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 254

124. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 256

125. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 258

126. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 260

127. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 262

128. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 264

129. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 266

130. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 268

131. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 270

132. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 272

133. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 274

134. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 276

135. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 278

136. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 280

137. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 282

138. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 284

139. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 286

140. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 288

141. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 290

142. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 292

143. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler, Devrim, Savaş
Sayfa: 294

144. KİMLİKLERİ YITIRANLARIN KİMLİKLERİNE DÖNÜŞÜMÜ
Yazar: Mustafa Kemal Atatürk
Tema: Kimlikler

Göçmenler isyanda!

*Barut dolu tüfekleriyle geldiler
Ateş buzuğu verdiler acımadan...*

*Ve köşede vuruldu
Yaralı bir genç adam
Ve halkın şaşkınlığı içinde ölümlerin
Öfke ve acıyla düştüğünü gördü...*

*Ölümler adına
Bizim ölümlerimiz adına
Bir ceza istiyorum!..*

*Bu suçla
İktidara gelenler için
Bir ceza istiyorum!..*

*Bu suçu savunanlar için
Bir ceza istiyorum!*

*...
Onları burada, bu yerde,
suçlu ve hüküm giymiş olarak
Görmek istiyorum!
Bir ceza istiyorum!*

Pablo Neruda

